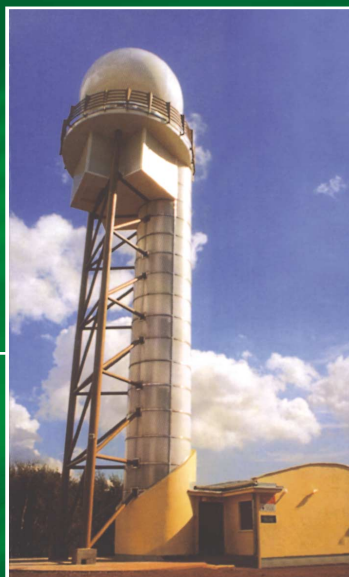

SYSTEM OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ W DORZECZU ODRY

OPIS STANU FAKTYCZNEGO I ZALECENIA

MIĘDZYNARODOWA KOMISJA OCHRONY ODRY
PRZED ZANIECZYSZCZENIEM

**SYSTEM OSŁONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

Wydawca:

Międzynarodowa Komisja Ochrony Odry przed zanieczyszczeniem
ul. C. K. Norwida 34, PL 50-375 Wrocław

Niniejszy raport sporządzony został przez Grupę Roboczą „Powódź”
we współpracy z:

Český hydrometeorologický ústav, pobočka Ostrava

Povodí Odry s.p., Ostrava

Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej

Bundesanstalt für Gewässerkunde

Landesumweltamt Brandenburg

Sächsisches Landesamt für Umwelt und Geologie

Wasser- und Schifffahrtsdirektion Ost

Zdjęcia na okładce: IMGW we Wrocławiu, Povodí Odry

Projekt i druk: KORAB, Wrocław, tel. (071) 371 80 00

ISBN 83-917378-6-1

SPIS TREŚCI

1.	PODSUMOWANIE	6
2.	WPROWADZENIE	8
3.	OPIS STANU FAKTYCZNEGO	10
3.1.	ROZWÓJ SYSTEMU OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ W DORZECZU ODRY	10
3.1.1.	ROZWÓJ SYSTEMU OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ DO 1945 ROKU	10
3.1.2.	ROZWÓJ SYSTEMU OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ W CZESKIEJ CZĘŚCI DORZECZA ODRY	11
3.1.3.	ROZWÓJ SYSTEMU OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ W POLSKIEJ CZĘŚCI DORZECZA ODRY	12
3.1.4.	ROZWÓJ SYSTEMU OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ W NIEMIECKIEJ CZĘŚCI DORZECZA ODRY	14
3.2.	MIĘDZYKARODOWY SYSTEM OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	15
3.2.1.	POLSKO-CZESKI SYSTEM OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	15
3.2.2.	POLSKO-NIEMIECKI SYSTEM OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	16
3.3.	SYSTEM OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ W CZESKIEJ CZĘŚCI DORZECZA ODRY	17
3.3.1.	PODSTAWY PRAWNE I ZADANIA	17
3.3.2.	OŚRODKI OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	17
3.3.3.	METEOROLOGICZNA I HYDROLOGICZNA SIEĆ POMIAROWA	18
3.3.4.	SYSTEM PROGNOZ	19
3.3.5.	DROGI I SPOSÓB PRZEKAZYWANIA INFORMACJI ..	20
3.4.	SYSTEM OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ W POLSKIEJ CZĘŚCI DORZECZA ODRY	21
3.4.1.	PODSTAWY PRAWNE I ZADANIA	21
3.4.2.	OŚRODKI OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	22
3.4.3.	METEOROLOGICZNA I HYDROLOGICZNA SIEĆ POMIAROWA	23
3.4.4.	SYSTEM PROGNOZ	24
3.4.5.	DROGI I SPOSÓB PRZEKAZYWANIA INFORMACJI ..	25

3.5.	SYSTEM OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ W NIEMIECKIEJ CZĘŚCI DORZECZA ODRY	26
3.5.1.	PODSTAWY PRAWNE I ZADANIA	26
3.5.2.	OŚRODKI OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	27
3.5.3.	METEOROLOGICZNA I HYDROLOGICZNA SIEĆ POMIAROWA	28
3.5.4.	SYSTEM PROGNOZ	29
3.5.5.	DROGI I SPOSÓB PRZEKAZYWANIA INFORMACJI ..	30
3.6.	DZIAŁANIA PRZECIWLÓDOWE NA POLSKO-NIEMIECKIM ODCINKU ODRY GRANICZNEJ	30
3.6.1.	ORGANIZACJA AKCJI LODOŁAMANIA NA ODRZE ..	30
3.6.2.	POLSKI PLAN LODOŁAMANIA NA RZECIE ODRZE I JEZIORZE DĄBIE	31
3.6.3.	PRZEPISY DOTYCZĄCE DZIAŁAŃ PRZECIWPOWODZIOWYCH DYREKCJI WODNO-ŻEGLUGOWEJ WSCHÓD	32
4.	DOŚWIADCZENIA Z POWODZI W 1997 ROKU	33
4.1.	REPUBLIKA CZESKA	33
4.2.	RZECZPOSPOLITA POLSKA	34
4.3.	REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC	34
5.	DOSKONALENIE SYSTEMU OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ	36
5.1.	CELE	36
5.2.	ZASADY DOSKONALENIA SYSTEMU OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ	37
5.2.1.	METEOROLOGICZNA I HYDROLOGICZNA SIEĆ POMIAROWA	37
5.2.2.	SIEĆ KOMUNIKACJI POMIĘDZY SYSTEMAMI OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	39
5.2.3.	PROGNOZA POWODZIOWA	39
5.3.	PRZEDSIĘWZIĘCIA	41
5.3.1.	DOSKONALENIE PROGNOZY	41
5.3.2.	DOSKONALENIE SYSTEMÓW OSŁONY	42
5.3.3.	DOSKONALENIE PODSTAW HYDROLOGICZNYCH ..	44
6.	STAN REALIZACJI	45
6.1.	DOSKONALENIE PROGNOZY	45
6.1.1.	REPUBLIKA CZESKA	45
6.1.2.	RZECZPOSPOLITA POLSKA	46
6.1.3.	REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC	46

6.2.	DOSKONALENIE SYSTEMU OSŁONY	47
6.2.1.	REPUBLIKA CZESKA	47
6.2.2.	RZECZPOSPOLITA POLSKA	48
6.2.3.	REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC	51
6.3.	WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA	51

SPIS RYSUNKÓW

Rys. 2-1	Dorzecze Odry
Rys. 2-2	Hydrogramy stanów wody na Odrze i wybranych dopływach
Rys. 2-3	Czasy trwania kulminacji fali powodziowej podczas ważniejszych powodzi letnich na Odrze
Rys. 3-1	Terytorialny zasięg kompetencji Centrum Powodziowego, Oddział Regionalny w Ostrawie
Rys. 3-2	Wodowskazy sygnalizujące kategorii A i B w dorzeczu Odry
Rys. 3-3	System przekazywania informacji w systemie osłony przeciwpowodziowej i prognoz Republiki Czeskiej
Rys. 3-4	Schemat przekazywania informacji w systemie osłony przeciwpowodziowej i prognoz w czeskim dorzeczu górnej Odry
Rys. 3-5	Wodowskazy w dorzeczu górnej Odry
Rys. 3-6	Wodowskazy w dorzeczu środkowej i dolnej Odry
Rys. 3-7	System przepływu informacji w polskiej części dorzecza Odry
Rys. 3-8	Drogi przekazywania informacji w Brandenburgii

LITERATURA	52

SPIS SKRÓTÓW	55

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW	57

1. PODSUMOWANIE

Po wielkiej powodzi w dorzeczu Odry, która wystąpiła latem 1997 roku, państwa nadodrzańskie postanowiły opracować program działań przeciwpowodziowych w dorzeczu Odry. W związku z tym utworzona została Grupa Robocza „Powódź” Międzynarodowej Komisji Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem (MKOOpZ). Jeden z celów tego programu działań stanowi udoskonalenie systemu osłony przeciwpowodziowej i prognoz dla dorzecza Odry. Niniejsze opracowanie przedstawia stan aktualny w tym zakresie i zalecenia dotyczące udoskonalenia systemu osłon i prognoz.

Powodzie zawsze skłaniały ludzi do zastanowienia się nad sposobami polepszenia ostrzeżeń przed powodzią i do podejmowania odpowiednich działań. W dn. 01.10.1895 r. wszedł w życie pierwszy regulamin sygnalizacji powodziowej [2] dla Odry i jej dopływów.

Za ochronę przeciwpowodziową w dorzeczu Odry i przynależne do niej systemy osłony przeciwpowodziowej odpowiadają wszystkie trzy państwa położone nad Odrą. Nie ma umowy międzynarodowej regulującej kwestie systemu osłony przeciwpowodziowej pomiędzy tymi państwami. Współpraca ma charakter bilateralny. Zasady wymiany danych są ustalone w postanowieniach Polsko-Czeskiej i Polsko-Niemieckiej Komisji Wód Granicznych. Podczas powodzi polsko-czeska wymiana danych odbywa się pomiędzy właściwymi regionalnie jednostkami Czeskiego Instytutu Hydrometeorologicznego (ČHMÚ) w Usti n. Łabą, Hradec Králové i Ostrawie a Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW) w Katowicach i we Wrocławiu. Polsko-niemiecka wymiana danych odbywa się pomiędzy Krajowym Urzędem Środowiska (LUA) we Frankfurcie n. Odrą a oddziałami IMGW we Wrocławiu, Poznaniu i Gdyni.

Z doświadczeń związanych z powodzią 1997 r. wynikają następujące cele dla programu działań przeciwpowodziowych dla dorzecza Odry:

a) przedłużenie okresu prognozy i podwyższenie gęstości przestrzennej prognozy

- przedłużenie okresu prognozy:
Bohumin oraz profil graniczny Odry poniżej ujścia Olzy – przedłużenie z 6 do 48 godzin do 2001 r.,
Frankfurt n. Odrą, Ścinawa, Głogów, Nowa Sól, Połęczko, Słubice, Gozdowice, Gryfino, Gorzów Wlkp. (Warta) – przedłużenie pewnej prognozy z 24 do 48 godzin do 2005 r. oraz do 72 godzin do 2010 r. („pewna prognoza” oznacza, że planowana 48-godzinna prognoza będzie w takim samym stopniu niezawodna co 24-godzinna prognoza z 1997 r.),
- podwyższenie gęstości przestrzennej prognozy:
czeska część dorzecza Odry – podwyższenie z 15 do 75 profili rzecznych do 2001 r. (krajowych, przeznaczonych w przypadku powodzi, lecz nie w ramach wymiany międzynarodowej),
polsko-niemiecka Odra graniczna – oprócz dotychczasowej prognozy na wodowskazach do 2005 r. możliwe będzie prognozowanie na podstawie profili rzecznych z gęstością przestrzenną 300 - 500 m,

**SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

**b) wymiana danych i informacji w ramach systemu osłony -
szybciej, elastyczniej, bezpieczniej i w większym zakresie**

- Republika Czeska: dane dla wymiany podlegają od stopnia alarmowego III co 3-godzinnej aktualizacji; plik zawierać będzie również informacje 1-godzinne,
- Rzeczpospolita Polska: po realizacji programu modernizacji służby (2003 r.) dane do wymiany po osiągnięciu stanów alarmowych podlegają co 3-godzinnej aktualizacji, a w przypadkach szczególnych dokonuje się obserwacji cegodzinnej,
- Republika Federalna Niemiec: dane dla wymiany podlegają od stopnia alarmowego III (Niemcy) cegodzinnej aktualizacji i udostępniane są jako wartości 15-minutowe dla ostatnich 24 h raz na dobę (w razie potrzeby również częścięj),

**c) konieczność stworzenia jednolitych podstaw hydrologicznych
dla prewencji w dziedzinie planowania (mapy zagrożeń i ryzyka)**

- ujednolicenie charakterystyk powodziowych w przekroju podłużnym Odry (przepływy kulminacyjne, natężenie przepływów powodziowych, prawdopodobieństwa przepływów i natężenia przepływów powodziowych),
- badania zmian przepływów uwarunkowanych antropogenicznie,
- opracowanie wezbrań modelowych dla realizacji działań w ramach programu działań przeciwpowodziowych dla dorzecza Odry.

Istnieje konieczność realizacji tych celów do 2005 roku. Dla osiągnięcia tych celów decydujące znaczenie mają 3 kompleksy przedsięwzięć, przy czym w każdym z 3 państw odgrywają one zróżnicowaną rolę:

- Należy udoskonalić wyposażenie techniczne hydrometeorologicznej sieci pomiarowej i ośrodków osłony przeciwpowodziowej.
- Konieczne jest udoskonalenie sieci komunikacji między systemami osłony.
- Należy udoskonalić istniejące, względnie opracować nowe, modele prognozowania z uwzględnieniem prognozy opadów.

Jako istotne konkretne przedsięwzięcia przewiduje się:

- W czeskim dorzeczu górnej Odry zakończy się w ciągu 2001 roku planowaną automatyzację stacji opadowych i wodowskazowych pod kątem wymogów modelu opad-odpływ HYDROG. Rozwój i uruchomienie modelu zakończą się również w 2001 roku.
- Do roku 2002 dla polsko-niemieckiej Odry granicznej zostanie opracowany na zlecenie Krajowego Urzędu Środowiska Brandenburgii model prognostyczny, który służyć będzie Ośrodkowi Osłony Przeciwpowodziowej HWMZ we Frankfurcie n. Odrą.
- Po realizacji programu modernizacji w Rzeczypospolitej Polskiej hydrologiczna i meteorologiczna sieć posterunków wodowskazowych ma być wyposażona w urządzenia automatyczne.
- W wyniku realizacji powyższego programu służba hydrometeorologiczna będzie dysponować modelami prognostycznymi dla całej Odry i jej dopływów powyżej Nysy Łużyckiej. Planuje się wykonanie modeli zalewowych niezbędnych dla analiz retencji podczas powodzi, właściwego konstruowania modeli przepływów itd.
- Do roku 2001 powinny zostać wypracowane zasady prawne swobodnej wymiany danych i informacji.

2. WPROWADZENIE

Powodzie, które wystąpiły latem 1997 roku w Rzeczypospolitej Polskiej, Republice Czeskiej, Republice Federalnej Niemiec, Austrii i Republice Słowackiej, spowodowały największe straty ekonomiczne spośród wszystkich klęsk żywiołowych odnotowanych w 1997 roku na świecie. Z uwagi na katastrofalne skutki powodzi utworzona została we wrześniu 1997 roku Grupa Robocza „Powódź” Międzynarodowej Komisji Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem. Grupie tej powierzono zadanie opracowania programu działań przeciwpowodziowych w dorzeczu Odry. Jeden z celów tego programu działań stanowi udoskonalenie systemu osłony przeciwpowodziowej i prognoz dla całego dorzecza Odry, zgodnie z najnowszym stanem techniki. Wychodząc od opisu stanu faktycznego, w opracowaniu niniejszym przeprowadzona zostanie analiza doświadczeń zebranych podczas powodzi na Odrze w 1997 roku oraz przedstawione propozycje doskonalenia systemu osłony i prognoz.

Doświadczenia z wielkich wezbrań powodziowych – również na innych rzekach – uczą, że same tylko techniczne środki ochrony przeciwpowodziowej nie zapewniają dostatecznej ochrony. Konieczne jest ich uzupełnienie o działania podejmowane w ramach profilaktyki powodziowej. Ważny element to odpowiednie zachowanie w obliczu zbliżającej się powodzi. Gminy i obywatele zagrożeni powodzią muszą wykorzystać czas pomiędzy ostrzeżeniem przed powodzią a nadejściem fali powodziowej na podjęcie działań zabezpieczających. Porównanie powodzi na Renie w latach 1993 i 1995 pokazuje, jaki wpływ na wysokość szkód i strat może mieć świadomość powodziowa obywateli. Straty odnotowane w Kolonii w 1995 roku zmniejszyły się o połowę, chociaż powódź dotknęła taką samą liczbę obywateli. Warunkiem podjęcia działań przez obywateli jest odpowiednio wczesne ostrzeżenie przed powodzią.

Licząca 855 km długości Odra stanowi szósty pod względem wielkości dopływ do Morza Bałtyckiego. Roczna objętość odpływu [1] wynosi 17.103 hm³ (ŚQ 1921-1990, Hohensaaten-Finow). Odra wypływa na wysokości 632 m n.p.m. z Gór Odrzańskich, południowo-wschodniej części środkowego pasma Sudetów. Odpowiednio do geomorfologii i warunków przepływu Odrę dzieli się na następujące trzy duże części:

- Górna Odra - od obszaru źródłowego do ujścia Nysy Kłodzkiej włącznie;
górny bieg - od obszaru źródłowego do ujścia Olzy włącznie;
dolny bieg - od ujścia Olzy do ujścia Nysy Kłodzkiej włącznie;
- Środkowa Odra - od ujścia Nysy Kłodzkiej do ujścia Warty włącznie;
- Dolna Odra - od ujścia Warty do ujścia do Zalewu Szczecińskiego.

Najważniejsze lewostronne dopływy Odry to: Opawa, Nysa Kłodzka, Oława, Bystrzyca, Kaczawa, Bóbr i Nysa Łużycka. Najważniejsze dopływy prawostronne to: Ostrawica, Olza, Kłodnica, Mała Panew, Stobrawa, Widawa, Barycz i Warta.

Największym dopływem jest Warta uchodząca do Odry w km 617,5. Warta, której średni przepływ z wielolecia wynosi 224 m³/s, dostarcza około 40% średniego przepływu Odry z wielolecia. Dorzecze Warty o powierzchni ponad

54 tys. km² stanowi około połowy całego dorzecza Odry i nadaje mu typową dla tego dorzecza asymetrię, charakteryzującą się występowaniem dużej prawostronnej i małej lewostronnej części.

Całkowita powierzchnia dorzecza Odry obejmuje 118.861 km². Największa część dorzecza - 106.057 km², tj. 89%, znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, 7.217 km², tj. 6%, przypada na Republikę Czeską, a najmniejszy udział - 5.587 km², tj. 5%, na Republikę Federalną Niemiec (Rysunek 2-1).

Klimat dorzecza Odry podlega coraz bardziej wpływom kontynentalnym z Europy Wschodniej. Dorzecze można ogólnie określić jako obszar z klimatem umiarkowanym kontynentalnym.

Średnioroczne sumy opadów wynoszą w partiach grzbietowych wyższych regionów górskich 1000 - 1400 mm. Największa część dorzecza Odry osiąga jednak roczne sumy opadów wynoszące 500 - 600 mm.

Typowe dla Odry są powodzie letnie z krótkimi i stromymi falami. Ich przyczyną jest sytuacja pogodowa Vb, która występuje szczególnie często w miesiącach czerwcu, lipcu i sierpniu. Rysunek 2-2 przedstawia przebieg krzywych stanów wód w przekroju podłużnym Odry dla powodzi 1997 roku. Na rys. 2-3 przedstawione są czasy przebiegu fal powodziowych dla różnych wezbrań. Przeciętny czas przebiegu fali powodziowej od górnego biegu Odry – wodowskaz w Miedoni – do osiągnięcia granicznego odcinka Odry wynosi 7-10 dni, natomiast do osiągnięcia dolnego biegu w rejonie Stützkow/Schwedt wynosi około 9-12 dni. Podczas powodzi w 1997 roku zarejestrowano całkowicie nietypowy przebieg w czasie wskutek licznych przerw i obwałowań i wystąpienia ponownych opadów. Dla tej powodzi czas ten wydłużył się do 24 dni.

**SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

3. OPIS STANU FAKTYCZNEGO

3.1. ROZWÓJ SYSTEMU OŚŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ W DORZECZU ODRY

3.1.1. ROZWÓJ SYSTEMU OŚŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ DO 1945 ROKU

Katastrofalne powodzie zawsze skłaniały ludzi do zastanowienia się nad sposobami polepszenia ostrzeżeń przed powodzią i do podejmowania odpowiednich działań. W dn. 01.10.1895 r. wszedł w życie pierwszy regulamin sygnalizacji powodziowej [2] dla Odry i jej dopływów. Regulamin ten zawierał już dokładne przepisy dotyczące treści i formy meldunku powodziowego oraz rodzaju i sposobu rozpowszechniania wiadomości. Przekazywane były nie tylko aktualne stany wód, ale także opady i dane dotyczące rozwoju stanów wód. Rozpowszechnianie wiadomości odbywało się głównie za pośrednictwem linii telefonicznych zarządu budownictwa Odry, telegrafu, specjalnych posłańców i kart pocztowych. Linia telefoniczna zarządu budownictwa Odry obejmowała 42 rozmównice telefoniczne położone wzdłuż Odry. Poprzez inne linie własne zarządu budownictwa Odry podłączone były ponadto niektóre stacje wodowskazowe na dopływach. Prognozy stanów wód ustalano na podstawie związków między wodowskazami i szczytowych czasów przejścia fal powodziowych.

Wiadomości były przesyłane zgodnie z wyznaczoną drogą sygnalizacji. Punkty sygnalizacji powodziowej na dopływach przekazywały okolicznym mieszkańcom, starostwom oraz inspektorom zarządu budownictwa wodnego Odry meldunki dotyczące stanów wód telegraficznie lub przez posłańców. Inspektorzy budownictwa wodnego od Raciborza do Wrocławia przekazywali wiadomość do niżej położonych rozmównic telefonicznych. Nadprezydium we Wrocławiu gromadziło wiadomości i wysyłało telegram do inspektorów budownictwa wodnego od Ścinawy do Kostrzyna. Stamtąd wiadomości były przekazywane odbiorcom.

Po powodzi w lipcu 1897 roku regulamin sygnalizacji powodziowej został zmieniony, ponieważ również miejscowości położone nad lewostronnymi dopływami Odry życzyły sobie bezpośredniego powiadamiania o powodziach za pośrednictwem telegramów oraz utworzenia nowych punktów sygnalizacji. W roku 1900 ukazał się w związku z tym nowy zmieniony regulamin sygnalizacji [3], przy czym nie nastąpiła zasadnicza zmiana wyznaczonych dróg sygnalizacji oraz rodzaju i sposobu przekazywania wiadomości. Na skanalizowanym odcinku górnej Odry podejmowano również próby stosowania sygnałów optycznych. W sytuacji zagrożenia powodziowego na słupy wciągano do góry kosze. Jako nie pozbawiony znaczenia środek rozpowszechniania meldunków powodziowych traktowano również gazety, zwłaszcza gdy codziennie zamieszczały dane dotyczące stanów wód.

Trzecie, całkowicie zmienione, wydanie [4] regulaminu sygnalizacji powodziowej dla Odry i jej dopływów ukazało się w 1928 roku – reagując w ten sposób na zmiany powstałe w wyniku rozbudowy lewych dopływów oraz budowy zapór w dolinach Bobru, Kwisy i Bystrzycy.

Ponieważ należało zredukować koszty utrzymania wodowskazów i ich obserwacji, zredukowano więc liczbę posterunków sygnalizacyjnych. Na przykład nie przekazywano meldunków w przypadku wezbrań wód, jeśli stan wód nie zmienił się od czasu ostatniej przekazanej informacji.

**SYSTEM OSŁONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

Jednak na życzenie zainteresowanych odbiorców meldunków powodziowych przekazywano prognozy oczekiwanych maksymalnych stanów wody w miejsce zaobserwowanych na wodowskazach stanów wody. Inną istotną zmianą polegała na tym, że do systemu ostrzegawczego włączono również radio. Stacje radiowe otrzymywały wszystkie istotne dla danego okręgu informacje i prognozy powodziowe w celu ich szybkiego rozpowszechnienia. Natomiast obowiązujące drogi przekazywania informacji, jak również tryb ich rozpowszechniania, pozostały bez zmian.

Od 1945 roku dorzecze Odry podzielone jest pomiędzy trzy państwa położone nad Odrą. Każde z państw wypracowało własne podstawy prawne dla systemu osłony przeciwpowodziowej.

3.1.2. ROZWÓJ SYSTEMU OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ W CZESKIEJ CZĘŚCI DORZECZA ODRY

Pierwsze meldunki ostrzegawcze w przypadkach występowania wezbrań w górnym biegu Górnej Odry przekazywano już w drugiej połowie XIX wieku. Ten system ostrzegawczy opierał się na miejscowych obserwacjach wysokości poziomu wód. W miejscach szczególnego zagrożenia, w tym głównie w większych miastach, zainstalowano w tym celu wodowskazy, nie prowadząc jednak systematycznej ich obserwacji. Konsekwencją powodzi wzdłuż biegu Ostrawicy w sierpniu 1880 roku było zainstalowanie w 1881 roku na tej rzece wodowskazów w takich miejscowościach, jak Frydland, Frydek i Morawska Ostrawa. Obserwacje te służyły już wtedy osłonie przeciwpowodziowej. Systematyczną obserwację stanów wód rozpoczęto dopiero w roku 1895, uruchamiając 29 posterunków wodowskazowych. W 1909 r. ich liczba wzrosła do 55, a w 1931 r. do 81 [8].

Do przekazu danych, dotyczących rozwoju sytuacji powodziowej, do miejsc zagrożenia korzystano w tamtych czasach z telegrafu [9]. Służba ostrzegawcza była zorganizowana w sposób jednolity i stosowała odpowiednie zasady, o czym świadczy pierwsze wydanie tychże zasad z roku 1923 [10]. Z biegiem czasu przepisy te zostały uściśnione i znowelizowane.

Pracująca codziennie służba meldunkowa została wprowadzona w czeskiej części zlewni Górnej Odry w latach 1949-1954. Jednakże ani system ostrzegawczy, ani też służba meldunkowa nie miały do roku 1960 charakteru prognostycznego w ścisłym tego słowa znaczeniu. Chodziło jedynie o wykorzystanie sporządzanej w ten sposób dokumentacji w procesach podejmowania decyzji przez organy administracyjne podczas powodzi lub w okresie suszy. Przekazywanie meldunków dalej zależało od osobistego zaangażowania pracujących ochotniczo obserwatorów. Od 1960 r. prognozy hydrologiczne zaczął wydawać ówczesny

Instytut Hydrometeorologiczny, w ramach którego powołano Centralny Serwis Prognoz Hydrologicznych w Pradze. Dla zamkniętych terenów dorzecza utworzono w poszczególnych miastach okręgowych pracownie ds. prognoz hydrologicznych. Dużą zaletą od chwili utworzenia Instytutu Hydrometeorologicznego w 1954 r. było to, że skupił on pod jednym dachem zarówno służbę meteorologiczną, jak i hydrologiczną. Współpraca Centralnej Hydrologicznej Służby Progностycznej z oddziałami klimatologii została pogłębiona na przykład w formie pozyskiwania danych dotyczących opadów atmosferycznych i pokrywy śnieżnej oraz zawartości w nich wody. W 1972 r. Służba Prognoz Hydrologicznych w Ostrawie utrzymywała łączność z 16 stacjami wodowskazowymi, obsługiwanymi przez pracujących ochotniczo obserwatorów. Działalność w ramach systemu osłony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry była prowadzona w oparciu o fachowe polecenia [11].

Od 1974 roku kierowanie osłoną przeciwpowodziową uregulowane zostało ustawą o zadaniach administracji państwowej w zakresie gospodarki wodnej (Dz.U. Nr 130/1974 Sb.). Po wprowadzeniu nowelizacji tej ustawy w 1992 r. (pełne brzmienie w Dz.U. Nr 458/1992 Sb.) system urzędów odpowiedzialnych za osłonę przeciwpowodziową został uzupełniony o komisje przeciwpowodziowe dla całych dorzeczy, które powołano do życia w 1993 r. (Komisja ds. Całego Dorzecza Odry jest w Republice Czeskiej jedną z ośmiu takich komisji). W 1994 r. zatwierdzono nowy plan osłony przeciwpowodziowej Republiki Czeskiej oraz nowy statut Centralnej Komisji ds. Osłony Przeciwpowodziowej. Szczegóły dotyczące realizacji osłony przeciwpowodziowej, a w szczególności zadań wykonywanych przez poszczególne urzędy, instytucje i obywateli, zostały uregulowane w rozporządzeniu rządowym o osłonie przeciwpowodziowej (Dz.U. Nr 27/1975 Sb.), zastąpionym następnie rozporządzeniem rządowym o osłonie przeciwpowodziowej (Dz.U. Nr 100/1999 Sb.) [16].

W roku 2000 ukazały się dwie ważne ustawy, ściśle związane z osłoną przeciwpowodziową. Jest to ustawa nr 239/2000 Sb. o zintegrowanym systemie ratunkowym i o zmianie niektórych ustaw oraz ustawa nr 240/2000 Sb. o uregulowaniach na wypadek sytuacji kryzysowej i o zmianie niektórych ustaw (Ustawa o kryzysach). Rząd Republiki Czeskiej uchwałą nr 382 z dnia 19.04.2000 r. przyjął Strategię ochrony przeciwpowodziowej dla terytorium Republiki Czeskiej [24].

Międzynarodową współpracę w zakresie hydrologii oraz służb przeciwpowodziowych na polsko-czeskich granicznych ciekach wodnych przedstawiono w rozdziale 3.2.1.

3.1.3. ROZWÓJ SYSTEMU OŚLONY PRZECIWPOWODZIOWEJ W POLSKIEJ CZĘŚCI DORZECZA ODRY

W latach 1945-1949 w Instytucie zostaje odbudowana i uruchomiona sieć etatowych stacji obserwacyjnych, organizując 40 stacji synoptycznych. Odbudowano i rozbudowano sieć nieetatowych posterunków wodowskazowych i opadowych.

**SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

W 1952 roku powstaje pierwsza Pracownia Prognoz Hydrologicznych, zajmująca się początkowo zbieraniem informacji o stanach wody z posterunków wodowskazowych wykorzystywanych do podawania aktualnej sytuacji hydrologicznej. W późniejszym okresie zajęto się podawaniem prognoz o rozwoju sytuacji na rzekach w czasie trwania powodzi. Pod koniec lat 50-tych powołano pracownię prognoz hydrologicznych w oddziałach terenowych. Pracownie oddziału poznańskiego i wrocławskiego zajęły się kompleksowym zbieraniem i przetwarzaniem materiałów z bieżących informacji w celu prognozowania sytuacji hydrologicznej dla całego dorzecza Odry.

W latach 1971-1972 przyjęto podstawy hydrologiczne do planów operacyjnych dorzecza Odry. Plany sygnalizacji codziennej i alarmowej opracowane zostały na podstawie Instrukcji sygnalizacji powodziowej Ministerstwa Komunikacji (Dz. U.M.K. Nr 73 z dnia 25.11.1938), rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12.11.1971 (Dz. U. Nr 30 z dnia 23.11.1971), rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11.03.1977 (Dz. U. Nr 10 poz. 39). Sygnalizacja alarmowa powodziowa uruchamiana jest, gdy stany wody szybko wzrastają – na terenie dorzecza Odry przyjmuje się 50 cm na dobę – i osiągają miary uznane za groźne, tzn. przekraczają stany alarmowe ustalone przez odpowiednie wojewódzkie komitety przeciwpowodziowe.

W 1977 roku w pracowniach prognoz hydrologicznych oddziału poznańskiego i wrocławskiego podjęto próby zastosowania matematycznych modeli symulacyjnych do prognozowania stanów wód na rzekach oraz prace nad prognozowaniem zjawisk lodowych w ujściowym odcinku Odry.

Na początku lat 80-tych w oddziale poznańskim zwiększono jakość i ilość prognoz w celu podjęcia osłony i prognozowania dopływu do zbiornika Jeziorsko na rzece Warcie. Od 1986 roku w oddziałach IMGW podjęto prace wdrożeniowe dla skomputeryzowanego systemu zbierania informacji oraz przesyłania depesz i ostrzeżeń do odpowiednich użytkowników. System zajmuje się zbieraniem, gromadzeniem i przetwarzaniem danych, prognozowaniem dopływów do zbiorników retencyjnych oraz prognozowaniem transformacji przepływów w korycie Odry z uwzględnieniem pracy jazów.

Aktualnie w dorzeczu Odry zbierane są do sygnalizacji codziennej stany wody ze 140 posterunków wodowskazowych oraz wielkości opadów z 33 posterunków meteorologicznych i 45 posterunków opadowych, a w okresie zimowym dodatkowo z 27 posterunków z pomiarem gęstości śniegu.

Obecnie łączność pomiędzy posterunkami sygnalizacyjnymi a zbiornicami danych odbywa się drogą telefoniczną i radiotelefoniczną. We współpracy wewnętrznej pomiędzy zbiornicami w oddziałach, a także we współpracy międzynarodowej pomiędzy Rzeczpospolitą Polską, Republiką Czeską i Republiką Federalną Niemiec dane obserwacyjne i prognozy przekazywane są pocztą elektroniczną, a w przypadku trudności wszelkimi dostępnymi środkami łączności.

3.1.4. ROZWÓJ SYSTEMU OŚLONY PRZECIWPOWODZIOWEJ W NIEMIECKIEJ CZĘŚCI DORZECZA ODRY

W Niemieckiej Republice Demokratycznej w 1951 roku nastąpiło nowe uregulowanie działalności hydrologicznej i jej organizacji wskutek przekształcenia Służby Meteorologicznej w Służbę Meteorologiczno-Hydrologiczną (MHD) [5]. Utworzenie MHD zakończyło tradycyjne przyporządkowanie działalności hydrologicznej do zarządów dróg wodnych lub organów gospodarki wodnej krajów. Ogólne kierowanie systemem ostrzegania i osłony przeciwpowodziowej znalazło się od tej chwili w Dziale Służby Hydrologicznej MHD w Poczdamie.

Jednym z pierwszych ważnych zadań MHD była reorganizacja systemu osłony przeciwpowodziowej i opracowanie nowego regulaminu sygnalizacji powodziowej [6] dla poszczególnych zlewni rzek. Nowe regulaminy sygnalizacji powodziowej dla zlewni rzek po raz pierwszy musiały się sprawdzić podczas powodzi na rzekach Mulda i Łaba w 1954 roku.

Obok MHD, jako głównej jednostki odpowiedzialnej za realizację i organizację systemu ostrzegania i osłony przeciwpowodziowej, za poszczególne dorzecza odpowiadały urzędy meteorologii i hydrologii.

Za Odrę i jej dopływy oraz Hawelę i jej dopływy odpowiadał Główny Urząd Hydrologii w Berlinie.

Meldunki dotyczące opadów, wezbrań i zjawisk lodowych nadchodziły zgodnie z opracowanymi planami sygnalizacji ze wszystkich punktów pomiaru opadów i wodowskazów stanowiących punkty sygnalizacji powodziowej, częściowo także z Polski. Meldunki przekazywano telefonicznie lub za pośrednictwem kart meldunkowych, a w przypadku większych odległości w formie telegramów. Treść i częstotliwość meldunków odpowiadały ustalonym wytycznym.

Meldunki z terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej były przekazywane telefonicznie z właściwego urzędu w Krośnie do Urzędu Dróg Wodnych (WSA) we Frankfurcie n. Odrą z podaniem czasu i miejsca. Z WSA we Frankfurcie dane te były przekazywane dalej jako meldunki zbiorcze. Nadchodzące do WSA we Frankfurcie n. Odrą meldunki z posterunków opadowych na terytorium NRD były niezwłocznie przekazywane do urzędu w Krośnie.

Oprócz wymiany informacji o nadzwyczajnych opadach, wezbraniach i zjawiskach lodowych Główny Urząd Hydrologii w Berlinie przekazywał telefonicznie ostrzeżenia powodziowe i prognozy do kierownika i właściwych urzędów MHD, rejonowych komisji ds. katastrof w Cottbus, Dreźnie i Frankfurcie n. Odrą, do Dyrekcji Wodno-Żeglugowej w Berlinie, Przedsiębiorstwa Gospodarki Wodnej Odra-Nysa oraz rejonowych organów sztabów operacyjnych policji ludowej.

W 1961 roku został wydany nowy regulamin sygnalizacji powodziowej [7] dla Odry i jej dopływów. Było to związane z reorganizacją gospodarki wodnej, która miała miejsce w 1958 roku. Zadania operacyjne hydrologii zostały powierzone nowo utworzonym dyrekcjom gospodarki wodnej. Za system ostrzegania przed powodzią i prognoz dla Odry odpowiadała teraz Dyrekcja Gospodarki Wodnej

w Cottbus – do 1975 roku. W wyniku restrukturyzacji w dniu 01.10.1975 r. powstała Dyrekcja Gospodarki Wodnej Odra-Hawela z siedzibą w Poczdamie, która do 30.09.1991 r. odpowiedzialna była za niemiecką część dorzecza Nysy Łużyckiej i odcinek graniczny Odry.

Organizacja systemu osłony przeciwpowodziowej i wydawanie regulaminu sygnalizacji powodziowej nadal spoczywało w rękach Urzędu Gospodarki Wodnej w porozumieniu ze Służbą Meteorologiczno-Hydrologiczną (MHD) NRD, która była odpowiedzialna za realizację ostrzeżeń pogodowych i meldowanie opadów.

Po zjednoczeniu Niemiec odpowiedzialność za system osłony przeciwpowodziowej przeszła na nowo powstałe kraje związkowe. Aktualny stan jest przedstawiony w rozdziale 3.5.

3.2. MIĘDZYNARODOWY SYSTEM OŚŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Za ochronę przeciwpowodziową w dorzeczu Odry i przynależne do niej systemy osłony przeciwpowodziowej odpowiadają wszystkie trzy państwa położone nad Odrą. Nie ma umowy międzynarodowej regulującej kwestie systemu osłony przeciwpowodziowej pomiędzy tymi państwami. Współpraca ma charakter bilateralny. Zasady wymiany danych są ustalone w postanowieniach Polsko-Czeskiej i Polsko-Niemieckiej Komisji Wód Granicznych.

3.2.1. POLSKO-CZESKI SYSTEM OŚŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Codzienna wymiana danych hydrometeorologicznych i ostrzeżeń dla dorzecza Odry jest prowadzona pomiędzy Czeskim Instytutem Hydrometeorologicznym w Pradze a Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Wymiana ta realizowana jest na podstawie umowy pomiędzy rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a rządem Republiki Czechosłowackiej o gospodarce wodnej na wodach granicznych z dnia 21 marca 1958 roku, a później na podstawie Zasad współpracy w dziedzinie hydrologii i hydrogeologii oraz służb powodziowych na granicznych ciekach wodnych. Podczas powodzi wymiana danych odbywa się również bezpośrednio pomiędzy właściwymi regionalnie jednostkami ČHMÚ w Usti n. Łabą, Hradec Králové i Ostrawie a IMGW w Katowicach i we Wrocławiu. Jednostki regionalne w Polsce mogą również otrzymać aktualne informacje z ich mail-boxów na serwerze FTP ČHMÚ w Pradze. W warunkach normalnych przepływów dane są wymieniane raz na dzień, natomiast w sytuacji nadzwyczajnych przepływów (powódź) są aktualizowane częściej, tzn. w zależności od stopnia zagrożenia powodziowego.

Centra powodziowe ČHMÚ w Usti n. Łabą, Hradec Králové i Ostrawie przekazują w ramach współpracy bilateralnej z Rzeczpospolitą Polską oraz w myśl Zasad współpracy potwierdzonych przez pełnomocników rządów:

- informacje o opadach z 4 profesjonalnych stacji meteorologicznych, 19 stacji klimatologicznych i dalszych 11 posterunków opadowych;
- informacje o stanach wody i przepływach na 15 wodowskazach;

- informacje o odpływach wody z 5 zbiorników wodnych;
- prognozę stanu wody dla wodowskazu prognostycznego w Bohuminie (na 6 h);
- informacje o nieprzewidzianych zmianach odpływu wód ze zbiorników wodnych;
- ostrzeżenia i prognozy pogody w sytuacji podwyższonego ryzyka wystąpienia powodzi.

Centrum powodziowe IMGW we Wrocławiu przekazuje w ramach współpracy bilateralnej z Republiką Czeską oraz w myśl Zasad współpracy potwierdzonych przez pełnomocników rządów:

- informacje o opadach z 4 profesjonalnych stacji meteorologicznych i dalszych 5 posterunków opadowych;
- informacje o stanach wody i przepływach na 7 posterunkach wodowskazowych IMGW;
- prognozy i ostrzeżenia o występowaniu opadów niebezpiecznych w dorzeczu górnej Odry (wydawane przez IMGW Wrocław).

3.2.2. POLSKO-NIEMIECKI SYSTEM OŚLONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Za system osłony przeciwpowodziowej między obu państwami odpowiada po stronie niemieckiej kraj związkowy Brandenburgia. Wymiana danych odbywa się poprzez Referat Gospodarki Wodnej Wschód Krajowego Urzędu Środowiska we Frankfurcie n. Odrą i Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Poznaniu i Gdyni. Pomiędzy Krajowym Urzędem Środowiska Brandenburgii a Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej uzgodniona jest codzienna wymiana informacji. Codzienna wymiana obejmuje przekazywane w zakodowanej formie stany wód, przepływy, temperatury wody poniżej 5 °C, ewentualnie temperatury powietrza i zjawiska lodowe. W załączniku 1 „Posterunki wodowskazowe w wymianie powodziowej” wymienione są wszystkie wodowskazy, których wartości z godz. 7.00 są dostępne przez mail-box. W sytuacji powodzi dane te są aktualizowane co 6 godzin. Dodatkowo przekazywane są 4 prognozy dzienne dla wodowskazów na Odrze w Głogowie, Połęczku, Słubicach i na Warcie w Gorzowie. Przekazywanie raportów powodziowych odbywa się drogą faksową. Raporty powodziowe nie zawierają informacji o sterowaniu zbiornikami. W celu oceny sytuacji hydrologicznej do Ośrodka Osłony Przeciwpowodziowej we Frankfurcie n. Odrą przekazano główne wartości wielolecia 1986-1995 z posterunków wodowskazowych polskiej części dorzecza Odry. Corocznie wymieniane są listy roczne z wartościami dziennymi wodowskazów na polsko-niemieckiej Odrze granicznej. Ośrodek Osłony Przeciwpowodziowej we Frankfurcie nad Odrą nie dysponuje dalszymi danymi hydrologicznymi i statystycznymi (np. prawdopodobieństwa i czasy trwania) dla polskich wodowskazów.

3.3. SYSTEM OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ W CZESKIEJ CZĘŚCI DORZECZA ODRY

**SYSTEM OSŁONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

3.3.1. PODSTAWY PRAWNE I ZADANIA

System osłony przeciwpowodziowej i prognoz w Republice Czeskiej działa na podstawie rozporządzenia rządowego nr 100 z dn. 28 kwietnia 1999 r. w sprawie ochrony przed powodzią oraz według instrukcji metodycznej Wydziału Ochrony Wód Ministerstwa Środowiska dotyczącej zapewnienia systemu osłony przeciwpowodziowej i prognoz.

Na tej podstawie prognostyczne służby powodziowe informują organy przeciwpowodziowe oraz innych uczestników ochrony przeciwpowodziowej o:

- możliwości powstania naturalnej powodzi i dalszym rozwoju zagrożenia,
- wielkościach hydrometeorologicznych charakterystycznych dla powstania i rozwoju powodzi, w tym zwłaszcza o opadach na wybranych posterunkach opadowych oraz stanach wody i odpływach na wybranych wodowskazach.

Zadanie to jest realizowane w czeskiej części Odry przez oddziały Czeskiego Instytutu Hydrometeorologicznego (ČHMÚ) w Ostrawie, Hradec Králové i Usti n. Łabą we współpracy z właściwymi zarządcami cieków istotnych dla gospodarki wodnej, tzn. przedsiębiorstwem państwowym zarządzającym dorzeczem Odry w Ostrawie (zakład Povodí Odry s.p.) oraz spółką akcyjną zarządzającą dorzeczem Łaby (spółka Povodí Laby) z siedzibą w Hradec Králové.

System osłony przeciwpowodziowej zapewnia:

- informacje dla organów przeciwpowodziowych w celu ostrzeżenia ludności na terenie oczekiwanego wystąpienia powodzi i na niżej położonych odcinkach rzeki;
- informacje dla organów przeciwpowodziowych i uczestników ochrony przeciwpowodziowej dotyczące rozwoju sytuacji powodziowej;
- przekazywanie raportów i meldunków koniecznych dla oszacowania sytuacji powodziowej i kierowania działaniami przeciwpowodziowymi.

Prowadzenie osłony przeciwpowodziowej jest organizowane przez organy przeciwpowodziowe gmin i powiatów, przy czym udział biorą pozostali uczestnicy ochrony przeciwpowodziowej. W celu zapewnienia funkcjonowania systemu sygnalizacji organy przeciwpowodziowe gmin organizują w razie potrzeby służbę wartowniczą.

3.3.2. OŚRODKI OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

W czeskiej części dorzecza Odry centra powodziowe wchodzą w skład:

- Regionalnej Pracowni Prognoz ČHMÚ w Ostrawie – dla czeskiej części dorzecza górnej Odry (Rysunek 3-1);
- Dyspozytorni Wodnogospodarczej zakładu Povodí Odry s.p. – dla czeskiej części dorzecza górnej Odry;
- Regionalnej Pracowni Prognoz ČHMÚ w Usti n. Łabą – dla czeskiej części dorzecza Nysy Łużyckiej i Witki;
- Regionalnej Pracowni Prognoz ČHMÚ w Hradec Králové – dla czeskiej części dorzecza Šcinawki;

- Dyspozytorni Wodnogospodarczej spółki Povodí Laby – dla czeskiej części dorzecza Nysy Łużyckiej, Witki i Ścinawki.

Wszystkie wymienione centra powodziowe (z wyjątkiem zakładu Povodí Odry s.p.) mają zakresy kompetencji wykraczające poza przynależną do nich część dorzecza Odry.

Centrami powodziowymi odpowiedzialnymi za bilateralną współpracę międzynarodową z IMGW w zakresie systemu osłony przeciwpowodziowej i prognoz są dla czeskiej części dorzecza Odry regionalne pracownie prognoz ČHMÚ z siedzibami w Ostrawie (czeska część dorzecza górnej Odry), w Hradec Králové (czeska część dorzecza Ścinawki) i w Usti n. Łabą (czeska część dorzecza Nysy Łużyckiej i Witki). Współpracują one ściśle z Centralną Pracownią Prognoz ČHMÚ w Pradze i z właściwymi centrami powodziowymi Dyspozytorni Wodnogospodarczej zakładu Povodí Odry s.p. w Ostrawie oraz Dyspozytorni Wodnogospodarczej spółki Povodí Laby w Hradec Králové (załączniki 4 i 5).

Ośrodki osłony przeciwpowodziowej zapewniają funkcjonowanie systemu osłony i prognoz zgodnie z wyżej wymienionymi przepisami prawnymi i metodycznymi. W sytuacji zagrożenia powodziowego wydają one komunikaty i ostrzeżenia, a podczas powodzi raporty informacyjne dotyczące jej dotychczasowego i spodziewanego przebiegu.

Ośrodek osłony przeciwpowodziowej dla czeskiej części dorzecza górnej Odry, Regionalna Pracownia Prognoz ČHMÚ w Ostrawie, pracuje przy normalnych przepływach na jedną zmianę (łącznie z dniami wolnymi od pracy). W przypadku powodzi ośrodek może funkcjonować w razie potrzeby (zależnie od stopnia zagrożenia powodziowego) również w sposób ciągły. Pracownia prognoz meteorologicznych Regionalnej Pracowni Prognoz, która mieści się dotychczas na lotnisku Ostrawa w Mošnov, i Dyspozytornia Wodnogospodarcza zakładu Povodí Odry s.p. pracują w ruchu ciągłym.

3.3.3. METEOROLOGICZNA I HYDROLOGICZNA SIĘĆ POMIAROWA

Meteorologiczna i hydrologiczna sieć pomiarowa obejmuje operacyjną sieć pomiaru opadów i sieć wodowskazów w profilach sygnalizujących. Wodowskazy sygnalizujące na ciekach dzielą się na trzy kategorie:

- główne wodowskazy sygnalizujące – **kategoria A**, które są eksploatowane przez ČHMÚ lub spółki akcyjne dorzeczy;
- uzupełniające wodowskazy sygnalizujące – **kategoria B**, instalowane przez urzędy powiatowe i eksploatowane przez gminy;
- pomocnicze wodowskazy sygnalizujące – **kategoria C**, eksploatowane w konkretnym celu przez gminy lub właścicieli zagrożonych nieruchomości.

Wodowskazy główne i uzupełniające kategorii A i B w dorzeczu górnej Odry są przedstawione na rys. 3-2.

Przepisy fachowe dotyczące obserwacji i zgłaszania stanów wielkiej wody, dokumentacja wodowskazów sygnalizujących A, B i profile prognostyczne oraz

wartości graniczne miarodajne dla ogłaszania stanów alarmowych są zawarte w wytycznych fachowych dotyczących systemu osłony przeciwpowodziowej, które są wydawane przez ČHMÚ [15].

**SYSTEM OSŁONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

Sieć pomiaru opadów w górnej części dorzecza górnej Odry obejmuje:

- 8 zautomatyzowanych, wspólnych z Povodí Odry stacji klimatycznych ČHMÚ (zbieranie danych co trzy godziny);
- 3 (w przyszłości 4) profesjonalne stacje meteorologiczne ČHMÚ (zbieranie danych co godzinę);
- 2 zautomatyzowane posterunki opadowe ČHMÚ w profilach sygnalizujących (zbieranie danych 1 × na dobę, w czasie powodzi części);
- 1 dodatkową automatyczną stację opadową ČHMÚ (zbieranie danych 1 × na dobę, w czasie powodzi części);
- 20 (w przyszłości 26) automatycznych posterunków opadowych Dyspozytorni Wodnogospodarczej zakładu Povodí Odry s.p. (ciągłe zbieranie danych);
- 28 (w przyszłości 30) automatycznych posterunków opadowych Dyspozytorni Wodnogospodarczej zakładu Povodí Odry s.p. w profilach sygnalizujących (ciągłe zbieranie danych).

Międzynarodowa wymiana danych obejmuje głównie informacje operacyjne z zautomatyzowanych posterunków opadowych ČHMÚ.

Sieć pomiarowa wodowskazów w profilach sygnalizujących w górnej części dorzecza górnej Odry dla stanów wody i odpływów obejmuje :

- 15 zautomatyzowanych wodowskazów ČHMÚ (zbieranie danych 1 × na dobę, w czasie powodzi części);
- 43 (w przyszłości 46) zautomatyzowane wodowskazy Dyspozytorni Wodnogospodarczej zakładu Povodí Odry s.p. (ciągłe zbieranie danych);
- informacje Dyspozytorni Wodnogospodarczej zakładu Povodí Odry s.p. o stanach wód i odpływach poniżej 6 zapór (ciągłe zbieranie danych).

Międzynarodowa wymiana danych obejmuje głównie informacje operacyjne z wybranych profili sygnalizujących ČHMÚ i zakładu Povodí Odry s.p. w kategorii A (załącznik 8).

Automatyczne zestawy urządzeń w większości profili sygnalizujących zostały celowo zainstalowane podwójnie, jeden jest eksploatowany przez ČHMÚ (telefoniczne zbieranie danych), drugi przez Dyspozytornię Wodnogospodarczą zakładu Povodí Odry s.p. (zbieranie danych przez sieć radiową).

3.3.4. SYSTEM PROGNOZ

Krótki opis stosowanego modelu HYDROG jest zawarty w załączniku „Prognostyczne modele powodziowe”. Istnieją dwie wersje modelu:

- podstawowy model opad-odpływ HYDROG-S,
- rozszerzony model opad-odpływ z operacyjnym sterowaniem zbiornikami retencyjnymi HYDROG 8.40.

Powyższe modele opad-odpływ są stosowane dla następujących części dorzecza:

- Odry do wodowskazu sygnalizującego Odry (HYDROG-S, eksploatacja próbna – Regionalna Pracownia Prognoz ČHMÚ);

- Odry do wodowskazu sygnalizującego Svinov (HYDROG-S, eksploatacja próbna – Regionalna Pracownia Prognoz ČHMÚ);
- Opawy do wodowskazu Opava (HYDROG-S, eksploatacja próbna – Regionalna Pracownia Prognoz ČHMÚ);
- Morawicy do ujścia do Opawy (HYDROG-S, eksploatacja próbna – Regionalna Pracownia Prognoz ČHMÚ);
- Opawy do wodowskazu Děhylov (HYDROG-S, eksploatacja próbna – Regionalna Pracownia Prognoz ČHMÚ);
- Ostrawicy do ujścia do Odry (HYDROG 8.40, Dyspozytornia Wodnogospodarcza zakładu Povodí Odry s.p.);
- Olzy do ujścia do Odry (HYDROG 8.40, Dyspozytornia Wodnogospodarcza zakładu Povodí Odry s.p.);
- Białej do profilu granicznego (HYDROG 8.40, eksploatacja próbna, Dyspozytornia Wodnogospodarcza zakładu Povodí Odry s.p.).

Obecnie kończą się prace nad dalszymi częściowymi modelami dla następujących dorzeczy:

- Odry do wodowskazu sygnalizującego Bohumin,
- Odry do ujścia Olzy (profil graniczny z Polską).

W celu przedłużenia okresu prognozy wykorzystywane są:

- regionalna prognoza pogody, ważna 12 godzin (wydawana 2 × na dobę przez Regionalną Pracownię Prognoz w Mošnov);
- regionalna prognoza pogody na 2 i 3 dobę (wydawana 1 × na dobę przez Regionalną Pracownię Prognoz w Mošnov);
- prognoza sytuacji i pogody dla Republiki Czeskiej na 2-6 dobę (wydawana 1 × na dobę przez Centralną Pracownię Prognoz w Pradze);
- kwantyfikowana prognoza opadów dla 6 charakterystycznych regionów w dorzeczu górnej Odry, ważna do 48 godzin (aktualizowana 1 × na dobę przez Centralną Pracownię Prognoz w Pradze);
- kwantyfikowana prognoza opadów dla 2 regionów górskich i położonego między nimi przedgórze, ważna do 72 godzin (aktualizowana 1 × na dobę przez Centralną Pracownię Prognoz w Pradze);
- informacje o występowaniu intensywnych lub ciągłych opadów deszczu, ważne do 72 godzin (wydawane przez Centralną Pracownię Prognoz w Pradze);
- ostrzeżenie przed wystąpieniem opadów niebezpiecznych lub przekraczających wartości graniczne, ważne do 24 godzin (wydawane przez Centralną Pracownię Prognoz w Pradze);
- zbiorcze informacje z radarów meteorologicznych Skalka koło Boskovic i Brdy (w przyszłości uzupełnione o informacje z polskich radarów Orzesze koło Katowic i Bolków), aktualizowane co 10 minut;
- aktualne zdjęcia satelitarne (z satelitów meteorologicznych, dostępne w Internecie ČHMÚ).

3.3.5. DROGI I SPOSÓB PRZEKAZYWANIA INFORMACJI

Schematy przekazywania informacji w systemie osłony przeciwpowodziowej i prognoz Republiki Czeskiej w normalnej sytuacji i na wypadek powodzi zawiera rysunek 3-3.

Centra zbierania danych z automatycznych posterunków opadowych i wodowskazowych w czeskim dorzeczu górnej Odry to:

- Regionalna Pracownia Prognoz ČHMÚ Ostrava (zbieranie danych z posterunków ČHMÚ odbywa się za pośrednictwem łączy komutacyjnych, w wyjątkowych przypadkach także z użyciem telefonów komórkowych);
- Dyspozytornia Wodnogospodarcza zakładu Povodí Odry s.p. (zbieranie danych z posterunków zakładu Povodí Odry s.p. odbywa się drogą radiową).

Schemat przekazywania informacji w systemie osłony i prognoz w czeskim dorzeczu górnej Odry jest przedstawiony na rys. 3-4.

Operacyjne dane hydrologiczno-meteorologiczne, uzyskiwane na posterunkach opadowych i wodowskazowych ČHMÚ i zakładu Povodí Odry s.p., są na bieżąco wprowadzane (w bazie danych ORACLE) do regionalnej operacyjnej bazy danych, prowadzonej w oddziale ČHMÚ w Ostrawie. Wymiana informacji między centrami zbierania danych Regionalnej Pracowni Prognoz i Dyspozytorni Wodnogospodarczej zakładu Povodí Odry s.p. odbywa się automatycznie za pośrednictwem serwera FTP Instytutu ČHMÚ w Pradze.

Dane, po ich weryfikacji i przetworzeniu w regionalnym operacyjnym banku danych, są w uzgodnionym zakresie i terminie automatycznie przekazywane do Centralnej Pracowni Prognoz ČHMÚ, Dyspozytorni Wodnogospodarczej zakładu Povodí Odry s.p., partnerów zagranicznych i innych uczestników ochrony przeciwpowodziowej.

W celu lepszego poinformowania niektórych gmin ČHMÚ zainstalował w trzech profilach sygnalizujących automatyczne wodowskazy z zapowiedzią wartości pomiarowych.

3.4. SYSTEM OŚŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ W POLSKIEJ CZĘŚCI DORZECZA ODRY

3.4.1. PODSTAWY PRAWNE I ZADANIA

Zadania państwa w zakresie osłony hydrologicznej i meteorologicznej społeczeństwa i gospodarki narodowej wykonuje państwowa służba hydrologiczno-meteorologiczna. Państwową służbę hydrologiczno-meteorologiczną pełni Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, utworzony uchwałą nr 338/72 Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1972 r. Działa on na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz.U. z 1991 Nr 44, poz. 194 i Nr 107, poz. 464 z późniejszymi zmianami). Nadzór nad Instytutem sprawuje Minister Środowiska.

Do zadań państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej należy:

- wykonywanie pomiarów i obserwacji hydrologicznych i meteorologicznych;
- gromadzenie, przetwarzanie, archiwizowanie i udostępnianie informacji, w tym dotyczących stanów i przepływów wody z wielolecia;
- wykonywanie bieżących analiz sytuacji hydrologicznych i meteorologicznych;
- opracowywanie oraz przekazywanie prognoz meteorologicznych i hydrologicznych;

- opracowywanie i przekazywanie organom administracji rządowej ostrzeżeń przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze i hydrosferze.

Biura prognoz meteorologicznych i komórki prognoz hydrologicznych:

- opracowują i udostępniają krótko- i średnioterminowe, ogólne i specjalistyczne, prognozy hydrologiczne i meteorologiczne;
- udzielają informacji o aktualnych warunkach hydrologicznych i meteorologicznych;
- opracowują i udostępniają ostrzeżenia przed zjawiskami ekstremalnymi;
- prowadzą bieżącą osłonę hydrologiczną i meteorologiczną społeczeństwa i gospodarki narodowej.

Elementy systemu służby hydrologiczno-meteorologicznej w Polsce

W skład systemu służby hydrologiczno-meteorologicznej wchodzi trzy podsystemy: obserwacyjno-pomiarowy, łączności oraz przetwarzania danych, prognozowania i ostrzegania.

Podsystem obserwacyjno-pomiarowy składa się z:

- naziemnej, hydrologicznej i meteorologicznej sieci oraz specjalnych sieci pomiarowych;
- radarów meteorologicznych i stacji aerologicznych;
- stacji odbioru danych satelitarnych.

Podsystem łączności składa się z:

- systemu dzierżawionych łączy telekomunikacyjnych do transmisji danych między ośrodkiem centralnym a ośrodkami regionalnymi oraz wymiany międzynarodowej;
- systemu cyfrowej łączności radiotelefonicznej;
- sieci komputerowej (WAN), integrującej sieci lokalne (LAN) w ośrodku centralnym i w ośrodkach regionalnych.

Podsystem przetwarzania danych, prognozowania i ostrzegania składa się z:

- Ośrodka Hydrologii Operacyjnej w Warszawie oraz regionalnych ośrodków prognoz meteorologicznych i hydrologicznych oraz osłony oddziałów IMGW w Katowicach, Wrocławiu, Krakowie, Poznaniu, Gdyni i Białymstoku;
- systemu operacyjnych i historycznych baz danych;
- systemu numerycznych, statystycznych i konceptualnych modeli prognostycznych, meteorologicznych i hydrologicznych;
- systemu rozpowszechniania danych, prognoz i ostrzeżeń do Krajowego Sztabu Kryzysowego i wojewódzkich organów decyzyjnych oraz innych użytkowników.

3.4.2. OŚRODKI OŚLONY PRZECIWPÓWODZIOWEJ

System osłony hydrologiczno-meteorologicznej prowadzony jest przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Oddział IMGW w Katowicach odpowiedzialny jest za dorzecze Odry do ujścia Nysy Kłodzkiej. Oddział IMGW we Wrocławiu obejmuje dorzecze Odry do ujścia Nysy Łużyckiej. Systemem osłony hydrologiczno-meteorologicznej prowadzonej przez Oddział IMGW w Poznaniu objęte jest dorzecze Warty i odcinek graniczny Odry, a ujściowy odcinek Odry i Zalew

Szczeciński objęty jest osłoną przez Oddział Morski w Gdyni. Łączny obszar objęty systemem określono na 109.729 km². Podstawowymi elementami wymiany informacji w ramach systemu osłony są meldunki o stanach wód i opadach, elementach meteorologicznych i stanach wód gruntowych z posterunków obserwacyjnych oraz dane ze zbiorników retencyjnych.

Ośłonę hydrologiczną tworzą: System Hydrologii Operacyjnej (SHO) i System Prognoz Hydrologicznych (SPH). System Hydrologii Operacyjnej służy do przyjmowania, gromadzenia i przetwarzania danych. Tworzą go:

- oddziały IMGW w Katowicach, Wrocławiu, Poznaniu i Gdyni;
- posterunki obserwacyjno-pomiarowe hydrometeorologiczne;
- stacje zbiorcze, których rolę pełnią stacje hydrologiczno-meteorologiczne: w Raciborzu, Opolu, Kłodzku, Jeleniej Górze, Zgorzelcu, Zielonej Górze, Legnicy, Lesznie, Wieluniu, Sieradzu, Kaliszu, Koninie, Gorzowie Wlkp. i Pile;
- oddziały Czeskiego Instytutu Hydrologiczno-Meteorologicznego (ČHMU) w Ustie n/Łabą, Hradec Králové i Ostrawie, a także Krajowy Urząd Środowiska (LUA) Brandenburgii we Frankfurcie n/Odrą.

3.4.3. METEOROLOGICZNA I HYDROLOGICZNA SIEĆ POMIAROWA

Sieć obserwacyjno-pomiarowa Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej składa się ze stacji hydrologiczno-meteorologicznych, lotniskowych biur meteorologicznych, posterunków pomiarowych, stacji pomiarów aerologicznych oraz radarów meteorologicznych (rysunek 3-5 i rysunek 3-6).

Służba hydrologiczno-meteorologiczna wykonuje również pomiary i badania w strefie brzegowej Bałtyku i na morzu.

Sieć etatowa

Stan etatowej sieci hydrologiczno-meteorologicznej IMGW w dorzeczu Odry, 1999

Lp.	Nazwa jednostki	1999
1	Obserwatoria	1
2	Regionalne stacje hydrologiczno-meteorologiczne ¹⁾	5
3	Stacje hydrologiczno-meteorologiczne ²⁾	12
4	Stacje hydrologiczno-meteorologiczne z LBM ³⁾	3
5	Stacje hydrologiczno-meteorologiczne z ograniczonym programem pomiarowym ⁴⁾	3
6	Stacje automatyczne	1
7	Radary meteorologiczne	2

- 1) Statutowa działalność stacji regionalnych obejmuje wszystkie zadania stacji hydrologiczno-meteorologicznych powiększone o:
- rozpowszechnianie i interpretację prognoz meteorologicznych i hydrologicznych,
 - sporządzanie ostrzeżeń o występujących lub nadchodzących lokalnych groźnych zjawiskach naturalnych,
 - współuczestniczenie w regionalnej osłonie hydrologicznej w porozumieniu z nadzorującą komórką osłony.
- 2,3) Stacje hydrologiczno-meteorologiczne i stacje hydrologiczno-meteorologiczne z LBM (Lotniskowe Biuro Meteorologiczne) - statutowa działalność tych komórek obejmuje wykonywanie pomiarów i obserwacji w ustalonym zakresie, opracowywanie i przekazywanie danych do działów służby hydrologiczno-meteorologicznej, prowadzenie sygnalizacji, wysyłanie ostrzeżeń do użytkowników i przekazywanie depesz oraz meldunków, zgodnie z obowiązującymi instrukcjami, udzielanie informacji lokalnych dotyczących obserwowanego stanu atmosfery i hydrosfery.
- 4) Jak punkty 2 i 3 w wymiarze 12 godzin na dobę.

Sieć nieetatowa

Nieetatowa sieć pomiarowa Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w dorzeczu Odry obejmuje posterunki wymienione w tabelach poniżej.

Stan nieetatowej sieci meteorologicznej (XII/1999)

Rodzaj	Ilość
Posterunki meteorologiczne i klimatologiczne	46
w tym z:	
psychrometrem	7
pomiarom gęstości śniegu	14
heliografem	4
sygnalizacją ¹⁾	33
pluviografem	37
Posterunki opadowe:	415
w tym z:	
pluviografem	51
pomiarom gęstości śniegu	13
totalizatorem	5
sygnalizacją	45
Posterunki ROLMET (260 do 31.03.1999 r., 40 od 01.04.1999 r.)	11
Posterunki z pomiarami katatermometrycznymi	4

1) W zakresie działalności tych posterunków podstawowym obowiązkiem jest przekazywanie zebranych informacji pogodowych do odpowiedniej komórki osłony hydrologiczno-meteorologicznej

Stan nieetatowej sieci hydrologicznej w dorzeczu Odry (XII/1999)

Rodzaj	Ilość
Posterunki wodowskazowe	264
w tym z:	
limnigrafem	119
pomiarom temperatury wody	60
pomiarom materiału unoszonego	13
sygnalizacją codzienną	140
okresową sygnalizacją	14
Posterunki wód podziemnych – codzienne	15
w tym z:	
pomiarom temperatury	4
sygnalizacją	6
Posterunki wód podziemnych – tygodniowe	172
w tym z:	
pomiarom temperatury wody	1
sygnalizacją	9
Posterunki ewaporometryczne	4
Posterunki morskie	1
w tym wykonujące:	
pomiar poziomu morza	1
pomiar zasolenia	1
stanu morza	1
złóżenia morza	1
Posterunki sygnalizacji MORZE	1

3.4.4. SYSTEM PROGNOZ

Prognozy meteorologiczne tworzone w Biurze Prognoz w IMGW w Katowicach, we Wrocławiu, Poznaniu i Gdyni opracowywane są na podstawie danych meteorologicznych przekazywanych ogólnopolską siecią rozległą IMGW.

Temu służą:

- krótko- i średnioterminowe prognozy,

- rozkład przestrzenny wybranych parametrów meteorologicznych dla obszaru Europy, edytowanych przez Europejskie Centrum Progностyczne w Offenbach (Niemcy) i Bracknell (Anglia), tworzonych przez program Aladin (Kraków),
- zobrazowania z systemów do odbioru zdjęć satelitarnych Meteosat i radarowych Rainbow.

Prognozy są opracowywane na bazie systemów oprogramowania komputerowego z oprogramowaniem użytkowym: Wspomagania Synoptyka (SWS), Pogoda, Edytor Prognoz, edytor depesz SYNOP.

Prognozy hydrologiczne opracowuje się wykorzystując System Prognoz Hydrologicznych (SPH). Zastosowanie mają modele hydrologiczne typu opad-odpływ, modele transformacji fali oraz metody empiryczne. Stosuje się je dla dorzecza górnej Odry i ważniejszych dopływów Odry, szczególnie dla zlewni powyżej zbiorników retencyjnych, jak: Nysy Kłodzkiej, Kaczawy, Bobru (Oddział Wrocław) oraz dla dorzecza Warty i granicznego odcinka Odry (Oddział Poznań) oraz odcinka ujściowego (Oddział Gdynia). Dla rzek swobodnie płynących, w tym także poniżej zbiorników retencyjnych, do prognozy przepływów stosuje się modele oparte na równaniach Saint-Venanta (Odra) i równaniach Kalinina-Milukowa, np. Nysa Kłodzka, Bystrzyca, Bóbr poniżej zbiorników.

Okres prognozy jest następujący:

- dwu- i trzydniowe prognozy codziennego stanu wody dla wybranych posterunków wodowskazowych;
- dwu- i trzydniowe prognozy codziennego dopływu wody do zbiorników;
- siedmiodniowe prognozy odpływu dla wybranych posterunków wodowskazowych.

Wykonuje się codzienne prognozy stanu wód, prognozy objętości dopływu do zbiorników retencyjnych oraz prognozy objętości dopływu do zbiorników retencyjnych, a w czasie wezbrań prognozy wysokości i czasu wystąpienia maksymalnego stanu fali wezbraniowej.

Fragment prognozy hydrologicznej jest zamieszczany na stronie internetowej witryny: www.imgw.pl

3.4.5. DROGI I SPOSÓB PRZEKAZYWANIA INFORMACJI

Prognozy i ostrzeżenia meteorologiczne opracowywane w Centralnym Ośrodku Progностycznym wraz z danymi z wymiany międzynarodowej w ramach Globalnego Systemu Służby Pogody Światowej Organizacji Meteorologicznej przekazywane są odbiorcom centralnym oraz regionalnym ośrodkom progностycznym. Regionalne ośrodki opracowują i rozpowszechniają prognozy meteorologiczne i hydrologiczne oraz ostrzeżenia regionalne i lokalne. W placówkach regionalnych prognozy są opracowywane w podziale na hydrologię i meteorologię i są one ze sobą ściśle powiązane.

Opracowywane w ośrodkach regionalnych prognozy meteorologiczne (tylko regionalne), prognozy hydrologiczne oraz wszystkie ostrzeżenia i komunikaty

hydrologiczne i meteorologiczne przekazywane są także do Centralnego Ośrodka Progностycznego. W razie potrzeby stacje hydrologiczno-meteorologiczne pośredniczą w przekazywaniu tworzonych w ośrodkach regionalnych ostrzeżeń, komunikatów i prognoz dla lokalnych odbiorców.

Ośrodek Telekomunikacji IMGW jest jednym z węzłów łączności Globalnego Systemu Telekomunikacyjnego (GTS) Światowej Organizacji Meteorologicznej (WMO). Wszystkie służby uczestniczące w wymianie danych w ramach GTS powinny stosować się do rekomendacji WMO dotyczących protokołów transmisji danych i odpowiedniego wyposażenia. W 1999 r. kontynuowano modernizację wewnętrznej sieci telekomunikacyjnej przez uruchomienie protokołu TCP/IP i wszystkich usług z nim związanych (www, ftp, e-mail, TELNET itd.). Sieć komputerowa IMGW zapewnia dostęp do Internetu.

Rozbudowano o kolejne węzły sieć pakietową X.25, służącą do zbierania i dystrybucji danych hydrologicznych i meteorologicznych oraz danych sieci monitoringu skażeń radioaktywnych. Zmodernizowano system telekomunikacyjny NS9700 o moduły umożliwiające odbiór i nadawanie danych w systemie satelitarnym SADIS. Zakończono instalację sieciowej wersji systemu RETIM-MATRA do odbioru oraz dystrybucji danych graficznych i cyfrowych z Regionalnego Ośrodka WMO w Tuluzie łączem satelitarnym.

3.5. SYSTEM OŚŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ W NIEMIECKIEJ CZĘŚCI DORZECZA ODRY

3.5.1. PODSTAWY PRAWNE I ZADANIA

W Republice Federalnej Niemiec za ochronę przeciwpowodziową odpowiadają na swoich terytoriach poszczególne kraje związkowe. Tym samym kraje związkowe położone w dorzeczu Odry, tzn. Saksonia, Brandenburgia i Meklemburgia-Pomorze Przednie, mają własne podstawy prawne. Ponieważ Odra jest federalną drogą wodną, określone zadania w zakresie osłony przeciwpowodziowej są realizowane również przez Zarząd Wodno-Żeglugowy. Istotne ustawy i rozporządzenia to:

- ustawa o gospodarce wodnej z dnia 12.11.1996 r.;
- federalna ustawa o drogach wodnych z dnia 04.11.1998 r.;
- umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych z dnia 05.01.1994 r. (Dz.U. BGBl. II str. 59);
- przepis administracyjny dla systemu osłony przeciwpowodziowej w Urzędzie Wodno-Żeglugowym Eberswalde z czerwca 1995 r.;
- brandenburskie prawo wodne z dnia 13.07.1994 r.;
- brandenburska ustawa o ochronie przed katastrofami i klęskami żywiołowymi z dnia 11.10.1996 r.;
- rozporządzenie o systemie osłony przeciwpowodziowej Brandenburgii z dnia 09.09.1997 r.;
- saksońskie prawo wodne z dnia 21.07.1998 r. (SächsGVBl. str. 201);
- rozporządzenie Saksońskiego Ministerstwa Środowiska i Rolnictwa o powodziowym systemie informacji kraju związkowego Saksonia (HWNDV) z dnia 14.10.1993 r. (SächsGVBl. str. 1012);
- przepis administracyjny Saksońskiego Ministerstwa Środowiska i Rolnictwa w sprawie regulaminu sygnalizacji powodziowej (HWMO) z dnia 20.11.1993 r.;

- regulamin sygnalizacji powodziowej poszczególnych dorzeczy.

Dla przykładu podane zostaną zadania kraju związkowego Brandenburgia, przy czym w stosunku do innych krajów związkowych nie występują istotne różnice merytoryczne. W „Regulaminie sygnalizacji powodziowej dla wód w kraju związkowym Brandenburgia zagrożonych występowaniem wezbrań”, który istnieje w postaci projektu, uregulowana jest procedura składania meldunków powodziowych. Obejmuje ona:

- początek i koniec meldowania,
- częstotliwość meldunków,
- treść meldunków,
- odbiorców meldunków o stanach wielkiej wody,
- formę i treść raportów powodziowych.

W rozdziale „Regulamin sygnalizacji powodziowej dla Odry granicznej i Odry Zachodniej od ujścia Nysy Łużyckiej do Mescherina wraz z obszarem cofki drogi wodnej Hohensaaten-Friedrichsthal” wymienione są posterunki wodowskazowe sygnalizacji powodziowej z orientacyjnymi stanami wody dla stopni alarmowych. Ponadto ustalony jest plan meldowania i doręczeń dla meldunków o stanach wielkiej wody wraz z początkiem meldowania.

3.5.2. OŚRODKI OŚŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Za ochronę przeciwpowodziową w kraju związkowym Brandenburgia odpowiada Ministerstwo Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Gospodarki Przestrzennej (MLUR). Pod względem fachowym zadanie to podlega Krajowemu Urzędowi Środowiska Brandenburgii jako urzędowi gospodarki wodnej kraju związkowego. Kompetencje i odpowiedzialność są uregulowane w rozporządzeniu o systemie osłony przeciwpowodziowej z dn. 09.09.1997 r. Od 01.07.1998 r. codzienne składanie meldunków o stanach wód zostało powierzone centralom powodziowym.

W kraju związkowym Saksonia za powodziowy system informacji odpowiada Krajowa Centrala Powodziowa w Krajowym Urzędzie Środowiska i Geologii (LfUG). Krajowa Centrala Powodziowa jest między innymi odpowiedzialna za analizę meldunków o stanach wielkiej wody, wydawanie raportów powodziowych, ostrzeżeń i prognoz. Regionalna Centrala Powodziowa w Państwowym Specjalistycznym Urzędzie Środowiska (StUFA) Bautzen odpowiada za osłonę powodziową na saksońskim odcinku Nysy Łużyckiej wraz z jej dopływami (załącznik 12). Dla dorzecza Nysy Łużyckiej nie istnieje wymiana danych pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a krajem związkowym Saksonia, a w przypadku powodzi dane są wymieniane za pośrednictwem kraju związkowego Brandenburgia.

Wydział Gospodarki Wodnej w LUA obejmuje obok centrali w Poczdamie trzy pionory regionalne: Zachód, Wschód i Południe. W brandenburskiej części dorzecza Odry pion Południe (z siedzibą w Cottbus) odpowiada za Nysę Łużycką, natomiast pion Wschód z siedzibą we Frankfurcie n. Odrą odpowiada za cały polsko-niemiecki odcinek Odry granicznej. W normalnej sytuacji zadania Ośrodka Osłony Przeciwpowodziowej są wykonywane w dni robocze podczas normalnych godzin

pracy przez dyżurnego hydrologa i dyżurnego technika. Codziennie napływają dane o stanach wód, temperaturze wody, temperaturze powietrza i odpływach oraz komunikaty meteorologiczne, prognozy pogody, ewentualnie ostrzeżenia pogodowe i dane o opadach i wysokości pokrywy śniegowej, jak również 4-dniowe prognozy pogody od poszczególnych operatorów sieci pomiarowych. Dane są gromadzone i po ocenie wiarygodności przekazywane do ustalonego kręgu odbiorców. Na podstawie tych danych następuje aktualna ocena sytuacji hydrologicznej.

W soboty, niedziele lub dni świąteczne wszystkie nadzwyczajne meldunki są przyjmowane przez centralne pogotowie telefoniczne w MLUR i kierowane na podstawie ustalonej listy do kompetentnych specjalistów z regionów.

Ośrodek Oślony Przeciwpowodziowej (HWMZ) we Frankfurcie n. Odrą jest zgodnie z zasadami współpracy w dziedzinie hydrologii i hydrogeologii Grupy Roboczej W 1 „Hydrologia/Hydrogeologia” Polsko-Niemieckiej Komisji Wód Granicznych odpowiedzialny za zapewnienie i realizację międzynarodowej wymiany danych.

Ponadto HWMZ we Frankfurcie n. Odrą jest odpowiedzialny za opracowanie i wydawanie prognoz dotyczących tendencji stanu wód na polsko-niemieckiej Odrze granicznej.

3.5.3. METEOROLOGICZNA I HYDROLOGICZNA SIĘĆ POMIAROWA

Na terenie niemieckiej części dorzecza Odry krajowe sieci pomiarowe śródlądowych wód powierzchniowych oraz wód gruntowych posiada i eksploatuje Wydział Regionalny Krajowego Urzędu Środowiska we Frankfurcie nad Odrą. Dane uzyskiwane z tych sieci pomiarowych uwzględniane są w ocenach regionalnej sytuacji hydrologicznej. W normalnych warunkach aktualne dane z wybranych punktów pomiarowych przekazywane są właściwym urzędom raz na tydzień. W warunkach zagrożenia powodziowego to właśnie te sieci pomiarowe dostarczają najważniejszych danych, będących podstawą do oceny wpływu Odry na sytuację terenów śródlądowych.

Odra jest federalną drogą wodną, wobec czego Krajowy Urząd Środowiska Brandenburgii nie posiada hydrologicznych punktów pomiarowych bezpośrednio na Odrze, Odrze Zachodniej i kanale Hohensaaten-Friedrichsthaler Wasserstraße. Wodowskazy są wymienione w załączniku 1.

Oprócz 6 niemieckich posterunków wodowskazowych sygnalizacji powodziowej WSA Eberswalde eksploatuje na tych wodach jeszcze dalsze 12 wodowskazów, które mają zwłaszcza znaczenie dla aktualnej i codziennej oceny sytuacji oraz w przypadku zjawisk lodowych i cofki.

Na Nysie Łużyckiej, należącej do wód krajowych, Brandenburgia eksploatuje 2, a Saksonia 5 wodowskazów sygnalizacji powodziowej.

Brandenburgia i Saksonia nie posiadają własnych meteorologicznych punktów pomiarowych. Odpowiednie dane udostępnia zgodnie z porozumieniem Służba Meteorologiczna Niemiec.

3.5.4. SYSTEM PROGNOZ

System prognoz Krajowego Urzędu Środowiska Brandenburgii wykorzystuje codzienne meldunki Służby Meteorologicznej Niemiec przekazywane do Ośrodka Osłony Przeciwpowodziowej we Frankfurcie n. Odrą:

- codzienny komunikat meteorologiczny,
- prognozę średnioterminową,
- codzienne opady w Republice Federalnej Niemiec, Rzeczypospolitej Polskiej i Republice Czeskiej,
- codzienne wysokości pokrywy śniegowej w Republice Federalnej Niemiec, Rzeczypospolitej Polskiej i Republice Czeskiej,
- ostrzeżenia pogodowe.

W razie potrzeby Służba Meteorologiczna Niemiec udostępnia prognozy.

Centrala powodziowa jeszcze nie eksploatuje dla polsko-niemieckiego odcinka Odry granicznej własnego komputerowego modelu prognostycznego. Dla polsko-niemieckiego odcinka Odry granicznej prognozy są opracowywane na podstawie relacji przekrojów podłużnych i metod graficznych. Uwzględniane są przy tym prognozy IMGW dla polskich wodowskazów.

Centrala Powodziowa Krajowego Urzędu Środowiska we Frankfurcie nad Odrą dysponować będzie od 01.07.2002 r. modelem prognostycznym, służącym do opracowywania prognoz przeciwpowodziowych dla Odry granicznej. Za jego pomocą i z wykorzystaniem polskich prognoz czterodniowych opracowuje się w dni robocze prognozę stanów wód dla odcinka Odry granicznej z wyprzedzeniem sięgającym 72 godzin. Zgodnie z Zasadami współpracy w dziedzinie hydrologii/hydrogeologii Grupy Roboczej W 1 „Hydrologia i hydrogeologia” Polsko-Niemieckiej Komisji ds. Wód Granicznych przekazywana jest oddziałom IMGW we Wrocławiu i w Poznaniu prognoza dobową dotycząca odcinka granicznego Odry. Ponadto planuje się ogłaszanie tej prognozy na szczeblu krajowym.

Regionalna Centrala Powodziowa w Państwowym Specjalistycznym Urzędzie Środowiska Bautzen przeprowadza obecnie test modelu „WINPRO Nysa Łużycka” (załącznik 29). Program ten to koncepcyjny model hydrologiczny dla celów prognozy powodziowej obejmujący następujące elementy składowe:

- model opad-odpływ dla prognozy odpływu na obszarach powstawania powodzi;
- model cieków do symulacji spłaszczenia fali między dwoma przekrojami;
- model odpływu dla obszarów pośrednich;
- element do graficznej i tabelarycznej prezentacji wyników.

Program jest pomyślany do pracy w czasie rzeczywistym. Za pomocą programu możliwe jest obliczanie stanów wody i odpływów dla wodowskazów Zittau i Görlitz na 5 dni na podstawie zaobserwowanych i prognozowanych opadów.

Bezpośrednia współpraca z innymi centralami prognostycznymi, wykraczająca poza ramy wymiany danych, obecnie nie istnieje.

W Ośrodku Osłony Przeciwpowodziowej (HWMZ) w Cottbus, w oparciu o prognozę Regionalnej Centrali Powodziowej Państwowego Specjalistycznego

Urzędu Środowiska Bautzen dla wodowskazu Görlitz, opracowuje się prognozę powodziową dla wodowskazów sygnalizacji powodziowej w Klein Bademeusel i Guben 2. Wykorzystywany do tego celu model (model cieków wodnych) zostanie w kraju związkowym Brandenburgia zastąpiony w roku 2001 modelem hydraulicznym, opartym na nowych pomiarach Nysy Łużyckiej.

3.5.5. DROGI I SPOSÓB PRZEKAZYWANIA INFORMACJI

Ośrodek Oślony Przeciwpowodziowej we Frankfurcie n. Odrą otrzymuje od Urzędu Wodno-Żeglugowego w Eberswalde, Federalnego Urzędu Żeglugi Morskiej i Hydrografii w Hamburgu (punkt meldowania stanów wody w Rostoku-Warnemünde), Ośrodka Oślony Przeciwpowodziowej w Cottbus, StUFA Bautzen i od obserwatorów z krajowej sieci pomiarowej dane o stanach wód, odpływach, temperaturze wody i powietrza, a w miesiącach zimowych także dane o zalodzeniu. Dane te są przygotowywane i przekazywane do właściwego oddziału IMGW. Z Odry i jej dopływów (Warta, Bystrzyca, Kaczawa, Nysa Kłodzka, Nysa Łużycka) Ośrodek Oślony Przeciwpowodziowej we Frankfurcie n. Odrą otrzymuje od właściwego oddziału IMGW codzienne dane o stanach wód, temperaturze wody i prognozy 4-dniowe dla wybranych wodowskazów. Od dn. 28.04.2000 r. przekazywane są również przepływy dzienne. Ponadto od końca 2000 r. udostępnia się dane dotyczące zbiornika Niedów na Witce. Dane te są przekazywane przez centralę powodziową we Frankfurcie n. Odrą po analizie i przetworzeniu do Urzędu Wodno-Żeglugowego (WSA) w Eberswalde, do StUFA w Bautzen, do Ośrodka Oślony Przeciwpowodziowej (HWMZ) w Cottbus oraz do Federalnego Urzędu Żeglugi Morskiej i Hydrologii (BSH) Rostock-Warnemünde. Nadchodzące ostrzeżenia hydrologiczne i meteorologiczne dotyczące rozwoju sytuacji powodziowej w polskiej części dorzecza Odry przekazywane są natychmiast w wersji oryginalnej do Urzędu Wodno-Żeglugowego (WSA) Eberswalde i – jeżeli dotyczą Nysy Łużyckiej – do Ośrodka Oślony Przeciwpowodziowej (HWMZ) w Cottbus i Państwowego Specjalistycznego Urzędu Środowiska (StUFA) w Bautzen. Tłumaczenia są przekazywane ewentualnie później. Jako drogi przekazu informacji wykorzystywane będą e-mail, fax i telefon (Rysunek 3-8).

Aktualizację i przetwarzanie danych realizuje się w ramach operacyjnego systemu bazy danych VEMEDA należącego do Ośrodka Oślony Przeciwpowodziowej we Frankfurcie n. Odrą [19].

3.6. DZIAŁANIA PRZECIWLÓDOWE NA POLSKO-NIEMIECKIM ODCINKU ODRY GRANICZNEJ

3.6.1. ORGANIZACJA AKCJI LODOŁAMANIA NA ODRZE

Działania przeciwlódowe na Odrze wykonują polska i niemiecka administracja dróg wodnych. Po stronie polskiej zadanie to realizuje Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie, po stronie niemieckiej Urząd Wodno-Żeglugowy w Eberswalde. Kiedy zaczyna się tworzyć pokrywa lodowa, obie strony podejmują obserwacje i dokonują codziennej wymiany informacji. Po wytworzeniu się stałej pokrywy lodowej uzgadniane są terminy

przeprowadzenia pomiarów grubości pokrywy lodowej. Kierownictwo techniczne wspólnego lodołamania sprawuje strona polska. Lodołamanie na Odrze i Odrze Zachodniej prowadzone jest wspólnie przez flotę lodołamaczy obu stron.

**SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

3.6.2. POLSKI PLAN LODOŁAMANIA NA RZECIE ODRIE I JEZIORZE DĄBIE

Plan akcji lodołamania na rzece Odrze opiera się na założeniu, że dysponuje maksymalnie 16 lodołaczami odrzańskimi przygotowanymi do działania przez obie współpracujące w akcji strony.

W zależności od powstałego zalodzenia, rozkładu temperatur, występujących przepływów akcje lodołamania przeprowadza się jedną z trzech metod.

I. Klasyczna metoda łamania lodu na rzece Odrze opiera się na wykorzystywaniu j. Dąbie jako zbiornika kry. Metodą tą rozpoczyna się akcje lodołamania od skruszenia pokrywy jeziora Dąbie pasmem około 500 m szerokości biegnącym z północy do kanału Babina na południe do ujścia rzeki Regalicy. Dopiero po uzyskaniu tej rynny czołówka lodołamaczy rozpoczyna łamanie pokrywy w korycie rzeki, posuwając się z północy na południe. Lodołamacze pomocnicze mają wówczas za zadanie doprowadzenie kry do jeziora Dąbie i poszerzenie wyłamanej rynny na samym jeziorze.

Warunkiem stosowania tej metody są dodatnie temperatury powietrza. Jezioro Dąbie jest bowiem stosunkowo płytkim zbiornikiem wodnym i przy mrozach wprowadzana do niego kora bardzo szybko marznie. Kilkakrotne łamanie jeziora przy mrozach doprowadza do powstania gór lodowych opierających się o dno i zablokowanie całej akcji. Ponadto na skuteczność tej metody bardzo istotny wpływ mają kierunek i siła wiatru.

II. Metoda polegająca na wykorzystaniu zrzutów ciepłej wody z Elektrowni Dolna Odra w Gryfinie, tj. łamaniu pokrywy lodowej w korycie rzeki, poczynawszy od km 717,3 w górę rzeki i zapełnianiu krą odcinka wolnego, tj. około 24 km koryta rzeki i południowej części j. Dąbie.

Metoda ta pozwala na skokowe prowadzenie akcji, tj. po napełnieniu krą odcinka pozostającego pod wpływem podgrzanej wody należy zrobić 2-4 dniową przerwę w akcji czołowej, aby w tym czasie uzyskać roztopienie się kry.

Poważną zaletą tej metody jest możliwość prowadzenia akcji nawet przy występowaniu mrozów, co ma szczególne znaczenie wówczas, gdy utworzona pokrywa lodowa w rejonie Marwic, Widuchowej, Ognicy i Krajnika charakteryzuje się licznymi niebezpiecznymi zsuwami śrężowymi powodującymi znaczne zmniejszenie przekroju koryta.

III. Ostatnie doświadczenia wykazały, że najlepsze rezultaty przy ostrych zimach uzyskuje się stosując połączenie obu tych metod. Polega to na wczesnym rozpoczęciu akcji lodołamania od km 717,3 w górę rzeki, jeszcze przy trwających mrozach, wykorzystując metodę II, aby przy nadejściu odwilży przejść do metody klasycznej (I), łamiąc pokrywę jeziora Dąbie i eliminując konieczne w II-ej metodzie przerwy w pracy.

Stosując metodę III uzyskuje się maksymalne skrócenie czasu akcji lodołamania.

Zakłada się, że w ekstremalnej akcji lodowej flotylla lodołamaczy polskich i niemieckich, po uzgodnieniu i akceptacji strony niemieckiej, przeprowadzi akcje również powyżej ujścia Nysy Łużyckiej, a lodołamacze polskie w razie takiej

konieczności przełamią pokrywę lodową do mostu w Krośnie n/Odrą km 514,1. Lodołamanie na rzece Warcie będzie mogło być rozpoczęte z chwilą, gdy na Odrze poniżej ujścia Warty będą zapewnione warunki swobodnego spływu kry. Ponadto w akcji tej uczestniczyć mogą niemieckie lodołamacze.

3.6.3. PRZEPISY DOTYCZĄCE DZIAŁAŃ PRZECIWPOWODZIOWYCH DYREKCJI WODNO-ŻEGLUGOWEJ WSCHÓD

Dyrekcja Wodno-Żeglugaowa Wschód ma własne przepisy dotyczące działań przeciwlodowych dla dróg wodnych śródlądowych, które należą do jej zakresu kompetencji. Według tych przepisów działania przeciwlodowe obejmują:

- obserwacje lodowe;
- komunikaty lodowe;
- ostrzeżenia lodowe;
- środki bezpieczeństwa dla żeglugi;
- zwalczanie lodu w związku z zapewnieniem ruchu na wodach śródlądowych.

Obserwacje lodowe obejmują:

- stany wody, temperatury powietrza i wody;
- warunki lodowe, tworzenie się pokrywy lodowej, rodzaje lodu, ruszenie lodu, zasięg i grubość pokrywy lodowej lub stanu lodu, zsuwy lodu, lodołamanie, pochodz lodu, początek i koniec zalodzenia;
- szkody wyrządzone przez lód na brzegach, w urządzeniach kanałowych i budowlach, zagrożenie lodem dla wałów i tam, oddziaływanie lodu na wzniesienie zwierciadła wody;
- wpływ lodu na żeglugę.

Ostrzeżenia lodowe wydawane są wówczas, gdy skutek zalodzenia może dojść do lokalnego lub regionalnego zagrożenia osób lub dóbr materialnych.

Jeżeli Ośrodek Oslony Przeciwpowodziowej (HWMZ) we Frankfurcie n. Odrą, stanowiący jednostkę Krajowego Urzędu Środowiska (LUA), w oparciu o meldunki z obserwacji stanu zalodzenia oraz ostrzeżenia lodowego, dojdzie do wniosku, że występujące zalodzenie wywiera negatywny wpływ na stan wód Odry granicznej, to stosownie do tego ośrodek wydaje ostrzeżenia przeciwpowodziowe.

4. DOŚWIADCZENIA Z POWODZI W 1997 ROKU

SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

4.1. REPUBLIKA CZEŠKA

- Analiza sezonowości zjawisk powodziowych wykazała, że ekstremalne powodzie w czeskiej części dorzecza górnej Odry występują tylko w okresie wegetacyjnym. Maksimum częstotliwości wezbrań przypada z reguły na lipiec. W tym miesiącu notowane są tu opady dzienne największe i najczęstsze w Beskidach. Obszar ten jest także najbardziej zagrożony prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi [12].
- Trajektorie cyklonów przyczynowych w przeciągu kilku pojedynczych dni przed datą kulminacji historycznej powodzi na Odrze w profilu Bohumín wykazały, że chodzi tu o tzw. „cyklony południowe”, których większość przemieszcza się po torze Vb, tzn. z północnych Włoch do południowej Polski.
- Wszystkie ważniejsze zapory w czeskim dorzeczu górnej Odry podczas powodzi bezpiecznie odprowadziły przepływy maksymalne.
- Zapory z ustalonymi objętościami retencyjnymi zmniejszyły odpływy szczytowe w stosunku do dopływów do zbiorników w ok. 40%. Największy efekt osiągnęła nowa zaporą Slezská Harta na Morawicy, której pojemność zbiornika nie była jeszcze wypełniona przed powodzią.
- Oddziaływaniem na reżim odpływowy i zagospodarowaniem poszczególnych zapór sterowała, zgodnie z planami zagospodarowania systemu wodnogospodarczego i odpowiednich zapór, Dyspozytornia Wodnogospodarcza zakładu Povodí Odry s.p. Szczególnie wysoko oceniono rozsądną decyzję zakładu Povodí Odry s.p. w zakresie sterowania odpływem z zapory Šance na Ostrawicy.
- Odnowienie wodowskazów na ciekach górskich i przedgórskich było kosztowne i czasochłonne.
- Czasowe uprzedzenie ostrzeżenia i prognozy to jeden z głównych czynników decydujących o skuteczności ochrony przeciwpowodziowej.
- Wystarczająco dokładna oraz czasowo i przestrzennie zlokalizowana prognoza opadów ekstremalnych to dla modeli prognostycznych, z punktu widzenia służb przeciwpowodziowych, jeden z najważniejszych problemów.
- W Dyspozytorni Wodnogospodarczej zakładu Povodí Odry s.p. w pełni sprawdziło się automatyczne zbieranie danych drogą radiową.
- W sytuacji odpływów maksymalnych zatopieniu uległy również niektóre elektroniczne przyrządy i urządzenia pomiarowe.
- W niektórych profilach sygnalizujących zakres relacji stan wody-przepływ nie był wystarczający, odpowiednia ekstrapolacja jest teraz prowadzona co najmniej dla poziomu odpływów 100-letnich.
- Zagrożeniem dla systemu eksploatacyjnego Centrum Powodziowego ČHMU i Dyspozytorni Wodnogospodarczej zakładu Povodí Odry s.p. były przerwy w dostawach energii elektrycznej.
- Obsługa Centrum Powodziowego i Dyspozytorni Wodnogospodarczej zakładu Povodí Odry s.p. była przeciążona zapytaniami telefonicznymi na niekorzyść przekazywania informacji dla uprawnionych uczestników ochrony przeciwpowodziowej.

- Pisemne prowadzenie dzienników powodziowych jest czasochłonne, korzystniejsze jest automatyczne nagrywanie rozmów telefonicznych i ewidencja wysyłanych faxów i e-mailów [13].
- Na posterunkach opadowych Dyspozytorni Wodnogospodarczej zakładu Povodí Odry s.p. sprawdzili się w sytuacji intensywnych opadów ombrograf o wielkości powierzchni zbiorczej 500 cm², przyrządy o mniejszej powierzchni (200 cm²) wykazywały w porównaniu z klasycznym pomiarem do zbiorniczka większe odchylenia.

4.2. RZECZPOSPOLITA POLSKA

- Prowadzenie akcji było utrudnione ze względu na brak przepisów umożliwiających właściwe zaopatrzenie służb biorących udział w akcji, np. WP – dotyczy to służb współdziałających. IMGW działało na zasadzie samodzielności i niezależności w oparciu o własną logistykę.
- W górnej części została zniszczona znaczna część punktów pomiarowo-obszerwacyjnych oraz infrastruktura techniczna, co utrudniało prowadzenie obserwacji i przekazywanie informacji.
- Niski poziom wiedzy na temat prowadzenia akcji przeciwpowodziowej niektórych sztabów przeciwpowodziowych powodował trudności w wykorzystaniu informacji uzyskiwanych od służby hydrologiczno-meteorologicznej.
- Występowały problemy współpracy z mediami, które niekiedy przekazywały informacje niepełne, tendencyjne czy wręcz fałszywe, co powodowało dezinformację, a niekiedy przeszkadzało w prowadzeniu akcji.
- Zerwanie łączności z Wrocławiem spowodowało konieczność korzystania z innych źródeł informacji.
- Dla poprawy przepływu informacji dla służby niemieckiej Oddział IMGW w Poznaniu wprowadził informacje w języku niemieckim od dnia 15.07.1997 r.
- Bardzo efektywna w prowadzeniu osłony hydrologiczno-meteorologicznej okazała się bieżąca ocena skutków zalewów powodowanych przerwaniem wałów, jak również ocena możliwości retencyjnych ujść dopływów Odry.
- W trakcie akcji przeciwpowodziowej wykonano prowizoryczne modele zalewowe dla ważniejszych punktów, które podlegały szczególnie ochronie przeciwpowodziowej na granicznym odcinku Odry; okazały się one niezwykle efektywnymi narzędziami w podejmowaniu decyzji przez sztaby powodziowe.
- W przypadku miejsc o szczególnym zagrożeniu, jak np. Słubice, bardzo korzystnie była odbierana przez sztab i lokalną społeczność stała obecność przedstawicieli IMGW w sztabach przeciwpowodziowych.
- Dla uzupełnienia informacji często korzystano z nasłuchów lokalnych radiostacji, np. Radia Zet, co pozwalało na uzupełnienie informacji o ogólnej sytuacji (informacje, które mogły być wykorzystane w procesie podejmowania decyzji, były weryfikowane).

4.3. REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC

- Dokonano stałej wymiany danych pomiędzy IMGW Wrocław a Ośrodkiem Osłony Przeciwpowodziowej we Frankfurcie n. Odrą za pośrednictwem różnych mediów (telefon, fax). Wskutek oddziaływania powodzi we Wrocławiu przerwane były czasowo połączenia telekomunikacyjne. Wymiana danych odbywała się poprzez IMGW Poznań bez zakłóceń.

- Niekorzystnym czynnikiem przy ocenie sytuacji hydrologicznej w lecie 1997 roku okazał się brak poinformowania Krajowego Urzędu Środowiska Brandenburgii o stopniu napełnienia i codziennych odpływach wody ze zbiorników retencyjnych w górnym biegu Odry i jej dopływów.
- Na przypadek awarii w ośrodku osłony przeciwpowodziowej nie istniały żadne uregulowania dotyczące kontynuacji międzynarodowej wymiany informacji.
- Od osiągnięcia stopnia alarmowego III niewystarczająca była zwykła droga przekazywania informacji pomiędzy Urzędem Wodno-Żeglugowym-Krajowym a Urzędem Środowiska Brandenburgii, ponieważ potrzebne były dane aktualizowane co najmniej co godzinę. Dopiero odpowiednie negocjacje umożliwiły szybki i bezpośredni dostęp Krajowego Urzędu Środowiska Brandenburgii do danych automatycznych wodowskazów Urzędu Wodno-Żeglugowego w Eberswalde.
- Nie było żadnego szybkiego, bezpośredniego dostępu Krajowego Urzędu Środowiska Brandenburgii do danych automatycznych wodowskazów Nysy Łużyckiej StUFA Bautzen i Krajowego Urzędu Środowiska, Oddział w Cottbus.
- Służba Meteorologiczna Niemiec przekazywała z reguły prognozy pogody dla niemieckiej części dorzecza Odry, natomiast nie udostępniano żadnych prognoz dotyczących terenów powstawania powodzi (w Republice Czeskiej i Rzeczypospolitej Polskiej). Przekazywano dobowe sumy opadów dla wybranych stacji meteorologicznych dorzecza Odry.
- Podczas powodzi w 1997 r. nie istniały żadne praktyczne, organizacyjne i komputerowe rozwiązania dotyczące udostępnienia, oceny i prezentacji danych, co utrudniało działania. Dlatego konieczne były rozwiązania ad-hoc.
- Porównania poczynione z wcześniejszymi powodziami pozwalają na wniosek, że koryto rzeki oraz międzywale stopniowo podniosły się co najmniej w kilku miejscach, wobec czego przy tych samych odpływach występują wyższe stany wód.

**SYSTEM OSŁONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

5. DOSKONALENIE SYSTEMU OŚLONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ

5.1. CELE

Doskonalenie systemu osłony przeciwpowodziowej i prognoz jest jednym z celów w obrębie programu działań przeciwpowodziowych dla Odry. Służy to poprawie prewencji przeciwpowodziowej, a tym samym zmniejszaniu szkód w przypadku powodzi. Możliwości oddziaływania na prewencję istnieją poprzez:

a) przedłużenie okresu prognozy i podwyższenie gęstości przestrzennej prognozy

- przedłużenie okresu prognozy:
Bohumin oraz profil graniczny Odry poniżej ujścia Olzy – przedłużenie z 6 do 48 godzin do 2001 r.,
Frankfurt n. Odrą, Ścinawa, Głogów, Nowa Sól, Połębko, Słubice, Gozdowice, Gryfino, Gorzów Wlkp. (Warta) – przedłużenie pewnej prognozy z 24 do 48 godzin do 2005 r. oraz do 72 godzin do 2010 r. („pewna prognoza” oznacza, że planowana 48-godzinna prognoza będzie w takim samym stopniu niezawodna co 24-godzinna prognoza z 1997 r.),
- podwyższenie gęstości przestrzennej prognozy:
czeska część dorzecza Odry – podwyższenie z 15 do 75 profili rzecznych do 2001 r. (krajowych, przeznaczonych w przypadku powodzi, lecz nie w ramach wymiany międzynarodowej),
polsko-niemiecka Odra graniczna – oprócz dotychczasowej prognozy na wodowskazach do 2005 r. możliwe będzie prognozowanie na podstawie profili rzecznych z gęstością przestrzenną 300-500 m,

b) wymiana danych i informacji w ramach systemu osłony – szybciej, elastyczniej, bezpieczniej i w większym zakresie

- Republika Czeska: dane dla wymiany podlegają od stopnia alarmowego III co 3-godzinnej aktualizacji; plik zawierać będzie również informacje 1-godzinne,
- Rzeczpospolita Polska: po realizacji programu modernizacji służby (2003 r.) dane do wymiany po osiągnięciu stanów alarmowych podlegają co 3-godzinnej aktualizacji, a w przypadkach szczególnych dokonuje się obserwacji cogodzinnej,
- Republika Federalna Niemiec: dane dla wymiany podlegają od stopnia alarmowego III cogodzinnej aktualizacji i udostępniane są jako wartości 15-minutowe dla ostatnich 24 h raz na dobę (w razie potrzeby również częściej),

c) konieczność stworzenia jednolitych podstaw hydrologicznych dla prewencji w dziedzinie planowania (mapy zagrożeń i ryzyka)

- ujednolicenie charakterystyk powodziowych w przekroju podłużnym Odry (przepływy kulminacyjne, objętości odpływów powodziowych, prawdopodobieństwa przepływów i objętości odpływów powodziowych),
- badania zmian przepływów uwarunkowanych antropogenicznie,

- opracowanie wezbrań modelowych dla realizacji działań w ramach programu działań przeciwpowodziowych dla dorzecza Odry.

W tym celu konieczna jest skoordynowana współpraca i pozytywne podejście wszystkich trzech państw.

Cele te należy zrealizować do roku 2005.

**SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

5.2. ZASADY DOSKONALENIA SYSTEMU OŚLONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ

Dla osiągnięcia celów działania decydujące znaczenie mają 3 kompleksy przedsięwzięć:

- Należy udoskonalić wyposażenie techniczne hydrometeorologicznej sieci pomiarowej i ośrodków osłony przeciwpowodziowej.
- Konieczne jest udoskonalenie sieci komunikacji między systemami osłony.
- Należy udoskonalić istniejące, względnie opracować nowe, modele prognozowania, uwzględniające także prognozy opadów.

Poniżej podane są jednolite zasady dla tych przedsięwzięć.

5.2.1. METEOROLOGICZNA I HYDROLOGICZNA SIĘĆ POMIAROWA

5.2.1.1. POSTERUNKI WODOWSKAZOWE SYGNALIZACJI POWODZIOWEJ

Podstawowym warunkiem zapewnienia ściślejszej i szybszej sieci przekazu danych jest zainstalowanie automatycznych stacji wodowskazowych. Stacje wodowskazowe muszą spełniać następujące kryteria bezpieczeństwa:

- Redundacyjne odpytywanie danych: w wypadku awarii lub niedostępności jednego źródła istnieje możliwość skorzystania z drugiego nośnika informacji (np. automatyczne podawanie wartości mierzonych oraz zdalne przenoszenie danych lub też przenośna radiotelefonia). Łąca telefoniczne muszą być rozdzielne.
- Zabezpieczenie przed wysokimi stanami wód: urządzenia automatyczne, łącznie z zasilaniem i urządzeniami do zdalnego przekazywania danych, muszą być zabezpieczone przed powodzią.
- Zabezpieczenie przed uszkodzeniami na skutek wandalizmu: obudowa musi zapewniać daleko idącą ochronę przed zamierzonym uszkodzeniem.
- Brak dopływu energii elektrycznej: na wypadek ustania dopływu energii elektrycznej musi być zapewniona praca na zasilaniu z akumulatora (instalacja buforowa).
- Ochrona przed uszkodzeniem na skutek nadmiernego napięcia: łąca sieciowe, telefoniczne i wszelkie inne łąca sygnałowe muszą posiadać odpowiednie zabezpieczenie.
- Ochrona przed działaniem mrozu: stacja wodowskazowa powinna posiadać możliwość ogrzewania.

Do wyposażenia stacji wodowskazowej należą:

- łata wodowskazowa,
- urządzenie do pozyskiwania danych pomiarowych wraz z urządzeniami do gromadzenia danych (zapis na miejscu), automatycznego podawania oraz zdalnego przekazu danych (telefonía lub radiolączość), wyposażone w cyfrowe złącze standardowe,
- wskaźniki stanu wody w postaci pływaka lub jednopływakowego miernika poziomu z kodownikiem kąta lub sonda ciśnieniowa,
- urządzenie zapisowe w postaci rejestratora taśmowego (mechanicznego) lub rejestratora papierowego (elektronicznego). Rejestrator papierowy wymaga dodatkowego wyjścia cyfrowego,
- doprowadzenie energii elektrycznej z sieci oraz instalacja buforowa,
- zabezpieczenie przed nadmiernym napięciem,
- ogrzewanie.

Opcjonalnie można sobie wyobrazić także dalsze funkcje, takie jak:

- nadajniki meteorologiczne (temperatura powietrza i wody),
- wielkowymiarowe tablice informacyjne wraz z wyjściem cyfrowym.

W celu pozyskiwania danych z automatycznych stacji wodowskazowych, składowania (kontrola i weryfikacja) oraz obróbki tychże danych, niezbędne jest posiadanie systemu operacyjnych banków danych. System taki powinien spełniać następujące zasadnicze wymogi:

- definicja poleceń odpytywania danych w celu automatycznego pozyskiwania danych pomiarowych,
- sporządzanie i administrowanie protokołami pozyskanych danych pomiarowych,
- przekaz danych pomiarowych do banku danych,
- zarządzanie danymi statymi dot. opisów lokalizacji wodowskazów,
- uaktualnianie zasobów danych (kontrola, przystosowanie, korektury, uzupełnianie),
- import/eksport cykli czasowych ,
- obliczenia (krzywe konsumpcyjne etc.),
- podstawowe wykazy statystyczne.

Wszystkie jednostki eksploatujące posterunki wodowskazowe muszą być wyposażone w system operacyjnych baz danych (lub mieć dostęp do systemu), który byłby w stanie sprostać powyższym wymogom.

5.2.1.2. SIEĆ POMIAROWO-OPADOWA

Na terenie niewielkich dorzeczy w strefie średniogórza upływa niewiele czasu pomiędzy zdarzeniem opadowym a utworzeniem się fali powodziowej. Warunkiem odpowiednio wczesnego ostrzegania jest zatem posiadanie natychmiastowej wiedzy o ilości opadów. Sieć oparta na automatycznych stacjach pomiarowych (deszczomierzach) może być pomocna w uzyskaniu dłuższego czasu na podjęcie działań zapobiegawczych. Ponieważ również w dużych dorzeczach okres prognozy jest ograniczony przez czas przebiegu fali, również tutaj możliwe jest przedłużenie okresu prognozy w oparciu o modele opad-odpływ.

5.2.2. SIĘĆ KOMUNIKACJI POMIĘDZY SYSTEMAMI OŚŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

**SYSTEM OŚŁONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

Podczas letniej powodzi w 1997 r. miały miejsce awarie wodowskazów i urządzeń obliczeniowych, doszło do przerywania dróg obiegu informacji, zaś centra zgłaszania powodzi były czasowo niezdolne do pracy. W przyszłości tworzone będą rozwiązania w sensie obiegów podwójnych. W przypadku automatycznych stacji wodowskazowych wystarczy, jeśli będą one czyniły zadość kryteriom bezpieczeństwa wymienionym w punkcie 5.2.1.1. Wielokrotna możliwość pozyskiwania danych z wodowskazów z użyciem kilku komputerów zbiorczych pozwala także na łatwą kompensację awarii jednego z komputerów. Wielokrotna możliwość pozyskiwania danych za pomocą różnych komputerów zbiorczych powinna być wkomponowana w odpowiednią koncepcję w celu zapobiegania kolizjom w związku z dostępem do zbioru danych. Z kolei stopień zagrożenia poszczególnych ośrodków osłony przeciwpowodziowej zależy od lokalnych warunków. Należy zatem przeanalizować, jakie działania zapobiegawcze winny być podjęte w celu zwiększenia bezpieczeństwa pracy tych ośrodków. W celu uzyskania bezpieczniejszych dróg komunikacji, należy obok telefaksu i telefonu korzystać w przyszłości przede wszystkim z takich nowoczesnych dróg komunikacji, jak Internet (FTP, e-mail lub www) czy też ruchoma radiolączność. Jako główną możliwość zaleca się FTP. Po zautomatyzowanym pobraniu danych z wodowskazu możliwe jest, w zależności od sytuacji hydrologicznej, również automatyczne otwarcie strony FTP.

5.2.3. PROGNOZA POWODZIOWA

Stworzenie funkcjonującego operacyjnie transgranicznego modelu do sporządzania prognoz powodziowych dla dorzeczy posiadających międzynarodowy charakter jest nadal poważnym problemem. I tak np. Międzynarodowa Komisja ds. Mozeli od dziesięciu już lat stara się zbudować taki transgraniczny system prognozowania. Do dziś jednak taki system nie powstał. Jeśli chodzi o Ren, to wszystkie państwa leżące wzdłuż jego biegu, za wyjątkiem Francji, posiadają własne modele prognostyczne. Przewidziane są w nich jednoznacznie zdefiniowane interfejsy do celów przekazu danych.

Bliższą praktyce wydaje się zatem koncepcja zakładająca zbudowanie hierarchicznie skonstruowanego układu komunikujących się wzajemnie ze sobą modeli. Taki system dzieli się z zasady na trzy szczeble: „prognoza dla dużych przestrzeni – jej przetworzenie na warunki regionalne – sprecyzowanie na szczeblu lokalnym”.

Prognoza dla dużych przestrzeni:

- modele opad-odpływ z uwzględnieniem prognoz pogody (na górnych ciekach),
- proste modele spływu fal dla środkowych odcinków rzecznych,
- zastosowanie: ČHMÚ w Ostrawie oraz IMGW we Wrocławiu.

Przetworzenie na warunki regionalne:

- prognozy dla obszarów podległych kompetencjom regionalnym,
- modele hydrodynamiczne,
- modele do operacyjnego sterowania zbiornikami, służące do prognozowania ilości wód oddawanych z tych zbiorników,

- zastosowanie: wszystkie regionalne centra prognoz powodziowych (HVZ).

Uszczegółowienie na szczeblu lokalnym:

- modelowanie skutków wysokich stanów wód, obliczanie możliwych scenariuszy rozwoju sytuacji,
- modele zalewowe (dla miast, polderów ...), odrębne modele symulacyjne,
- zastosowanie: wszystkie regionalne centra prognoz powodziowych (HVZ), względnie sztaby przeciwpowodziowe.

W przypadku wszystkich zastosowanych na terenie dorzecza Odry modeli obowiązywać musi zasada, że jednostka dokonująca opracowania prognoz winna uzyskane rezultaty przekazywać podporządkowanym sobie jednostkom niższego szczebla. Przykładać należy szczególną wagę do precyzyjnego określenia interfejsów (formatowanie danych etc.).

Oznacza to, że zamiast jednolitego systemu modeli, zainstalowanego na jednym komputerze, istniałaby pewna ilość ukierunkowanych problemowo modeli, zainstalowanych na różnych komputerach i w różnych miejscach, przy czym komputery te w sposób jednolity komunikowałyby się wzajemnie ze sobą.

Rozwiązanie takie daje następujące korzyści:

- Modele prognostyczne mogą być dalej opracowywane w sposób zdecentralizowany. Pozwala to na zachowanie cennych doświadczeń regionalnych wnoszonych przez pracowników oraz odpowiedzialności politycznej regionalnych centrów prognoz powodziowych (HVZ) w trakcie opracowywania prognoz.
- Każdy z modeli oferuje odpowiedzi na kwestie istotne z punktu widzenia konkretnego zagrożonego obszaru.
- Posiadane już i sprawdzone w praktyce modele prognostyczne mogą być nadal wykorzystywane.
- Koncepcja ta jest otwarta. Określone modele mogą być zmieniane lub w całości wymieniane, co nie powoduje żadnych skutków dla innych modeli.
- Wykorzystywane są i komunikują się wzajemnie ze sobą zawsze tylko te modele, które obejmują obszary rzeczywiście dotknięte powodzią. Cały układ ma charakter otwarty, a stopień rozbudowy wykorzystywanej sieci zależy od zasięgu powodzi. Albowiem nie ma np. potrzeby wykorzystywania kompleksowego modelu dla Odry, gdy wysokie stany wody występują tylko w Kaczawie.
- Układ zbudowany hierarchicznie oznacza, że modele skomunikowane są ze sobą wzajemnie na różnych szczeblach. W zależności od stopnia alarmowego możliwe jest zatem np. uruchomienie określonego szczebla w hierarchii modeli.
- Można przyjmować określone priorytety co do dalszego rozwoju systemu. Po przeprowadzeniu analizy słabych punktów w obrębie systemu można np. w sposób ukierunkowany rozwijać dla określonych regionów nowe modele, które zaowocują skokiem jakościowym w zakresie prognozowania. Dla tego rodzaju pilotowych projektów należy także zapewnić odpowiednią bazę danych.

W celu efektywnego i prawidłowego merytorycznie opracowywania prognoz operacyjnych niezbędne jest istnienie kompleksowego systemu baz danych dla

**SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPÓWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

obszaru modelowania. Podczas pracy z takim systemem zapewnić trzeba spełnienie następujących wymagań:

- dostęp do danych (szybki i pewny dostęp do wszelkich wartości wejściowych we wszystkich układach czasowych przyjętych w zastosowanym modelu),
- kontrola danych (efektywna kontrola wszelkich wartości wejściowych pod kątem ich związku przyczynowego z realizowanym zadaniem),
- uzupełnianie danych (każda z wartości wejściowych musi nadawać się do bezproblemowego uzupełnienia),
- interfejsy w modelu (specyficzne dla danego modelu struktury wartości wejściowych),
- zastosowanie modelu,
- postępowanie w wypadku błędów (programy pomocnicze w celu rozpoznawania i ograniczania błędów modelowych),
- analiza (efektywna wizualizacja wyników obliczeń na potrzeby użytkowników modelu, pozwalająca na szacowanie reakcji w obrębie modelu na zmiany parametrów, ewentualnie powtarzanie obliczeń),
- prezentacja (przedstawianie oficjalnych wyników na potrzeby centrali prognozowania, ośrodka kierowania akcją, sztabu kryzysowego itp.),
- informacja (efektywna wysyłka raportów zawierających prognozy do ustalonych z góry adresatów, ewentualnie modyfikowane raporty),
- archiwizacja (gromadzenie i rejestracja wszelkich operacyjnie otrzymywanych, odpytanych, zmienianych i uzupełnianych wartości wejściowych oraz wszelkich obliczonych prognoz względnie ich wariantów wraz z wynikającymi z nich założeniami, jak również wszelkich podawanych dalej oficjalnych informacji i prognoz),
- bezpieczeństwo danych (zapewnienie możliwości natychmiastowego kontynuowania pracy systemu na wypadek awarii sprzętu komputerowego).

5.3. PRZEDSIĘWZIĘCIA

Przedsięwzięcia służą realizacji celów działania i należy je również zrealizować do roku 2005. Terminy odbiegające od tej daty podane są przy poszczególnych przedsięwzięciach.

5.3.1. DOSKONALENIE PROGNOZY

- W czeskim dorzeczu górnej Odry strona czeska zakończy w ciągu 2001 roku planowaną automatyzację stacji opadowych i wodowskazowych pod kątem wymogów modelu opad-odpływ HYDROG. Rozwój i uruchomienie modelu zakończą się również w 2001 roku. Okres prognozy hydrogramu dla profili granicznych Odry w Bohuminie i poniżej Olzy będzie wynosić 48 godzin (w zgodzie z czasem obowiązywania prognozy opadów z regionalnym modelem prognozy pogody ALADIN).
- Po realizacji programu modernizacji służby strona polska dysponować będzie modelami prognostycznymi dla Odry powyżej ujścia Nysy Łużyckiej. Dla odcinka granicznego Odry planowane jest wykorzystanie i doskonalenie modelu niemieckiego, co ułatwi współpracę i organizację akcji przeciwpowodziowych.

- Do roku 2002 dla polsko-niemieckiej Odry granicznej zostanie opracowany na zlecenie Krajowego Urzędu Środowiska Brandenburgii model prognostyczny, który będzie służył Ośrodkowi Oslony Przeciwpowodziowej (HWMZ) we Frankfurcie n. Odrą i powinien sprostać celom działania przewidzianym w tym rozdziale. W związku z koniecznym doskonaleniem modelu uwzględnić należy również drogę wodną Hohensaaten-Friedrichsthaler-Wasserstraße oraz sieć wodną dolnej niziny Oderbruch. W trakcie prac nad modelem prognostycznym należy uwzględnić odniesienia do IT, jak również włączenie całego tego przedsięwzięcia do resortowych planów IT Ministerstwa Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Gospodarki Przestrzennej/Krajowego Urzędu Ochrony Środowiska (MLUR/LUA). Należy ponadto stworzyć przesłanki personalne i organizacyjne, które umożliwią wprowadzenie go do roku 2002. W trakcie stosowania i aktualizacji tego modelu należy uwzględniać zachodzące zmiany w strukturze organizacyjnej i ich wpływ na warunki eksploatacji modelu.

5.3.2. DOSKONALENIE SYSTEMÓW OŚLONY

W celu udoskonalenia osłony przeciwpowodziowej istnieje konieczność przeprowadzenia krajowych i ponadkrajowych przedsięwzięć.

Wszystkie państwa położone nad Odrą powinny zrealizować następujące 5 zadań:

- opracowanie prawnych zasad swobodnej wymiany danych i informacji;
- opracowanie ujednoliconej terminologii do sporządzania raportów powodziowych,
- ustalenie jednolitych formatów do wymiany danych;
- rozbudowa ośrodków osłony przeciwpowodziowej zgodnie z najnowszym stanem techniki, ażeby zapewnić szybką, niezawodną i korzystną kosztowo informację dla wszystkich jednostek uczestniczących w wymianie danych;
- rozbudowa niezawodnego systemu informowania opinii publicznej w zakresie przekazu prognoz i ostrzeżeń.

Niżej podane są tylko krajowe przedsięwzięcia Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Federalnej Niemiec, ponieważ strona czeska zrealizowała już większość zadań na rzecz osłony przeciwpowodziowej.

Przedsięwzięcia w Rzeczypospolitej Polskiej

Doświadczenia z powodzi z 1997 r. wymagają:

- uporządkowania niespójnych przepisów prawnych wynikających w szczególności z: ustawy Prawo wodne, ustawy o ochronie przeciwpożarowej, ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej i dekretu z 1953 roku o świadczeniach w celu zwalczania klęsk żywiołowych, dotyczących zasad organizacji i kompetencji oraz postępowania w sytuacji zagrożenia klęską żywiołową, jaką jest powódź i przygotowania odpowiednich propozycji legislacyjnych;
- dublowania obiegu informacji ze względu na możliwości wyeliminowania jednego z ośrodków, np. Wrocławia w 1997 r.;
- poprzez Ośrodek Oslony Przeciwpowodziowej we Frankfurcie n. Odrą wymiany danych pomiędzy oddziałami IMGW wg ich odpowiedzialności terytorialnej (Wrocław, Poznań, Gdynia), co spowoduje znaczną poprawę pracy operacyjnej (bezpośredni, szybki przepływ danych, niższe koszty eksploatacji systemu, uwzględnienie regionalnej specyfiki zjawiska i osłony przeciwpowodziowej);

**SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

- tworzenia krajowego jednolitego, sprawnie działającego systemu łączności w sytuacjach klęsk żywiołowych;
- unowocześnienia służby hydrologiczno-meteorologicznej IMGW poprzez tworzenie systemu automatycznego monitorowania i prognozowania o zagrożeniu powodziowym;
- wprowadzenia obowiązku, co 2-3 lata, kompleksowych szkoleń przeciwpowodziowych służb uczestniczących w zabezpieczeniu przeciwpowodziowym; szkolenia będą oferowały ćwiczenia dowodzenia i kierowania, łączności, współdziałania różnych służb biorących udział w akcji przeciwpowodziowej oraz organów administracji rządowej i samorządu;
- uporządkowania wstępnych zasad współpracy z mediami i trybu przekazu informacji i działań w celu zapewnienia wiarygodności przekazywanych informacji;
- prowadzenia działań w celu stworzenia warunków do podejmowania optymalnych decyzji w zakresie sterowania falą przeciwpowodziową w dorzeczu w wyniku opracowania programów komputerowych sterowania urządzeniami wodnymi, z wykorzystaniem prognoz hydrologiczno-meteorologicznych.

Przedsięwzięcia w Republice Federalnej Niemiec

- poprawa niezawodności krajowych sieci danych oraz wykorzystanie odrębnych i wydajnych serwerów w siedzibach poszczególnych ośrodków osłony przeciwpowodziowej;
- efektywniejsza wymiana danych przez dalszą automatyzację importu i eksportu regularnych i nadzwyczajnych meldunków. Obejmuje to również kodowanie danych według klucza dunajskiego. W tym celu opracowywany jest prototypowy program dla Ośrodka Osłony Przeciwpowodziowej we Frankfurcie n. Odrą;
- opracowanie numerycznego modelu prognozy stanów wód na zlecenie Ośrodka Osłony Przeciwpowodziowej we Frankfurcie n. Odrą, na podstawie którego może być wyliczony rozwój stanów wód na odcinku granicznym Odry z wysoką rozdzielczością miejscową i czasową. Model ten umożliwi uwzględnianie otwarcia i przerywania obwałowań oraz odtwarzanie z dużą dokładnością wpływu cofki z Zalewu Szczecińskiego i ujścia Warty;
- z chwilą zakończenia opracowania modelu prognostycznego dla Odry granicznej – opublikowanie prognoz stanów wód w ogólnodostępnych mediach (Internet, wideotekst) przez Krajowy Urząd Środowiska Brandenburgii;
- od początku 1999 r. – udostępnienie w sieci Intranet Ministerstwa Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Gospodarki Przestrzennej Brandenburgii danych dobowych o stanach wód i odpływach w dorzeczu Odry;
- opracowanie cyfrowego modelu terenu o wysokiej rozdzielczości dla całej niemieckiej części obszaru nizinnego nad Odrą w celu opracowania modelu prognostycznego stanów wód i przygotowania ewentualnych modeli zalewowych dla polderów;
- uwzględnienie drogi wodnej Hohensaaten-Friedrichsthaler Wasserstraße oraz sieci wodnej dolnej niziny Odry Oderbruch przy opracowaniu modelu prognozy stanów wód koniecznym od 2002 r.;
- przywoływanie danych dotyczących Odry i jej dopływów na terenach powstawania powodzi w Republice Czeskiej za pośrednictwem adresu internetowego www.chmi.cz. Nie przewiduje się bezpośredniej wymiany danych pomiędzy ČHMÚ Ostrawa a HWMZ Frankfurt n. Odrą;

- stworzenie jednolitego i wydajnego systemu banków danych, przy czym dla Brandenburgii i Saksonii faworyzuje się system ORACLE;
- realizacja i dalsze doskonalenie programu VEMEDA na obszarze Brandenburgii w celu uzyskania szybszej i efektywniejszej wymiany danych;
- przekazywanie przeznaczonych do wymiany danych na podstawie klucza WMO (dawniej: klucz dunajski), który za pośrednictwem interfejsu umożliwi bezpośredni przekaz do poszczególnych programów analitycznych w danym ośrodku osłony przeciwpowodziowej;
- podawanie prognoz pogody dot. terenu powstawania wezbrań na Odrze przez Służbę Meteorologiczną Niemiec.

5.3.3. DOSKONALENIE PODSTAW HYDROLOGICZNYCH

Obecnie w skali transgranicznej nie istnieją jednolite podstawy pomiarów do sporządzania map zagrożenia i ryzyka. Konieczna jest tu natychmiastowa współpraca międzynarodowa.

W celu doskonalenia podstaw hydrologicznych (p. rozdz. 5.1. punkt c) zaleca się utworzenie grupy roboczej ds. hydrologii w ramach MKOOpZ.

6. STAN REALIZACJI

SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPÓWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

6.1. DOSKONALENIE PROGNOZY

6.1.1. REPUBLIKA CZESKA

W ramach realizacji współpracy dwustronnej z Polską strona czeska w ciągu roku 2001 rozpocznie wstępnie wydawanie hydrogramu dla profilu prognozycznego Bohumin n. Odrą z wyprzedzeniem czasowym 48 godzin (obecnie wydawane jest prognoza z wyprzedzeniem sześciogodzinnym). Ponadto będzie ona wstępnie wydawać analogiczną prognozę stanów wód również dla profilu Odry poniżej ujścia Olzy. Dzięki temu strona polska w przyszłości dysponować będzie informacjami o rozwoju sytuacji w górnej części dorzecza górnej Odry. Informacje te zawierać będą również dane odnośnie wpływu optymalnego sterowania budowanymi zaporami na prognozowaną wielkość odpływów (poza zlewnią Białej Głucholaskiej).

Na użytek wewnątrz krajowy planuje się od 2001 roku zwiększenie przestrzennej częstotliwości prognoz do łącznie 75 profili rzecznych (w 1997 r. było 15 profili) [14]. Zakłada się, że prognozy odpływów na potrzeby wewnątrz krajowe opracowywane będą przez obie czeskie placówki niezależnie od siebie, choć przy użyciu tego samego modelu matematycznego HYDROG oraz identycznych danych wejściowych (zmierzone opady atmosferyczne i odpływy, prognozy z regionalnego modelu prognozowania pogody ALADIN, po skorygowaniu ich przez stację prognoz meteorologicznych ČHMU Mošnov). Zapewni się przez to, zgodnie z wnioskami sformułowanymi na podstawie analizy powodzi w 1997 r., zamierzoną stu procentową redundancję uzyskiwanych wyników.

Prognoza stanów wód w ramach współpracy dwustronnej z Rzeczpospolitą Polską wydawana będzie przez Regionalne Biuro Prognoz ČHMU w Ostrawie dla granicznego profilu Odry w Bohuminie, jak również dla profilu granicznego Odry poniżej ujścia Olzy, zgodnie z dwustronnymi uzgodnieniami, przyjętymi z Rzeczpospolitą Polską.

Strona czeska obecny etap rozwojowy modelu HYDROG uważać będzie po roku 2001 za zakończony.

Strona czeska wychodzi z założenia, że dalsze doskonalenie prognoz dla górnej części dorzecza górnej Odry będzie kontynuowane w zależności od dalszej poprawy prognozowania opadów atmosferycznych. Zgodnie z trendami międzynarodowymi strona czeska przechodzić będzie także do wykorzystywania informacji, uzyskiwanych z meteorologicznych instalacji radarowych. Już dziś w odstępach co 10 minut do dyspozycji są sprzężone ze sobą informacje z dwóch urządzeń radarowych Czeskiego Instytutu Hydrometeorologicznego, a w przyszłości przewiduje się wykorzystywanie urządzeń radarowych krajów ościennych. Informacje te mogą w przyszłości w znaczącym stopniu przyczynić się do poprawy jakości serwisów prognostycznych, w tym w szczególności w zakresie ostrzegania przed wezbraniami spowodowanymi intensywnymi

opadami. Faktyczna realizacja tych zamierzeń nie jest jednakże sprawą łatwą, tym niemniej są już w toku intensywne prace nad rozwiązaniem istniejących problemów. Celem jest, kierując się doświadczeniami nowoczesnych służb hydrometeorologicznych, opracowywanie tzw. sprzężonych informacji o zarejestrowanych opadach atmosferycznych w formie mapy GRID, za podstawę której służą informacje uzyskiwane ze stacji naziemnych, z meteorologicznych urządzeń radarowych oraz z modeli cyfrowych [17].

Za ważne uważa się wysoki poziom umiejętności fachowych oraz wieloletnie doświadczenia zespołu opracowującego prognozy.

Oczekiwana poprawa nastąpi również w związku z połączeniem pod jednym kierownictwem meteorologicznej i hydrologicznej części prognozy w obrębie Regionalnej Pracowni Prognoz ČHMÚ w Ostrawie. Poprawy i profesjonalizacji wymaga prewencyjna i awaryjna konserwacja stacji pomiarowych ČHMÚ.

Strona czeska po roku 2001 dysponować będzie na obszarze zlewni górnej Odry następującymi informacjami:

- informacje o opadach atmosferycznych z 73 stacji (1997: 32 stacje pomiarowe) – planowany stan końcowy,
- stany wody i odpływy z 47 (1997: 36 wodowskazów) – planowany stan końcowy. Na 14 najważniejszych profilach dokonano podwojenia obserwacji (automatyczne urządzenia ČHMÚ oraz Einzugsgebiet-Oder-AG).

Liczba wodowskazów sygnalizacyjnych, z których dane strona czeska przekazywać będzie w ramach współpracy dwustronnej z Polską, uzależniona jest od wyników negocjacji właściwej grupy roboczej w październiku 2000 r. Liczba wodowskazów sygnalizacyjnych, których dane będą przekazywane przez stronę czeską, zostanie uzgodniona w ramach współpracy dwustronnej na wodach granicznych w Grupie Roboczej ds. Hydrologii i Służby Powodziowej.

6.1.2. RZECZPOSPOLITA POLSKA

Opracowanie modeli prognoz hydrologicznych przewiduje do 2003 roku System Modernizacji Służby, który ma za zadanie kompleksowo rozwiązywać wszystkie problemy dotyczące osłony przeciwpowodziowej. Szerzej ten projekt został przedstawiony w rozdziale 6.2.2.

6.1.3. REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC

Krajowy Urząd Środowiska Brandenburgii zlecił Federalnemu Zakładowi Hydrologii (BfG) opracowanie modelu prognozy stanów wód dla celów operacyjnej ochrony przeciwpowodziowej dla obszaru Odry granicznej. Aby sprostać również wymogom prognozy stanów wód średniej i niżówkowej, model jest opracowywany wspólnie i przewidziany do eksploatacji ciągłej.

Cel opracowania modelu to niezawodna prognoza stanów wody do 48 lub 72 godzin wzdłuż Odry między wodowskazami Ratzdorf i Gartz. Model powinien odzwierciedlać oddziaływanie na odpływ poniżej otwarć i przerwań obwałowań.

Model jest opracowywany w stałym kontakcie z polskimi partnerami przez Grupę Roboczą W 1 „Hydrologia/Hydrogeologia” Polsko-Niemieckiej Komisji Wód Granicznych oraz Grupę Roboczą 4 MKOOpZ, tak że podobnie jak nad Renem, również dla odcinków Odry mogą powstać pasujące moduły.

Rozszerzenie zakresu koncepcji modelu oraz opracowanie powierzchni użytkownika przewidziane jest głównie w roku 2000. Od początku projektu, w lipcu 1999 roku, prowadzone jest zbieranie i przygotowywanie niezbędnych danych. Zadanie to trzeba będzie z uporem kontynuować podczas całego okresu realizacji projektu. W roku 2001 będzie mieć miejsce tworzenie pamięci dla danych i kalibrowanie modelu. Na dzień 30 czerwca 2002 roku przewidziane jest przekazanie modelu Ośrodkowi Ośłony Przeciwpowodziowej we Frankfurcie n. Odrą należącemu do Krajowego Urzędu Środowiska Brandenburgii oraz Zarządowi Wodno-Żeglugowemu.

6.2. DOSKONALENIE SYSTEMU OŚLONY

6.2.1. REPUBLIKA CZESKA

Po powodzi w 1997 roku w czeskiej części dorzecza górnej Odry zrealizowane zostały następujące przedsięwzięcia:

- zmiany w organizacji służby prognoz Czeskiego Instytutu Hydrometeorologicznego, utworzenie Centralnej Pracowni Prognoz w Pradze i Regionalnej Pracowni Prognoz w Ostrawie;
- wprowadzenie nowego modelu prognozy pogody ALADIN, który gwarantuje przedłużenie okresu prognozy dla prognozy odpływu do 48 godzin;
- zakończenie prac nad automatyzacją stacji opadowych i profili sygnalizacyjnych ČHMU;
- zakończenie prac nad rozbudową systemu monitoringu w spółce Povodí Odry;
- rewizja regulaminów zagospodarowania zbiorników wodnych administrowanych przez spółkę Povodí Odry;
- aktualizacja planów przeciwpowodziowych wszystkich szczebli;
- wyposażenie centrum powodziowego ČHMU w Ostrawie w dodatkowy agregat;
- przyspieszenie rozwoju poszczególnych modułów modelu prognostycznego opad-odpływ i ich zastosowanie w ČHMU i spółce Povodí Odry;
- uruchomienie nowego radaru meteorologicznego ČHMU w paśmie górskim Brdy w miejsce przestarzałego radaru w Pradze;
- dodatkowe wyposażenie pracowni prognoz zakładu Povodí Odry s.p. w urządzenie do elektronicznego przetwarzania danych;
- realizacja regionalnego operacyjnego banku danych w ČHMU w Ostrawie.

Ponadto wydane zostały nowe przepisy prawne (obowiązujące na terytorium całego państwa):

- Rozporządzenie rządowe w sprawie ochrony przeciwpowodziowej (wejście w życie 01.07.1999 r.);
- Ustawa o zarządzaniu kryzysowym (wejście w życie 01.01.2000 r.);
- Norma techniczna dla planów przeciwpowodziowych TNV 75 2931 (wejście w życie w czerwcu 1997 r.).

Zbieranie, opracowywanie i gromadzenie zmierzonych danych operacyjnych łącznie z ich przekazywaniem do współpracujących instytucji i innych uczestników ochrony przeciwpowodziowej jest rozwiązane zgodnie z obecnym poziomem technicznym. Istnieją jednak dalsze możliwości poprawy obecnego stanu:

- podwyższenie szybkości przekazu sieci komputerowej ČHMÚ między oddziałem w Ostrawie a ČHMÚ w Pradze, do czego niezbędna jest wymiana przestarzałych systemów telekomunikacyjnych i systemów banków danych ČHMÚ;
- poprawa niezawodności sieci LAN w siedzibie Regionalnej Pracowni Progностycznej, tzn. Oddziału ČHMÚ w Ostrawie, poprzez wymianę starych kabli koncentrycznych na kable strukturalne, zastąpienie serwera SAN wydajniejszym serwerem;
- wyposażenie Dyspozytorni Wodnogospodarczej zakładu Povodí Odry s.p. w agregat zastępczy;
- stworzenie niezawodnego systemu informowania opinii publicznej.

6.2.2. RZECZPOSPOLITA POLSKA

Po powodzi w lipcu 1997 roku Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, w ramach pożyczki Banku Światowego na likwidację skutków powodzi, przygotował nowy program automatyzacji obserwacji, transmisji i dystrybucji danych, który uzyskał akceptację administracji rządowej i misji Banku Światowego.

Projekt ten daje służbie hydrologiczno-meteorologicznej IMGW dużą szansę na modernizację systemu pomiarów, prognozowania i ostrzegania społeczeństwa oraz wszystkich jednostek gospodarki narodowej przed wystąpieniem i skutkami nadzwyczajnych zagrożeń.

System modernizacji służby hydrologiczno-meteorologicznej ma za zadanie kompleksowo rozwiązywać problemy związane z prowadzeniem obserwacji zjawisk naturalnych, prognozowaniem terminu ich wystąpienia, intensywności i rozwoju oraz skuteczną dystrybucją informacji, komunikatów i prognoz. Składa się on z kilku modułów wzajemnie się przenikających i uzupełniających. System obejmuje:

- budowę automatycznej sieci pomiarów meteorologicznych i hydrologicznych,
- systemu radarów meteorologicznych,
- modernizację systemu łączności i przetwarzania danych, w tym organizację ośrodka obliczeniowego wyposażonego w komputery o dużej mocy obliczeniowej do rutynowej eksploatacji złożonych hydrodynamicznych modeli progностycznych, meteorologicznych i hydrologicznych,
- zbudowanie nowoczesnego systemu dystrybucji prognoz i ostrzeżeń.

Projektowany system będzie dużo szerszy tak z uwagi na jego terytorialny zasięg, jak i problemy, które przy pomocy tego instrumentu będzie można realizować.

Podstawowym elementem systemu ostrzeżeń jest odpowiednio zaprojektowany system monitorowania zjawisk. Taki system monitoringu jest warunkiem dla weryfikacji prognoz i optymalizacji działań mających na celu ograniczenie jego skutków.

**SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA**

Dla optymalnego przeciwdziałania skutkom powodzi niezbędna jest informacja o aktualnej sytuacji hydrometeorologicznej w zlewniach rzek na osłanianym obszarze, jak np. o przewidywanej wysokości, natężeniu i czasie trwania opadu oraz jego rozkładzie terytorialnym, a także o przewidywanej wysokości stanów wody/przepływów w profilach kontrolowanych danej rzeki.

Zgodnie z programem modernizacji sieć posterunków hydrologicznych i meteorologicznych wyposażona zostanie w urządzenia automatycznie dokonujące odczytów z żądanym w danej chwili przedziałem czasowym i przekazujące te informacje do ośrodków osłony przeciwpowodziowej.

W dorzeczu Odry do ujścia Nysy Łużyckiej automatyzacją objętych zostanie około 250 posterunków i stacji hydrologiczno-meteorologicznych, na granicznym odcinku Odry i w dorzeczu Warty 38 wodowskazów.

Wysoka niezawodność tej sieci uzależniona będzie między innymi od: solidnego posadowienia posterunków w celu ujęcia całego zakresu stanów wód, w tym również wód o bardzo niskim prawdopodobieństwie wystąpienia, wyposażenia w niezależne oraz dublowane systemy łączności i zasilania. Jednolity w całym kraju system zarządzania tą nowoczesną siecią pozwoli na sprawne gromadzenie danych hydrologicznych i meteorologicznych niezależnie od panujących warunków. Automatyczne stacje obsługiwane będą przez przeszkolone zespoły w lokalnych zbiornicach, którymi będą stacje hydrologiczno-meteorologiczne współpracujące w trybie natychmiastowym z użytkownikami lokalnymi.

Budowa systemów radarów meteorologicznych i detektorów burz pozwoli na szczegółową identyfikację obszarów, na których występują opady, na określenie ich natężenia oraz po dokonaniu kalibracji na przestrzenne określenie wielkości opadu. Detektory burz pozwolą na dokładną lokalizację burz występujących na obszarze kraju. Możliwe będzie informowanie służb odpowiedzialnych, na przykład za łączność czy energetykę, o zbliżającym się zagrożeniu. Dla systemu powodziowego także jest istotne rozpoznanie, gdzie występują burze, i na których obszarach można się spodziewać lokalnych wezbrań wywołanych opadami nawalnymi. Żadna, nawet najgęstsza, sieć naziemna nie da gwarancji dokładnego poznania rozkładu przestrzennego opadu zarówno ilościowego, jak i jakościowego. Jest to tylko możliwe wyłącznie w połączeniu nowoczesnych naziemnych sieci telemetrycznych z siecią radarową. Aktualnie w eksploatacji są trzy radary meteorologiczne: w Legionowie koło Warszawy, na wzgórzu Ramża koło Katowic i na wzgórzu Pastewnik koło Bolkowa.

Program budowy systemu radarów meteorologicznych POLRAD obejmuje budowę i uruchomienie jeszcze 5 obiektów radarowych: w Tarnowie, Rzeszowie, Poznaniu, Gdyni i Szczecinie, wyposażonych w nowoczesne dopplerowskie radary meteorologiczne, w miarę możliwości radary koherentne. Wszystkie radary powinny być, ze względu na optymalizację kosztów eksploatacyjnych, zautomatyzowane i bez obsługi w miejscu posadowienia obsługiwane i sterowane oraz serwisowane zdalnie. Wysokiej sprawności łącza teletransmisyjne powinny przekazywać dane do centralnego systemu sterowania, przetwarzania danych i serwisu. Dane radarowe będą wykorzystywane w bieżącej osłonie hydrologiczno-meteorologicznej i w złożonych hydrodynamicznych modelach meteorologicznych i hydrologicznych. System radarowy

będzie sprzężony funkcjonalnie z systemami automatycznych pomiarów meteorologicznych i hydrologicznych oraz systemem prognostyczno-decyzyjnym. Tak zorganizowany system pozwoli na pełne rozpoznanie pola opadów atmosferycznych, co przy intensywnych i zróżnicowanych przestrzennie opadach, zwłaszcza w terenach górskich i podgórskich, ma decydujące znaczenie dla jakości prognoz meteorologicznych i hydrologicznych.

Modele meteorologiczne i hydrologiczne zasilane danymi, w odpowiedniej ilości i o określonej jakości, z sieci naziemnych i radarowych oraz z satelitów, a także danymi pochodzącymi z wymiany między krajami, członkami Światowej Organizacji Meteorologicznej, pozwolą na wykonanie prawidłowych prognoz. Matematyczne modele meteorologiczne powinny dostarczać precyzyjne prognozy pogody i prognozy wysokości opadu. Na tej podstawie przy pomocy modeli hydrologicznych będzie można określić wielkość dopływu do zbiorników wodnych położonych w górnych partiach dorzecza oraz wysokość stanów wód w profilach zamykających małe i średnie zlewnie. Operacyjna, z żądaną częstotliwością, znajomość stanów wód i właściwie skalibrowane modele transformacji pozwolą uzyskać pełną wiedzę o fali przemieszczającej się doliną rzeczną. Wykorzystanie wiedzy o wysokości, objętości i czasie przesuwania się fali powodziowej, w połączeniu z powstającymi numerycznymi modelami dolin rzecznych, pozwoli opracowywać w trybie operacyjnym scenariusze rozwoju sytuacji wzdłuż rzeki. Pozwoli także na prowadzenie prawidłowej gospodarki na zbiornikach wodnych i innych budowlach hydrotechnicznych przygotowanych do ochrony przed powodzią lub ograniczania jej skutków.

Wdrożenie mezoskalowych modeli hydrologiczno-meteorologicznych przyniesie wzrost efektywności decyzji związanych z eksploatacją obiektów hydrotechnicznych, jak również znaczne ograniczenie strat ekonomicznych, społecznych i ekonomicznych, powodowanych nie tylko przez powódzie, ale również przez susze i awaryjne skażenie środowiska.

Realizowana jest także modernizacja systemu telekomunikacyjnego i rozległej sieci komputerowej IMGW dla potrzeb zbierania i przesyłania danych z sieci pomiarowej i Globalnego Systemu Telekomunikacyjnego. Wyniki opracowane przy pomocy modeli meteorologicznych i hydrologicznych stają się istotne dopiero wtedy, gdy na czas dotrą do właściwych odbiorców. Wymagać to będzie stworzenia mechanizmów pozwalających na wymianę informacji gromadzonych i przetwarzanych w IMGW z zewnętrznymi klientami za pomocą różnorodnych standardowych protokołów telekomunikacyjnych. Niezbędne są również modyfikacje pozwalające na integrację istniejącego systemu wymiany informacji drogą elektroniczną z projektowanym systemem obsługi klienta. Stworzony w ramach Systemu Modernizacji Służby - System Obsługi Klienta pozwoli na prawidłową i niezawodną dystrybucję informacji (komunikatów i prognoz) do właściwych odbiorców na różnych szczeblach administracji rządowej i samorządowej, zarówno w sytuacjach normalnych, jak i kryzysowych. Za celowe uważa się rozważenie połączenia systemu prognostycznego z systemem decyzyjnym.

6.2.3. REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC

Pozyskiwanie, opracowywanie i rejestracja mierzonych danych operacyjnych realizowane są w Brandenburgii i Saksonii oraz w Federalnym Zarządzie Dróg Wodnych przy użyciu zróżnicowanych programów przetwarzania danych. O ile w przeszłości przekazu danych do współpracujących instytucji i innych odbiorców dokonywano wyłącznie za pośrednictwem telefonu, teleksu, telefaksu i elektronicznej skrzynki pocztowej przy IMGW we Wrocławiu, to obecnie przechodzi się stopniowo do wymiany za pośrednictwem poczty elektronicznej (e-mail).

W ramach dalszego rozwoju służb informacyjnych Administracji Wodno-Żeglugowej Związku Federalnego o stanach wodnych i osłonie przeciwpowodziowej w przyszłości przewiduje się, obok automatycznego pozyskiwania danych o stanach wód z wodowskazów, także zautomatyzowanie przekazów danych dla odbiorców trzecich. Dla tego celu przewiduje się wprowadzenie wiążących danych hydrologicznych do Internetu. Dla uproszczenia bądź redukcji dróg przekazu informacji dane o stanach wód będą zbierane centralnie i w przypadku odbiorców spoza kręgu administracji wodno-żeglugowej będą przygotowywane na protokolalnym przenośniku danych (FTP-Server). Dane te będą okresowo aktualizowane. Cykle aktualizowania należy jeszcze określić. W razie potrzeby (np. wyjątkowa powódź) cykle aktualizacji mogą być godzinne. Tym samym niezbędne dane dla wszystkich przedstawicieli odbiorców będą na bieżąco udostępniane w formie cyfrowej i będą mogły być dalej zastosowane i oceniane w typowych programach komputerowych.

6.3. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Utworzona została grupa ekspertów „HWSGIS-Oder”, której zadanie polega na opracowaniu zaleceń dla stworzenia transgranicznego Geograficznego Systemu Informacji w zakresie ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry.

LITERATURA

- [1] MKOOpZ: Powódź na Odrze w 1997 roku. Międzynarodowa Komisja Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem. Wrocław. 1999
- [2] Hochwassermeldeordnung: Hochwasser-Meldeordnung für die Oder und ihre Nebenflüsse [Regulamin sygnalizacji powodziowej dla Odry i jej dopływów]. Verlag von Wilh. Gottl. Korn. Breslau. 1896
- [3] Hochwassermeldeordnung: Hochwasser-Meldeordnung für die Oder und ihre Nebenflüsse [Regulamin sygnalizacji powodziowej dla Odry i jej dopływów]. 2. vollständig umgearbeitete Ausgabe. Verlag von Wilh. Gottl. Korn. Breslau. 1900
- [4] Hochwassermeldeordnung: Hochwasser-Meldeordnung für die Oder und ihre Nebenflüsse [Regulamin sygnalizacji powodziowej dla Odry i jej dopływów]. 3. vollständig umgearbeitete Ausgabe. Verlag Lampner & Schmidt. Breslau. 1928
- [5] BfG: Zur Geschichte des Institutes für Wasserwirtschaft Berlin 1952-1990 [Historia Instytutu Gospodarki Wodnej w Berlinie 1952-1990]. Bundesanstalt für Gewässerkunde. Mitteilungen 3. Koblenz. 1991
- [6] Meteorol. und Hydrolog. Dienst: Hochwassermeldeordnung für die Oder (Oderstrom) und ihre Nebenflüsse [Regulamin sygnalizacji powodziowej dla Odry i jej dopływów]. Meteorol. und Hydrolog. Dienst der DDR. Berlin. 1954
- [7] Amt für Wasserwirtschaft: Hochwassermeldeordnung für die Oder (Oderstrom) und ihre Nebenflüsse [Regulamin sygnalizacji powodziowej dla Odry i jej dopływów]. Amt für Wasserwirtschaft. Berlin. 1961
- [8] Kříž V., Hošek A.: Vývoj hydrologie v povodí Odry [Rozwój hydrologii w dorzeczu Odry]. Sborník Problematika hydrologických předpovědí. Ostrava, Státní vědecká knihovna 1971.
- [9] Sochorec, R., Doležel, F.: Hydrologické předpovědi v povodí Odry [Prognozy hydrologiczne w dorzeczu Odry]. Sborník Vodní hospodářství v povodí Odry 1945-70. Ostrava KV ČSVTS 1972.
- [10] Návod: Návod pre telegrafné hlásenie vodných stavov pozorovateľmi vodočetných staníc [Instrukcja dla operatorów wodowskazów dotycząca meldunków telegraficznych o stanach wód]. Bratislava, Čs. štátna hlásna služba vodná 1923.
- [11] Odborné pokyny: Odborné pokyny Hydrometeorologického ústavu pro hláskou a předpovědní službu v povodí Moravy a Odry [Merytoryczne polecenia Hydrometeorologicznego Instytutu Oslony Przeciwpowodziowej i Prognoz w dorzeczu Morawy i Odry]. Díl II. Praha, Ředitelství vodních toků 1968.
- [12] ČHMÚ: Vyhodnocení povodňové situace v červenci 1997 [Ocena powodzi w lipcu 1997 r.]. Závěrečná zpráva. Praha. 1998

[13] Povodí Odry, a.s.: Povodeň v červenci – zhodnocení a perspektiva [Powódź lipcowa – ocena i perspektywy]. Ostrava. 1998

[14] Povodí Odry, a.s.: Koncepce protipovodňové ochrany v povodí Odry [Koncepcja ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry]. Ostrava. 1998

[15] ČHMÚ: Odborné pokyny pro hlášení povodňovou službu [Merytoryczne polecenia dla osłony przeciwpowodziowej]. Praha. 1999

[16] Reidinger, J.: Zkušenosti z loňských povodní [Doświadczenia z ubiegłorocznych powodzi]. Vodní hospodářství, 48, 1998, č. 6.

[17] Kubát, J.: Společné úkoly meteorologické a hydrologické služby Českého hydrometeorologického ústavu [Wspólne zadania służby meteorologiczno-hydrologicznej Czeskiego Instytutu Hydrometeorologicznego]. Meteorologické zprávy, 52, 1999, č. 6.

[18] LUA: Das Sommerhochwasser an der Oder 1997 [Letnia powódź w dorzeczu Odry 1997]. In: Studien und Tagungsberichte Bd. 16, Potsdam. 1998

[19] LUA: Die Bereitstellung aktueller hydrologischer Daten aus dem Einzugsgebiet der Oder im Intranet [Udostępnianie aktualnych danych hydrologicznych dorzecza Odry w ramach sieci Intranet]. In: Jahresbericht des Landesumweltamtes Brandenburg. 1998

[20] IMGW Poznań: Plan sygnalizacji codziennej i alarmowej w dorzeczu Warty i Dolnej Odry, Poznań. 1999

[21] IMGW Katowice: Organizacja systemu osłony przeciwpowodziowej na obszarze oddziału IMGW w Katowicach, Katowice. 2000

[22] IMGW Poznań: Wdrażanie i modernizacja Hydrologii Operacyjnej dla dorzecza Warty i Dolnej Odry, Poznań. 1995

[23] IMGW: Dorzecze Odry. Monografia powodzi lipiec 1997. Warszawa. 1999

[24] MŽP ČR i Mze: Strategie ochrany před povodněmi pro území České republiky [Strategia ochrony przeciwpowodziowej dla terytorium Republiki Czeskiej]. Praha. 2000

SPIS SKRÓTÓW

**SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

AG	zespół roboczy; spółka akcyjna
BfG	Federalny Zakład Hydrologii
BRD	Republika Federalna Niemiec
ČHMÚ	Czeski Instytut Hydrometeorologiczny
DDR	Niemiecka Republika Demokratyczna
DFÜ	zdalne przekazywanie danych
DS.	elektryczne zbieranie danych
DSO	sonda ciśnieniowa
DWD	Niemiecka Służba Meteorologiczna
EPW	wodowskaz barbotujący z kodownikiem kątowym
FTP	File-Transfer-Protokół
GTS	Globalny System Telekomunikacyjny
HMZ	centrala sygnalizacji powodziowej, centrala powodziowa
HVZ	centrala prognostyczna
HW	wysoka woda
HWMO	regulamin sygnalizacji powodziowej
HWMZ	ośrodek ostony przeciwpowodziowej
HWNDV	rozporządzenie o systemie ostony przeciwpowodziowej
IKSO	Międzynarodowa Komisja Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem
IMGW	Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej
IP	protokół internetowy
IT	technika informacyjna
LAN	Local Area Network
LfUG	Krajowy Urząd Środowiska i Geologii
LUA	Krajowy Urząd Środowiska
MEZ	czas środkowoeuropejski
MHD	Służba Meteorologiczna i Hydrologiczna
MKOOOpZ	Międzynarodowa Komisja Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem
MLUR	Ministerstwo Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Gospodarki Przestrzennej Brandenburgii
MWA	automat głosowy
MZe ČR	Ministerstwo Rolnictwa Republiki Czeskiej
MŽP ČR	Ministerstwo Środowiska Republiki Czeskiej
N-A-Modell	model opad-odpływ
NTC	Narodowa Centrala Telekomunikacyjna (IMGW w Warszawie)
P	opad
PR	prognoza
Q	odpływ, przepływ
R	radar
RPP	Regionalna Pracownia Prognoz w Ostrawie
RT	przekaz w czasie rzeczywistym
RTC	Regionalny Ośrodek Telekomunikacyjny (ČHMU w Pradze)
S	limnigraf
SD	pływak z selsynem
SEČ	czas środkowoeuropejski
SHO	System Hydrologii Operacyjnej

SPH	System Prognoz Hydrologicznych
StUFA	Państwowy Specjalistyczny Urząd Środowiska
SW	pływak z kodownikiem kątowym
T	temperatura
TCP	Transmission Control Protokoll
TELNET	Terminal Network
TL	temperatura powietrza
TS	zapora wodna
TW	temperatura wody
VEMEDA	Administracja hydrologicznych i meteorologicznych danych służby sygnalizacyjnej dorzecza Odry i Ucker
VHD	Dyspozytornia Wodnogospodarcza zakładu Povodí Odry s.p.
W	stan wody
WAN	Wide Area Network
WAS	wodowskaz z pływakiem
WMO	Światowa Organizacja Meteorologiczna
WSA	Urząd Wodno-Żeglugowy
WSV	Zarząd Wodno-Żeglugowy
www	world wide web

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

**SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

Załącznik 1	Posterunki wodowskazowe sygnalizacji powodziowej	59
Załącznik 2	Ośrodki osłony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry	70
Załącznik 3	System osłony przeciwpowodziowej i prognoz – Ostrawa	71
Załącznik 4	System osłony przeciwpowodziowej i prognoz – Powodź Odry	72
Załącznik 5	System osłony przeciwpowodziowej i prognoz – Hradec Králové	73
Załącznik 6	System osłony przeciwpowodziowej i prognoz – Ústí nad Łabą	74
Załącznik 7	System osłony przeciwpowodziowej i prognoz – Powodź Laby	75
Załącznik 8	System osłony przeciwpowodziowej i prognoz – Poznań	76
Załącznik 9	System osłony przeciwpowodziowej i prognoz – Wrocław	77
Załącznik 10	System osłony przeciwpowodziowej i prognoz – Katowice	78
Załącznik 11	System osłony przeciwpowodziowej i prognoz – Gdynia	79
Załącznik 12	System osłony przeciwpowodziowej i prognoz – Bautzen	80
Załącznik 13	System osłony przeciwpowodziowej i prognoz – Cottbus	81
Załącznik 14	System osłony przeciwpowodziowej i prognoz – Frankfurt n. Odrą	82
Załącznik 15	Prognostyczny model powodziowy HYDROG-S	84
Załącznik 16	Prognostyczny model powodziowy HYDROG 8.40	87
Załącznik 17	Prognostyczny model powodziowy – Poznań	90
Załącznik 18	Prognostyczny model poziomu morza oraz jego wypełnienia	92
Załącznik 19	Metoda prognostyczna poziomu dla Trzebieży i Szczecina	94
Załącznik 20	Model empiryczno-statystyczny prognozy poziomu morza	96

Załącznik 21	Prognostyczny model stanów wód i przepływów	98
Załącznik 22	Prognostyczny model poziomu morza MIKE 21	100
Załącznik 23	Prognostyczny model BSH	101
Załącznik 24	Prognostyczny model HIROMB	102
Załącznik 25	Prognostyczny model NEURON-ODRA	103
Załącznik 26	Prognostyczny model powodziowy – Wrocław 1	104
Załącznik 27	Prognostyczny model powodziowy – Wrocław 2	106
Załącznik 28	Prognostyczny model powodziowy – Wrocław 3	109
Załącznik 29	Prognostyczny model powodziowy – WINPRO Nysa Łużycka	112
Załącznik 30	Prognostyczny model powodziowy – WVM Odra graniczna	114
Załącznik 31	Stopnie alarmowe w Republice Czeskiej	117
Załącznik 32	Stopnie alarmowe w Rzeczypospolitej Polskiej	118
Załącznik 33	Stopnie alarmowe w kraju związkowym Brandenburgia	119
Załącznik 34	Nazwy wodowskazów	120
Załącznik 35	Wielojęzyczne nazwy rzek	124
Załącznik 36	Nazwy geograficzne	126

ZAŁĄCZNIK 1

POSTERUNKI WODOWSKAZOWE SYGNALIZACJI POWODZIOWEJ

Nr.	Nazwa wodowskazu	Rzeka	km biegu rzeki ¹⁾	Powierzchnia zlewni [km ²]	Początek zgłaszania stanu wody [cm ponad zero wodsk.]	Ośrodek ochrony przeciwpowodziowej	Częstotliwość przekazu danych ⁵⁾	Rodzaj danych	Rejestracja danych pomiarowych	Czujnik stanu wody	Dodatkowe rodzaje czujników
1.	Odry	Odra	82,1 ²⁾	413,15	230 ²⁾	VHD RPP	RT 1-8 × dzień	W,Q,P W,Q,P	DFÜ	SW DSO	TL P
2.	Svínov	Odra	19,1 ²⁾	1615,10	330 ²⁾	VHD RPP	RT 1-8 × dzień	W,Q, W,Q,	DFÜ	SW DSO	TL
3.	Bohumín	Odra	3,3 ²⁾	4662,30	400 ²⁾	VHD RPP	RT 1-8 × dzień	W,Q,P W,Q,P	DFÜ	SW DSO	TL,TW P,TW,TL
4.	Chałupki	Odra	20,7	4666,2	300	Oddział Katowice	1-8 × dzień	W,Q			
5.	Krzyżanowice	Odra	33,6	5874,8	360	Oddział Katowice	1-8 × dzień	W,Q			
6.	Miedonia	Odra	55,5	6744,0	400	Oddział Katowice	1-8 × dzień	W,Q			
7.	Koźle	Odra	97,2	9173,6	400	Oddział Katowice	1-8 × dzień	W,Q			
8.	Krapkowice	Odra	124,7	10720,6	340	Oddział Katowice	1-8 × dzień	W,Q			
9.	Opole	Odra	152,2	10989,2	300	Oddział Katowice	1-8 × dzień	W,Q			
10.	Ujście Nysy	Odra	180,6	13454,9	400	Oddział Katowice	1-8 × dzień	W,Q			
11.	Brzeg Most	Odra	199,1	19719,0	350	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,T			
12.	Olawa Most	Odra	216,5	19816,0	430	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W			
13.	Trestno	Odra	242,1	20396,0	370	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W			
14.	Brzeg Dolny	Odra	284,7	26428,0	410	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W			
15.	Malczyce	Odra	304,8	26812,0	400	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
16.	Ścinawa	Odra	331,9	29584,0	350	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q,T			
17.	Głogów	Odra	392,9	36394,0	350	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W			
18.	Nowa Sól	Odra	429,8	36780,0	350	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			

Nr.	Nazwa wodowskazu	Rzeka	km biegu rzeki ¹⁾	Powierzchnia zlewni [km ²]	Początek zgłaszania stanu wody [cm ponad zero wodsk.]	Ośrodek osłony przeciw-powodziowej	Częstotliwość przekazu danych ⁵⁾	Rodzaj danych	Rejestracja danych pomiarowych	Czujnik stanu wody	Dodatkowe rodzaje czujników
19.	Cigacice	Odra	471,3	39888,0	350	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q,T			
20.	Nietków	Odra	491,5	40397,0	370	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W			
21.	Połęcko	Odra	530,3	47152,0	310	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q,T			
22.	Eisenhüttenstadt	Odra	554,1	52033,0	440/470 ^{a)}	Frankfurt/ Odra	codziennie/ wg HWMO	W,Q,T	DFÜ, MWA	SW	TW
23.	Frankfurt/Odra	Odra	584,0	53580,0	420	Frankfurt/Odra	codziennie/ wg HWMO	W,T	DFÜ, MWA	SW	TW
24.	Słubice	Odra	584,1	53382,0	370	Oddział Poznań	1-8 × dzień	W,Q,T			
25.	Kienitz	Odra	633,0	109093,0	450 / 480 ^{a)}	Frankfurt/Odra	codziennie/ wg HWMO	W,T	DFÜ, MWA	EPW	TW
26.	Gozdowice	Odra	645,3	109729,0	410	Oddział Poznań	1-8 × dzień	W,Q,T			
27.	Hohensaaten-Finow	Odra	664,9	109564,0	520 / 550 ^{a)}	Frankfurt/Odra	codziennie/ wg HWMO	W,Q,T	DFÜ, MWA	SW	TW
28.	Bielinek	Odra	672,5	110024,0	460	Oddział Poznań	1-8 × dzień	W			
29.	Stützkow	Odra	680,5	112143,0	770 / 860 ^{b)}	Frankfurt/Odra	codziennie/ wg HWMO	W,T	DFÜ, MWA	EPW	TW
30.	Widuchowa	Odra	701,8	110524,0	620	Oddział Poznań	1-8 × dzień	W			
31.	Gryfino	Odra	718,05	110946,0	570	Oddział Poznań	1-8 × dzień	W			
32.	Gartz	Odra Zachodnia	8,0 ³⁾	113910,0	600	Frankfurt/Odra	codziennie/ wg HWMO	W,Q,T	DFÜ, MWA	SW	TW
33.	Szczecin	Odra Zachodnia	739,9	114605,0	580	Oddział Gdynia	1-8 × dzień	W, T			

Nr.	Nazwa wodowskazu	Rzeka	km biegu rzeki ¹⁾	Powierzchnia zlewni [km ²]	Początek zgłaszania stanu wody [cm ponad zero wodsk.]	Ośrodek osłony przeciw-powodziowej	Częstotliwość przekazu danych ⁵⁾	Rodzaj danych	Rejestracja danych pomiarowych	Czujnik stanu wody	Dodatkowe rodzaje czujników
34.	Petřvald	Lubina	5,0	163,95	150 RPP	VHD 1-8 × dzień	RT W,Q,P	W,Q,P	DFÜ DSO	SW P,TW	TL,TW
35.	Kozlovice	Ondrejnice	15,1	18,00	180	VHD	RT	W,Q,P	DFÜ	SW	TL
36.	Karlovice	Opawa	107,6	151,29	150 RPP	VHD 1-8 × dzień	RT W,Q,P	W,Q	DFÜ DSO	SW P,TW,TL	
37.	Kmov	Czarna Opawa	72,6	370,50	200 RPP	VHD 1-8 × dzień	RT W, Q, P	W, Q	DFÜ DSO	SW	P, TW, TL
38.	Branice	Opawa	56,8	603,2	170	Oddział Katowice	1-8 × dzień	W,Q			
39.	Opava	Opawa	35,3	929,65	250 RPP	VHD 1-8 × dzień	RT W,Q,P	W,Q,P	DFÜ DSO	SW P,TW,T	TL
40.	Děhylov	Opawa	7,3	2039,10	265 RPP	VHD 1-8 × dzień	RT W,Q,P	W,Q,P DFÜ, MWA	DFÜ DSO	SW P	TL
41.	Kmov	Złota Opawa	1,3	175,98	230 RPP	VHD 1-8 × dzień	RT W,Q	W,Q	DFÜ DSO	SW TW	
42.	Valšov	Moravice	74,9	243,28	160	VHD	RT	W,Q,P	DFÜ	SW	TL
43.	VD Kružberk	Moravice	46,1	566,67	145	VHD	RT	W,Q,P	DFÜ	SW	TL,TW
44.	Branka	Moravice	6,2	716,33	200	VHD	RT	W,Q,P	DFÜ	SW	TL,TW
45.	Mezina	Czarny Potok	4,4	92,16	170	VHD	RT	W,Q,P	DFÜ	SW	TL
46.	VD Šance	Ostravice	44,5	146,35	220	HD	RT	W,Q,P	DFÜ	SW	TL,TW
47.	Sviadnov	Ostravice	22,7	185,57	330 RPP	VHD 1-8 × dzień	RT W,Q	W,Q DFÜ, MWA	DFÜ DSO	SW TL	TL

Nr.	Nazwa wodowskazu	Rzeka	km biegu rzeki ¹⁾	Powierzchnia zlewni [km ²]	Początek zgłaszania stanu wody [cm ponad zero wodsk.]	Ośrodek osłony przeciw-powodziowej	Częstotliwość przekazu danych ⁵⁾	Rodzaj danych	Rejestracja danych pomiarowych	Czujnik stanu wody	Dodatkowe rodzaje czujników
48.	Ostrawa	Ostravice	4,3	822,74	310 RPP	VHD 1-8 × dzień	RT W,Q,P	W,Q,P	DFÜ DSO	SW P,TW	TL,TW
49.	Čeladná	Čeladenka	7,6	31,11	120	VHD	RT	W,Q,P	DFÜ	SW	TL,TW
50.	VD Morávka	Morávka	17,1	63,30	180	VHD	RT	W,Q,P	DFÜ	SW	TL,TW
51.	Raškovice	Morávka	11,2	132,15	130	VHD	RT	W,Q,P	DFÜ	SW	TL,TW
52.	VD Olešná	Olešná	10,6	34,00	125	VHD	RT	W,Q,P	DFÜ	SW	TL,TW
53.	VD Žermanice	Lubina	24,2	45,46	130	VHD	RT	W,Q,P	DFÜ	SW	TL,TW
54.	Radvanice	Lubina	2,6	191,00	250	VHD	RT	W,Q	DFÜ	SW	TL,TW
55.	Istebna	Olza	78,5	34,8	160	Oddział Katowice	1-8 × dzień	W,Q			
56.	Jablunkov	Olza	64,4	92,45	220 RPP	VHD 1-8 × dzień	RT W,Q,P	W,Q,P DFÜ, MWA	DFÜ DSO	SW P,TL(PO)	TL
57.	Český Těšín	Olza	39,90	383,60	330	RPP	1-8 × dzień	W,Q	DFÜ	DSO	TL,TW
58.	Cieszyn	Olza	36,7	453,5	140	Oddział Katowice	1-8 × dzień	W,Q			
59.	Věřňovice	Olza	7,4	1068,00	340 RPP	VHD 1-8 × dzień	RT W,Q,P	W,Q,P	DFÜ DSO	SW TW,TL	TL
60.	Jablunkov	Lomná	0,6	70,46	200	RPP	1-3 × dzień	W,Q	4)		TW
61.	Cieszyn	Młynówka	36,7	453,5	140	Oddział Katowice	1-8 × dzień	W,Q			
62.	TS Tierliko	Stonávka	11,6	83,49	220	VHD	RT	W,Q,P	DFÜ	SW	TL,TW
63.	Gliwice	Kłodnica	46,2	444,0	140	Oddział Katowice	1-8 × dzień	W,Q			
64.	Raclawice	Osobłoga	27,4	490,9	250	Oddział Katowice	1-8 × dzień	W,Q			
65.	Prudnik	Prudnik	18,7	134,4	180	Oddział Katowice	1-8 × dzień	W,Q			

Nr.	Nazwa wodowskazu	Rzeka	km biegu rzeki ¹⁾	Powierzchnia zlewni [km ²]	Początek zgłaszania stanu wody [cm ponad zero wodsk.]	Ośrodek osłony przeciw-powodziowej	Częstotliwość przekazu danych ⁵⁾	Rodzaj danych	Rejestracja danych pomiarowych	Czujnik stanu wody	Dodatkowe rodzaje czujników
66.	Krupski Młyn	Mała Panew	78,3	655,0	160	Oddział Katowice	1-8 × dzień	W,Q			
67.	Staniszcze	Mała Panew	42,5	1107,4	230	Oddział Katowice	1-8 × dzień	W,Q			
68.	Turawa	Mała Panew	17,1	1424,0	210	Oddział Katowice	1-8 × dzień	W,Q			
69.	Karłowice	Stobrawa	12,3	967,2	250	Oddział Katowice	1-8 × dzień	W,Q			
70.	Międzylesie	Nysa Kłodzka	167,0	49,7	50	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
71.	Bystrzyca	Nysa Kłodzka	147,8	260,0	110	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q,T			
72.	Kłodzko	Nysa Kłodzka	127,4	1084,0	160	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
73.	Bardo	Nysa Kłodzka	111,4	1744,0	180	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W			
74.	Nysa	Nysa Kłodzka	60,5	3276,0	380	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q,T			
75.	Kopice	Nysa Kłodzka	32,0	3759,0	200	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W			
76.	Skorogoszcz	Nysa Kłodzka	7,5	4514,0	200	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q,T			
77.	Wilkanów	Wilczka	5,2	35,1	120	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
78.	Bystrzyca Kłodzka	Bystrzyca	0,4	64,0	40	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
79.	Lądek	Biała Łąd.	22,4	166,0	80	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
80.	Żelazno	Biała Łąd.	4,9	305,0	110	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q,T			
81.	Szalejów	Bystrzyca D.	3,8	175,0	60	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
82.	Otovice	Ścinawka	27,65	212,74	170	RPP Hr. Kralové	1-8 × dzień	W,Q	DFÜ, MWA	DSO	
83.	Gorzuchów	Ścinawka	8,2	511,0	120	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
84.	Mikulovice	Biała Gł.	4,9	222,00	190 RPP	VHD 1-8 × dzień	RT W,Q,P	W,Q,P	DFÜ DSO	SW TW,TL	TL
85.	Głucholazy	Biała Gł.	13,6	283	90	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			

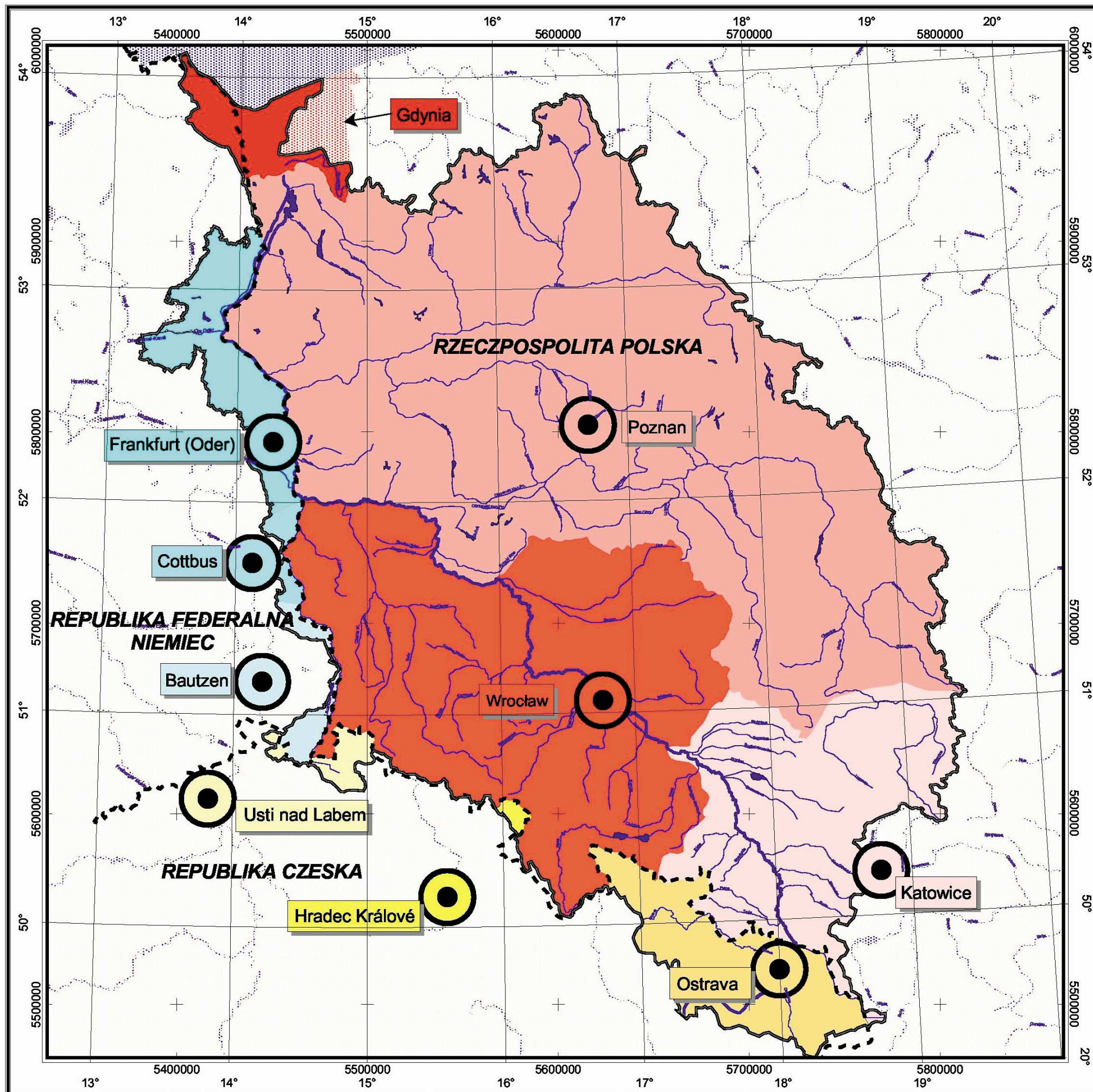
Nr.	Nazwa wodowskazu	Rzeka	km biegu rzeki ¹⁾	Powierzchnia zlewni [km ²]	Początek zgłaszania stanu wody [cm ponad zero wodsk.]	Ośrodek osłony przeciw-powodziowej	Częstotliwość przekazu danych ⁵⁾	Rodzaj danych	Rejestracja danych pomiarowych	Czujnik stanu wody	Dodatkowe rodzaje czujników
86.	Niemodlin	Ścinawa	13,5	269,0	320	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W			
87.	Vidnava	Widna	2,1	153,00	160	VHD	RT	W,Q,P	DFÜ	SW	TL
88.	Zborowice	Oława	49,2	565,0	230	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W			
89.	Oława	Oława	28,8	957,0	200	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q,T			
90.	Białobrzezie	Ślęza	55,0	181,0	90	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
91.	Borów	Ślęza	36,8	547,0	110	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
92.	Lubachów	Bystrzyca	74,1	158,0	150	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
93.	Krasków	Bystrzyca	50,7	683,0	200	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
94.	Mietków	Bystrzyca	40,8	722,0	200	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,T			
95.	Jarnołtów	Bystrzyca	12,8	1710,0	200	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q,T			
96.	Dzierżoniów	Piława	31,0	125,0	220	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W			
97.	Mościsko	Piława	22,8	291,0	90	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
98.	Chwaliszów	Strzegomka	63,4	65,9	150	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W			
99.	Łazany	Strzegomka	37,6	356,0	100	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
100.	Michalice	Widawa	70,6	509,0	220	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
101.	Zbytowa	Widawa	41,2	721,0	310	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
102.	Krzyżanowice	Widawa	11,2	1644,0	150	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
103.	Świerzawa	Kaczawa	66,3	134,0	150	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q,T			
104.	Rzymówka	Kaczawa	40,3	314,0	140	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
105.	Dunino	Kaczawa	35,3	774,0	130	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
106.	Piątnica	Kaczawa	20,6	1807,0	300	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q,T			

Nr.	Nazwa wodowskazu	Rzeka	km biegu rzeki ¹⁾	Powierzchnia zlewni [km ²]	Początek zgłaszania stanu wody [cm ponad zero wodsk.]	Ośrodek osłony przeciw-powodziowej	Częstotliwość przekazu danych ⁵⁾	Rodzaj danych	Rejestracja danych pomiarowych	Czujnik stanu wody	Dodatkowe rodzaje czujników
107.	Jawor	Nysa Szal.	19,2	298,0	100	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W			
108.	Winnica	Nysa Szal.	6,0	398,0	80	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
109.	Zagrodno	Skora	25,8	162,0	120	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
110.	Chojnów	Skora	10,6	264,0	120	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
111.	Bukowna	Czarna W.	17,0	430,0	120	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
112.	Odolanów	Barycz	115,2	163,0	90	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
113.	Łąki	Barycz	72,7	1752,0	280	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
114.	Osetno	Barycz	17,5	4579,0	260	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q,T			
115.	Korzeńsko	Orla	15,3	1127,0	220	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q,T			
116.	Bukówka	Bóbr	262,9	58,5	120	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
117.	Błazkowa	Bóbr	255,7	104,0	120	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W			
118.	Kamienna G.	Bóbr	248,0	190,0	90	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
119.	Wojanów	Bóbr	218,0	535,0	170	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q,T			
120.	Jelenia G.	Bóbr	205,1	1049,0	130	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
121.	Pilchowice	Bóbr	191,9	1209,0	80	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
122.	Dąbrowa Bol.	Bóbr	132,5	1910,0	200	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q,T			
123.	Szprotawa	Bóbr	97,0	2878,0	200	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W			
124.	Żagań	Bóbr	74,5	4254,0	340	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q,T			
125.	Dobruszów	Bóbr	52,1	5365,0	200	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W			
126.	Łomnica	Łomnica	0,4	118,0	300	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
127.	Jakuszyce	Kamienna	29,3	5,8	50	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W			

Nr.	Nazwa wodowskazu	Rzeka	km biegu rzeki ¹⁾	Powierzchnia zlewni [km ²]	Początek zgłaszania stanu wody [cm ponad zero wodsk.]	Ośrodek osłony przeciw-powodziowej	Częstotliwość przekazu danych ⁵⁾	Rodzaj danych	Rejestracja danych pomiarowych	Czujnik stanu wody	Dodatkowe rodzaje czujników
128.	Piechowice	Kamienna	14,4	99,2	110	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
129.	Jelenia G.	Kamienna	1,6	255,0	140	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
130.	Barcinek	Kamienna	3,8	97,2	60	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
131.	Szprotawa	Szprotawa	2,0	863,0	130	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q,T			
132.	Mirsk	Kwisa	105,7	186,0	370	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
133.	Leśna	Kwisa	86,6	304,0	70	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
134.	Nowogrodziec	Kwisa	56,2	736,0	250	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
135.	Łozy	Kwisa	13,0	903,0	280	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q,T			
136.	Mirsk	Czarny Potok	0,2	55,9	140	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
137.	Żagań	Czarna Wiel.	3,1	896	130	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q,T			
138.	Liberec	Nysa Łużycka	32,5	121,87	125	RPP Ústí n.L.	1 × dzień	W,Q		limnigraf	
139.	Hrádek nad Nysą	Nysa Łużycka	1,9	353,85	195	RPP Ústí n.L.	1 × dzień	W,Q		limnigraf	
140.	Porajów	Nysa Łużycka	195,7	386,4	100	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
141.	Zittau 1	Nysa Łużycka	194,2	686	200	StUFA Bautzen	1 × dzień wg potrzeby	W,Q	DFÜ, MWA	SW	TW
142.	Sieniawka	Nysa Łużycka	194,2	687,0	110	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q,T			
143.	Zgorzelec	Nysa Łużycka	151,4	1609,0	230	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q,T			
144.	Görlitz	Nysa Łużycka	151,3	1621	320	StUFA Bautzen	1 × dzień wg potrzeby	W,Q	DFÜ, MWA	SW	TW
145.	Przewóz	Nysa Łużycka	108	2046,0	190	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q			
146.	Klein Bademeusel	Nysa Łużycka	62,1	2681	260	HWMZ Cottbus	1x dzień wg potrzeby	W,Q	DFÜ	OTT	TW
147.	Guben 2	Nysa Łużycka	14,7	3933	460	HWMZ Cottbus	1 × dzień wg potrzeby	W,Q	DFÜ	OTT	TW
148.	Gubin	Nysa Łużycka	13,4	3974,0	300	Oddział Wrocław	1-8 × dzień	W,Q,T			

Nr.	Nazwa wodowskazu	Rzeka	km biegu rzeki ¹⁾	Powierzchnia zlewni [km ²]	Początek zgłaszania stanu wody [cm ponad zero wodsk.]	Ośrodek ochrony przeciw-powodziowej	Częstotliwość przekazu danych ⁵⁾	Rodzaj danych	Rejestracja danych pomiarowych	Czujnik stanu wody	Dodatkowe rodzaje czujników
149.	Großschönau	Mandau	16,8	162	110	StUFA Bautzen	1 x dzień wg potrzeby	W,Q	DFÜ	SW	
150.	Niederoderwitz	Landwasser	4,6	28,3	110	StUFA Bautzen	1 x dzień wg potrzeby	W,Q	DFÜ, MWA	SW	
151.	Bílý Potok	Witka	38,6	26,13	100	RPP Ústí n.L.	1 x dzień	W,Q		limnigraf	
152.	Frydlant	Witka	24,7	132,43	150	RPP Ústí n.L.	1 x dzień	W,Q		limnigraf	
153.	Předláňce	Witka	10,7	247,03	nie ustalono	RPP Ústí n.L.	1 x dzień	W,Q	DFÜ	DSO	
154.	Ostróžno	Witka	10,2	268,0	160	Oddział Wrocław	1-8 x dzień	W			
155.	Ręczyn	Witka	2,2	328,0	190	Oddział Wrocław	1-8 x dzień	W,Q			
156.	Rennersdorf 3	Pließnitz	18,3	78,6	190	StUFA Bautzen	1 x dzień wg potrzeby	W	L		
157.	Zgorzelec	Czerwona W.	2,0	128,0	130	Oddział Wrocław	1-8 x dzień	W,Q			
158.	Plešno	Lubsza	5,6	814,0	160	Oddział Wrocław	1-8 x dzień	W,Q			
159.	Działoszyn	Warthe	620,0	4088,0	550	Außenst. Posen	1-8 x täglich	W,Q,T			
160.	Burzenin	Warthe	545,6	5437	290	Außenst. Posen	1-8 x täglich	W,Q			
161.	Sieradz	Warthe	521,0	8140,0	420	Außenst. Posen	1-8 x täglich	W,Q,T			
162.	Jeziorsko	Warthe	485	9022	-	Außenst. Posen	Abfluß aus d. Speicher 1 x täglich	Q _{m,t}			
163.	Uniejów	Warthe	466,6	9203,0	260	Außenst. Posen	1-8 x täglich	W,Q			
164.	Koło	Warthe	436,4	11797,0	370	Außenst. Posen	1-8 x täglich	W			
165.	Sławsk	Warthe	392,2	13746	480	Außenst. Posen	1-8 x täglich	W,Q,T			
166.	Nowa Wieś Podgórna	Warthe	342,6	20763,0	480	Außenst. Posen	1-8 x täglich	W,Q,T			
167.	Śrem	Warthe	291,8	22434,0	450	Außenst. Posen	1-8 x täglich	W,Q			
168.	Poznań	Warthe	243,6	25911,0	470	Außenst. Posen	1-8 x täglich	W,Q,T			

Nr.	Nazwa wodowskazu	Rzeka	km biegu rzeki ¹⁾	Powierzchnia zlewni [km ²]	Początek zgłaszania stanu wody [cm ponad zero wodsk.]	Ośrodek osłony przeciw-powodziowej	Częstotliwość przekazu danych ⁵⁾	Rodzaj danych	Rejestracja danych pomiarowych	Czujnik stanu wody	Dodatkowe rodzaje czujników
169.	Oborniki	Warthe	206,3	26789,0	470	Außenst. Posen	1-8 × täglich	W,Q			
170.	Wronki	Warthe	171,4	30684,0	420	Außenst. Posen	1-8 × täglich	W,Q			
171.	Skwierzyna	Warthe	92,2	32054	420	Außenst. Posen	1-8 × täglich	W,Q,T			
172.	Gorzów Wlkp.	Warta	56,4	52404,0	420	Oddział Poznań	1-8 × dzień	W,Q,T			
173.	Kostrzyn	Warta	3,2	53093,0	400	Oddział Poznań	1-8 × dzień	W			
174.	Podgórze	Widawka	8,6	2354,0	220	Oddział Poznań	1-8 × dzień	W,Q,T			
175.	Łask	Grabia	25,8	472,0	150	Oddział Poznań	1-8 × dzień	W,Q			
176.	Dąbie	Ner	12,8	1712	280	Oddział Poznań	1-8 × dzień	W,Q,T			
177.	Mirków	Prosna	140,1	1255,0	230	Oddział Poznań	1-8 × dzień	W,Q,T			
178.	Piwonice	Prosna	69,8	2938,0	220	Oddział Poznań	1-8 × dzień	W,Q,T			
179.	Bogusław	Prosna	42,2	4304	270	Oddział Poznań	1-8 × dzień	W,Q,T			
180.	Bledzew	Obra	19,6	2618,0	220	Oddział Poznań	1-8 × dzień	W,Q			
181.	Pakość	Noteć	273,8	1620,0	280	Oddział Poznań	1-8 × dzień	W,Q,T			
182.	Białośliwie	Noteć	150,0	5775,0	290	Oddział Poznań	1-8 × dzień	W			
183.	Ujście	Noteć	120,3	6345,0	330	Oddział Poznań	1-8 × dzień	W,Q,T			
184.	Czarnków	Noteć	94,1	11919,0	260	Oddział Poznań	1-8 × dzień	W			
185.	Krzyż	Noteć	49,9	12610,0	300	Oddział Poznań	1-8 × dzień	W,Q			
186.	Nowe Drezdenko	Noteć	38,0	15970	300	Oddział Poznań	1-8 × dzień	W,Q,T			
187.	Ptusza	Gwda	52,6	2052,0	290	Oddział Poznań	1-8 × dzień	W,Q			
188.	Goleniów	Ina	15,8	2163,0	320	Oddział Poznań	1-8 × dzień	W,Q,T			

Załącznik 2:

Ośrodki osłony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry

Legenda

- granica państwa
- dorzecze Odry
- Odra
- dopływy
- jezioro

Obszary i ośrodki osłony przeciwpowodziowej

- Ostrava
- Hradec Králové
- Usti nach Labem
- Bautzen
- Cottbus
- Frankfurt nad Odra
- Katowice
- Wrocław
- Poznan
- Gdynia

Skala 1 : 2.000.000

źródło:

ODERREGIO

Cooperation partners:

Republik Polen / Republic of Poland:
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Tschechische Republik / Czech Republic:
Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR)

Bundesrepublik Deutschland / Federal Republic of Germany:
Gemeinsame Landesplanungsabteilung
der Länder Berlin und Brandenburg

Sächsisches Staatsministerium des Innern
Abteilung Landesentwicklung

INFRASTRUKTUR & UMWELT
Professor Böhm und Partner

RUIZ RODRIGUEZ + ZEISLER
INGENIEURGEMEINSCHAFT FÜR
WASSERBAU UND WASSERWIRTSCHAFT

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
Institut WAR - Umwelt - und Raumplanung

OBJAŚNIENIA:

- 1) kilometraż Odry i Białej jest podawany od ujścia Opawy (0,00 km) w dół rzeki
- 2) kilometraż czeskiego odcinka Odry i Białej Głucholaskiej podawany jest w Republice Czeskiej od granicy z Rzeczpospolitą Polską w górę rzeki
- 3) kilometraż Odry Zachodniej od jazu Marienhof (0,00 km)
- 4) II stopień alarmowy
- 5) w zależności od stopnia zagrożenia powodziowego
- 6) przekazuje obserwator

- a) łód/bez łodu
b) budowle zamknięte/otwarte

RPP	Regionalna Pracownia Prognoz ČHMÚ Ostrawa
VHD	Dyspozytornia Wodnogospodarcza spółki Povodi Odry
STUFA	Państwowy Specjalistyczny Urząd Środowiska
LUA	Krajowy Urząd Środowiska
HWMO	Regulamin sygnalizacji powodziowej
RT	transmisja danych w czasie rzeczywistym (real time)

W	stan wody
Q	przepływ
P	opad

REJESTRACJA DANYCH POMIAROWYCH:

S	limnigraf
DS.	elektr. gromadzenie danych
DFÜ	zdalne przekazywanie danych
L	łata wodowskazowa

CZUJNIK STANU WODY:

SD	pływak z selsynem
SW	pływak z kodownikiem kątowym
MWA	automat głosowy
EPW	wodowskaz jedno pływakowy z kodownikiem kątowym
DSO	sonda ciśnieniowa
R	radar

DODATKOWE URZĄDZENIA REJESTRUJĄCE:

TW	temperatura wody
TL	temperatura powietrza

ZAŁĄCZNIK 3

SYSTEM OŚLONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ - OSTRAWA

1. Ośrodek osłony przeciwpowodziowej i prognoz

Czeski Instytut Hydrometeorologiczny, Oddział Ostrawa

2. Adres, telefon, fax, e-mail, internet

K Myslivně 2182/3, 708 00 Ostrava-Poruba

telefon +420 69 6900 261

fax +420 69 6910 284

e-mail: hrpp_ova@chmi.cz

3. System osłony przeciwpowodziowej dla granicznych odcinków rzek:

Odra do zbiegu z Olzą (granica państwowa z Polską)

Olza do zbiegu z Odrą (granica państwowa z Polską)

Biała, Osoblaha i Vidnávka do granicy państwowej z Polską

4. Współpraca z innymi ośrodkami osłony

Ośrodek osłony	Rodzaj danych	Sposób przekazu
Dyspozytornia Wodnogospodarcza spółki Povodi Odry a.s.	W, Q, P, PR	internet
Centralna Pracownia Prognoz Czeskiego Instytutu Hydrometeorologicznego w Pradze	W, Q, P, PR	internet
IMGW Wrocław	W, Q, P, PR	internet
IMGW Katowice	W, Q, P, PR	internet

SYSTEM OŚŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ - POVODÍ ODRY

1. Ośrodek osłony przeciwpowodziowej i prognoz

Zakład Povodí Odry s.p.

2. Adres, telefon, fax, e-mail, internet

Varenská 49, 701 26 Ostrava

telefon +420 69 661 2222

fax +420 69 661 2666

e-mail dispecer@pod.cz

3. System osłony przeciwpowodziowej dla granicznych odcinków rzek:

Odra do zbiegu z Olzą (granica państwowa z Polską)

Olza do zbiegu z Odrą (granica państwowa z Polską)

Biała, Osoblaha i Vidnávká do granicy państwowej z Polską

4. Współpraca z innymi ośrodkami osłony

Ośrodek osłony	Rodzaj danych	Sposób przekazu
Regionalna Pracownia Prognoz Czeskiego Instytutu Hydrometeorologicznego w Ostrawie	W, Q, P, PR	internet
Centralna Pracownia Prognoz Czeskiego Instytutu Hydrometeorologicznego w Pradze	W, Q, P, PR	internet

ZAŁĄCZNIK 5

SYSTEM OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ - HRADEC KRÁLOVÉ

SYSTEM OSŁONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

1. Ośrodek osłony przeciwpowodziowej i prognoz

Czeski Instytut Hydrometeorologiczny, Oddział w Hradec Králové

2. Adres, telefon, fax, e-mail, internet

Dvorská 410, 503 11 Hradec Králové - Svobodné Dvory

telefon +420 49 5636 161, 5636 166

fax +420 49 5636 166

e-mail meteo.okhk@chmi.cz

hydro.okhk@chmi.cz

3. System osłony przeciwpowodziowej dla granicznych odcinków rzek:

Ścinawka (do granicy państwowej z Polską)

4. Współpraca z innymi ośrodkami osłony

Ośrodek osłony	Rodzaj danych	Sposób przekazu
Dyspozytornia Wodnogospodarcza spółki Povodi Laby a.s.	W, Q, P, PR	internet
Centralna Pracownia Prognoz Czeskiego Instytutu Hydrometeorologicznego w Pradze	W, Q, P, PR	internet
IMGW Wrocław	W, Q, P, PR	internet

SYSTEM OŚŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ - ÚSTÍ NAD ŁABĄ

1. Ośrodek osłony przeciwpowodziowej i prognoz

Czeski Instytut Hydrometeorologiczny, Oddział w Ústí nad Łabą

2. Adres, telefon, fax, e-mail, internet

400 11 Ústí nad Labem - Kočkov

telefon +420 47 2774 484

fax +420 47 2771 814

e-mail hydro.okul@chmi.cz

3. System osłony przeciwpowodziowej dla granicznych odcinków rzek:

Nysa Łużycka (granica państwowa z Polską)

Witka (granica państwowa z Polską)

4. Współpraca z innymi ośrodkami osłony

Ośrodek osłony	Rodzaj danych	Sposób przekazu
Centralna Pracownia Prognoz Czeskiego Instytutu Hydrometeorologicznego w Pradze	W, Q, P, PR	RTC
IMGW Wrocław	W, Q, P, PR	RTC

ZAŁĄCZNIK 7

SYSTEM OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ - POVODÍ LABY

1. Ośrodek osłony przeciwpowodziowej i prognoz

spółka Povodí Laby a.s.

2. Adres, telefon, fax, e-mail, internet

Víta Nejedlyho 951, 500 03 Hradec Králové

telefon +420 49 5088 111

fax +420 49 5411 452

3. System osłony przeciwpowodziowej dla granicznych odcinków rzek:

Spółka Povodí Laby a.s. nie dysponuje żadnymi wodowskazami
w zlewni rzeki Witki.

4. Współpraca z innymi ośrodkami osłony

Ośrodek osłony	Rodzaj danych	Sposób przekazu
Regionalna Pracownia Prognoz Českého Institutu Hydrometeorologického, Oddział w Hradec Králové	W, Q, P, PR	internet
Centralna Pracownia Prognoz Českého Institutu Hydrometeorologického w Pradze	W, Q, P, PR	internet

SYSTEM OŚŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ - POZNAŃ

1. Ośrodek osłony przeciwpowodziowej i prognoz

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Oddział Poznań

2. Adres, telefon, fax, e-mail, internet

IMGW 60-594 Poznań, ul. Dąbrowskiego 174/176

telefon +48 (61) 847 58 59

+48 (61) 841 16 21

fax +48 (61) 847 54 40

e-mail hydro_IMGW@rose.man.poznan.pl

3. System osłony przeciwpowodziowej dla granicznych odcinków rzek:

Odra od ujścia Nisy Łużyckiej do Szczecina

Warta

4. Współpraca z innymi ośrodkami osłony

Ośrodek osłony	Rodzaj danych	Sposób przekazu
Krajowy Urząd Środowiska Brandenburgii (LUA), Oddział we Frankfurcie n. Odrą	W, Q, P, ostrzeżenia, informacje powodziowe	internet, telefon, fax
IMGW Gdynia	W, Q, P, ostrzeżenia, informacje powodziowe	internet, telefon, fax
IMGW Wrocław	W, Q, P, ostrzeżenia, informacje powodziowe	internet, telefon, fax

SYSTEM OŚŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ - WROCŁAW

1. Ośrodek osłony przeciwpowodziowej i prognoz

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Oddział Wrocław

2. Adres, telefon, fax, e-mail, internet

IMGW 51-616 Wrocław, ul. Parkowa 30

telefon +48 (71) 348 31 71

+48 (71) 348 76 06

fax +48 (71) 348 79 91

e-mail proghydro_wroclaw@IMGW.pl

3. System osłony przeciwpowodziowej dla granicznych odcinków rzek:

Odra do ujścia Nysy Łużyckiej

Nysa Łużycka

4. Współpraca z innymi ośrodkami osłony

Ośrodek osłony	Rodzaj danych	Sposób przekazu
Krajowy Urząd Środowiska Brandenburgii, Oddział we Frankfurcie n. Odrą	W, Q, P, ostrzeżenia, informacje powodziowe	internet, telefon, fax
IMGW Poznań	W, Q, P, ostrzeżenia, informacje powodziowe	internet, telefon, fax
IMGW Katowice	W, Q, P, ostrzeżenia, informacje powodziowe	internet, telefon, fax
Państwowy Specjalistyczny Urząd Środowiska w Bautzen	W, Q, P, ostrzeżenia, informacje powodziowe	internet, telefon, fax

SYSTEM OŚŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ - KATOWICE

1. Ośrodek osłony przeciwpowodziowej i prognoz

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Oddział Katowice

2. Adres, telefon, fax, e-mail, internet

IMGW 40-045 Katowice, ul. Bratrów 10

telefon +48 (32) 253 86 20

+48 (32) 253 86 50

fax +48 (32) 253 87 12

e-mail prognozy.katowice@IMGW.pl

3. System osłony przeciwpowodziowej dla granicznych odcinków rzek:

Odra do ujścia Nysy Kłodzkiej

4. Współpraca z innymi ośrodkami osłony

Ośrodek osłony	Rodzaj danych	Sposób przekazu
Regionalna Pracownia Prognoz Czeskiego Instytutu Hydrometeorologicznego w Ostrawie	W, Q, P, ostrzeżenia, informacje powodziowe	internet, telefon, fax
IMGW Poznań	W, Q, P, ostrzeżenia, informacje powodziowe	internet, telefon, fax
IMGW Wrocław	W, Q, P, ostrzeżenia, informacje powodziowe	internet, telefon, fax

ZAŁĄCZNIK 11

SYSTEM OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ - GDYNIA

1. Ośrodek osłony przeciwpowodziowej i prognoz

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Oddział Gdynia

2. Adres, telefon, fax, e-mail, internet

IMGW 81-342 Gdynia, ul. Waszyngtona 42
telefon +48 (58) 602 01 41
fax +48 (58) 602 01 41
e-mail hydrologia_gdynia@IMGW.pl
pga@imgw.gdynia.pl

3. System osłony przeciwpowodziowej dla granicznych odcinków rzek:

Ujściowy odcinek Odry
Zalew Szczeciński, Zatoka Pomorska

4. Współpraca z innymi ośrodkami osłony

Ośrodek osłony	Rodzaj danych	Sposób przekazu
Krajowy Urząd Środowiska Brandenburgii (LUA), Oddział we Frankfurcie n. Odrą	W, Q, P, ostrzeżenia, informacje powodziowe	internet, telefon, fax
Instytut BSH Rostock-Warnemunde	W, Q, P, ostrzeżenia, informacje powodziowe	internet, telefon, fax
IMGW Poznań	W, Q, P, ostrzeżenia, informacje powodziowe	internet, telefon, fax

SYSTEM OŚLONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ - BAUTZEN

1. Ośrodek osłony przeciwpowodziowej i prognoz

Regionalna Centrala Powodziowa w Państwowym Specjalistycznym Urzędzie
Środowiska Bautzen (Staatliches Umweltfachamt Bautzen - StUFA)

2. Adres, telefon, fax, e-mail, internet

StUFA Bautzen
Käthe-Kollwitz-Str. 17, Haus 3
02625 Bautzen
telefon: +49 (35 91) 60 78 14
telefax: +49 (35 91) 60 78 15
e-mail: RHWZ@stufabz.smul.sachsen.de

3. System osłony przeciwpowodziowej dla granicznych odcinków rzek:

saksoński odcinek Nysy Łużyckiej wraz z jej dopływami

4. Współpraca z innymi ośrodkami osłony

Ośrodek osłony	Rodzaj danych	Sposób przekazu
Centrala Sieci Pomiarowej Państwowej Spółki Operatorskiej ds. Środowiska (Staatliche Umweltbetriebsgesellschaft)	W, Q	fax
Krajowa Centrala Powodziowa w Saksońskim Krajowym Urzędzie Środowiska i Geologii (Sächsisches Landesamt für Umwelt und Geologie)	raporty sytuacyjne	fax telefon
Krajowy Urząd Środowiska Brandenburgii Oddział w Cottbus (Landesumweltamt Brandenburg Außenstelle Cottbus)	W,Q raporty sytuacyjne	fax telefon
IMGW Wrocław	W,Q raporty sytuacyjne	fax telefon

5. Niezbędne działania

- poprawa dróg przekazywania informacji i osiągalności przy wykorzystaniu poczty elektronicznej i internetu;
- uzgodnienie czasów operacyjnych w przypadku powodzi;
- bezpośrednia wymiana istotnych z punktu widzenia powodzi danych i informacji ze stroną polską.

ZAŁĄCZNIK 13

SYSTEM OSŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ - COTTBUS

1. Ośrodek osłony przeciwpowodziowej i prognoz

Ośrodek Osłony Przeciwpowodziowej Cottbus w Krajowym Urzędzie Środowiska Brandenburgii, Oddział Cottbus (Hochwassermeldezentrum Cottbus im Landesumwelt Brandenburg, Außenstelle Cottbus)

2. Adres, telefon, fax, e-mail, internet

Landesumweltamt Brandenburg - Außenstelle Cottbus
Referat Wasserwirtschaft Süd
- Hochwassermeldezentrum Cottbus -
Postfach 100765
03007 Cottbus
telefon: +49 (355) 3819 222
telefax: +49 (355) 3819 223
e-mail: HWMZ@lua.brandenburg.de

3. System osłony przeciwpowodziowej dla granicznych odcinków rzek:

Nysa Łużycka od km 74 rzeki do ujścia do Odry

4. Współpraca z innymi ośrodkami osłony

Ośrodek osłony	Rodzaj danych	Sposób przekazu
Państwowy Specjalistyczny Urząd Środowiska Bautzen (StUFA Bautzen)	W, Q, ostrzeżenia i informacje o powodzi, prognozy, raporty sytuacyjne	fax

5. Niezbędne działania

Istnieje konieczność opracowania prognoz przy pomocy nowego modelu prognozowania powodzi oraz korzystania z poczty elektronicznej.

SYSTEM OŚŁONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I PROGNOZ - FRANKFURT N. ODRĄ

1. Ośrodek osłony przeciwpowodziowej i prognoz

Ośrodek Osłony Przeciwpowodziowej we Frankfurcie n. Odrą w Krajowym Urzędzie Środowiska Brandenburgii - Oddział we Frankfurcie n. Odrą

2. Adres, telefon, fax, e-mail, internet

Landesumweltamt Brandenburg - Außenstelle Frankfurt/Oder
Referat Wasserwirtschaft Ost
- Hochwassermeldezentrum Frankfurt/Oder -
Postfach 1157
15201 Frankfurt/Oder
telefon: +49 (335) 38 72 61 0
telefax: +49 (335) 38 72 65 0
e-mail: frankfurt.HWMZ@lua.brandenburg.de

3. System osłony przeciwpowodziowej dla granicznych odcinków rzek:

Odcinek Odry granicznej między ujściem Nysy Łużyckiej (Ratzdorf, km 542,4) a Widuchową (km 704,1) oraz Odra Zachodnia do Mescherina wraz z obszarem cofki kanału Hohensaaten-Friedrichsthaler Wasserstraße

4. Współpraca z innymi ośrodkami osłony

Ośrodek osłony	Rodzaj danych	Sposób przekazu
Krajowy Urząd Środowiska, Ośrodek Osłony Przeciwpowodziowej Cottbus	W, Q, ostrzeżenia i informacje powodziowe, prognozy, raporty sytuacyjne	e-mail, fax, telefon
IMGW Wrocław	W, Q, T_w	e-mail, fax, telefon
Regionalna Centrala Powodziowa w Państwowym Specjalistycznym Urzędzie Środowiska Bautzen (StUFA)	W – Ręczyn, ostrzeżenia i informacje powodziowe, prognozy oraz meteorologiczne i hydrologiczne raporty sytuacyjne i dotyczące Nysy Łużyckiej w Polsce	fax, telefon, (w przyszłości także e-mail)
Instytut BSH Rostock-Warnemünde	W – Ueckermünde, prognoza 24-godzinna, prognoza dot. prędkości wiatru	e-mail, fax, telefon
IMGW Poznań	W, Q, T_w	e-mail, fax, telefon
IMGW Gdynia	W – Zatoka Pomorska, Zalew Szczeciński i ujściowy odcinek Odry	e-mail, fax, telefon

5. Niezbędne działania

- W przyszłości uzgodnić należy w umowach wiele wariantów wymiany danych z wykorzystaniem różnych mediów, co umożliwi w przypadku awarii bezproblemowe przejęcie międzynarodowej wymiany danych przez następną centralę powodziową.
- Od osiągnięcia stopnia alarmowego III niewystarczająca jest zwykła droga przekazywania informacji WSA-LUA. Zagwarantować należy bezpośredni dostęp Ośrodka Oslony Przeciwpowodziowej we Frankfurcie n. Odrą do automatycznych wodowskazów WSA oraz do wodowskazów Nysy Łużyckiej StUFA Bautzen i Ośrodka Oslony Przeciwpowodziowej Cottbus.
- Ze Służbą Meteorologiczną Niemiec należy uzgodnić dla odpowiednich sytuacji stały rytm podawania prognozy pogody dla całego dorzecza Odry z ponadregionalnego modelu klimatycznego.
- Wymianę danych należy kształtować efektywniej przez dalszą automatyzację importu i eksportu regularnych i nadzwyczajnych meldunków. Obejmuje to również kodowanie danych według klucza dunajskiego. W tym celu opracowywany jest prototypowy program dla Ośrodka Oslony Przeciwpowodziowej we Frankfurcie n. Odrą.
- Ośrodek Oslony Przeciwpowodziowej we Frankfurcie n. Odrą potrzebuje cyfrowego modelu prognozy stanów wód, na podstawie którego może być wyliczony rozwój stanów wód na odcinku granicznym Odry z wysoką rozdzielczością miejscową i czasową. Model musi umożliwiać uwzględnianie otwarcia i przerwania obwałowań oraz odtwarzanie z dużą dokładnością wpływu cofki z Zalewu Szczecińskiego.

**SYSTEM OSŁONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

PROGNOSTYCZNY MODEL POWODZIOWY HYDROG-S

1. Ośrodek prognoz

Regionalna Pracownia Prognoz Czeskiego Instytutu Hydrometeorologicznego
w Ostrawie

2. Nazwa modelu: HYDROG-S

Stan prac:

model częściowy dla profilu Odry/Odra	- testowanie
Svinov/Odra	- testowanie
Opawa/Opawa	- testowanie
Děhylov/Opawa	- testowanie
Bohumín/Odra	- zakończenie prac
Odra poniżej ujścia Olzy	- zakończenie prac

3. Krótki opis (metodyka, dalszy rozwój)

System programowy HYDROG 8.40 można stosować do symulowania odpływu wody z dorzecza w przypadku przyczynowych obfitych lub regionalnych opadów deszczu lub topnienia pokrywy śnieżnej na podstawie stanu systemu i prognozy opadów stacji opadowych. Aktualny stan systemu zakłada albo w sposób uproszczony stacjonarny przepływ wody w sieci rzecznej, albo może zostać oszacowany w drodze symulacji dla poprzedniego okresu. W takim przypadku następuje czasowy powrót do chwili, w której można przyjąć przepływ stacjonarny. W wybranych profilach, w których mierzony jest odpływ, można potem przeprowadzić korektę obliczonych wartości na podstawie wartości zmierzonych. System programowy umożliwia korygowanie przepływu na odcinkach rzeki za pomocą polderów. Zarówno dopływ, jak i odpływ z polderów ustalany jest w zależności od przepływu na danym odcinku cieku. W ten sposób możliwe jest również bardzo uproszczone symulowanie zalewania obwałowanych odcinków rzeki przy przejściu ekstremalnie wysokiej wody.

Program umożliwia wprowadzenie zmiennego w czasie opadu przyczynowego o różnym natężeniu, a mianowicie:

- równomierny rozkład na obszarze całego dorzecza (pod warunkiem przejścia danych wyjściowych z tylko jednej stacji opadowej);
- nierównomierny rozkład na obszarze dorzecza wg Thiessena (Hortona) (dane wyjściowe są przejmowane z kilku stacji opadowych);
- nierównomierny rozkład na obszarze dorzecza za pomocą interpolacji liniowej. Obszar jest dzielony na trójkąty, przy czym w wierzchołkach znajdują się istniejące stacje opadowe, z których przejmowane są dane wyjściowe. Dla odpowiednich trójkątów przeprowadzana jest interpolacja liniowa natężenia opadu. To samo odnosi się również do grubości i równoważnika wodnego pokrywy śnieżnej. Nie jest jednak jeszcze możliwe wprowadzenie pokrywy śnieżnej jako interpolacji liniowej.

- System programowy zakłada stosowanie cyfrowych modeli prognostycznych do prognozowania opadów, np. model ALADIN.

**SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

Proces opad-odpływ

Podczas procesu opad-odpływ rozpatrywane są dwie formy transformacji:

- hydrologiczna,
- hydrauliczna.

W ramach transformacji hydrologicznej od całkowitego natężenia opadu spadającego na powierzchnię odejmowane są straty hydrologiczne (model uwzględnia tylko straty wskutek infiltracji według Hortona w powiązaniu z sumą opadów poprzedniego tygodnia).

W ramach transformacji hydraulicznej odbywa się sukcesywnie symulacja odpływu powierzchniowego na powierzchniach prezentacji graficznej oraz odpływu skoncentrowanego w korytach rzek aż do profilu zamykającego dorzecza. Transformacja hydrauliczna stanowi całościowe rozwiązanie problemu początkowego i brzegowego. Ruch wody na powierzchniach i krawędziach grafiki jest ogólnie opisany za pomocą równań Saint-Venanta dla przepływu niestacjonarnego. W stosowanym modelu matematycznym zostały one uproszczone zgodnie z poniższym opisem.

Pierwsze równanie – równanie ciągłości – pozostawiono w formie różniczkowej, drugie równanie – równanie ilości ruchu – zastąpiono równaniem Manninga. Wymienione tu uproszczenie jest określane jako kinematyczna aproksymacja fali. Procedura ta może zostać zastosowana wszędzie tam, gdzie dla liczby Fraude’a jest $Fr < 2$ [1, 2]. Na zbiegach cieków zachowana jest jedynie ciągłość przepływów. Wymienione równania rozwiązywane są za pomocą nieuwikłanej metody różnicowej. Odpływ podziemny określany jest zarówno na początku, jak również podczas symulacji dla poszczególnych odcinków przez podział odpływu podziemnego w profilu zamykającym w stosunku wielkości doczepionych powierzchni. Jego zmienność czasowa obliczana jest za pomocą koncepcyjnego modelu regresji. Dla bardzo małych zlewni można przyjąć, że jest stały. Topnienie pokrywy śnieżnej rozpatrywane jest za pomocą modyfikowanej metody „stopień-dzień”. Topnienie śniegu odbywa się sukcesywnie, zgodnie z poprzednią i prognozowaną temperaturą na stacjach opadowych oraz w zależności od:

- grubości pokrywy śnieżnej,
- zawartości wody w śniegu, korespondującej ze współczynnikiem K, który określa prędkość topnienia pokrywy śnieżnej i jest charakterystyczny dla czynników geograficznych dorzecza.

4. Wodowskazy prognostyczne

Rzeka	Wodowskaz prognostyczny	Uwagi
Odra	Odry	
Odra	Svinov	
Opawa	Opawa	
Opawa	Dehylov	
Odra	Bohumín	
Odra	poniżej ujścia Olzy	profil graniczny Odry

5. Parametry modelu

Wielkości prognozowane:	odpływ
Początek prognozy:	07:00 (czas środkowoeuropejski)
Przedział czasowy:	24 do 48 h
Liczba przedziałów czasowych:	24
Prognoza pogody:	48 h
Sprzęt komputerowy:	AK6_2/350,128M, W98 SR2
System operacyjny:	Win 98, Oracle 8i
Wykorzystane dane pomiarowe:	opad (cogodzinny) odpływ (cogodzinny)
Częstotliwość prognozy:	1 × w normalnych warunkach, maks. co 3 godziny podczas powodzi (wg potrzeby)
Uwagi:	

6. Odbiorcy prognozy

Odbiorca	Sposób przekazu	Uwagi
Powódź Odry s.p.	internet	wyjątkowo telefon, fax
Centralna Pracownia Prognoz Czeskiego Instytutu Hydrometeorologicznego w Pradze	internet	
IMGW Wrocław	internet	na razie z operatorami prywatnymi przez RTC Praga i NTC Warszawa
IMGW Katowice	internet	na razie z operatorami prywatnymi przez RTC Praga i NTC Warszawa

7. Współpraca z innymi ośrodkami prognoz

Dyspozytornia Wodnogospodarcza zakładu Powódź Odry
Centralna Pracownia Prognoz Czeskiego Instytutu Hydrometeorologicznego w Pradze
IMGW Wrocław
IMGW Katowice

PROGNOSTYCZNY MODEL POWODZIOWY HYDROG 8.40

1. Ośrodek prognoz

Dyspozytornia Wodnogospodarcza zakładu Povodí Odry s.p.

2. Nazwa modelu: HYDROG-8.40 wersja podstawowa

Stan prac:

model częściowy dla profilu

Ostrawica/ujęcie do Odry - stosowany

Olza/ujęcie do Odry - stosowany

Biała/granica państwowa - stosowany

w ciągu 2001 roku eksploatowany w całej czeskiej części dorzecza Odry

3. Krótki opis (metodyka, dalszy rozwój)

System programowy HYDROG 8.40 można stosować do symulowania lub operacyjnego sterowania odpływem wody z dorzecza w przypadku przyczynowych obfitych lub lokalnych opadów deszczu lub topnienia pokrywy śnieżnej. Dzieje się tak dla dorzecza ze zbiornikami retencyjnymi lub bez zbiorników. W przypadku symulacji zakłada się stałe właściwości hydrodynamiczne systemu, tzn. zasuwy regulujące zbiorników są umocowane na stałe. Możliwe jest jednak ustalenie odpływów z wybranych zbiorników. W przypadku zastosowania do celów sterowania operacyjnego odpływy ustalane są w czasowo przesuniętych względem siebie momentach na podstawie chwilowego stanu systemu i prognozy opadów stacji opadowych. Chwilowy stan systemu zakłada albo w sposób uproszczony stacjonarny przepływ wody w sieci rzecznej, albo może zostać oszacowany w drodze symulacji dla poprzedniego okresu. W takim przypadku następuje czasowy powrót do chwili, w której można przyjąć przepływ stacjonarny. W wybranych profilach, w których mierzony jest odpływ, można potem przeprowadzić korektę obliczonych wartości na podstawie wartości zmierzonych. Możliwe jest również skorygowanie dopływu zbiornika. Następnie odbywa się właściwe obliczenie ustawienia zasuwy regulujących. System programowy umożliwia korygowanie przepływu na odcinkach rzeki za pomocą polderów. Zarówno dopływ, jak i odpływ z polderów ustalany jest w zależności od przepływu na danym odcinku cieku. W ten sposób możliwe jest również bardzo uproszczone symulowanie zalewania obwałowanych odcinków rzeki przy przejściu ekstremalnie wysokiej wody.

Program umożliwia wprowadzenie zmiennego w czasie opadu przyczynowego o różnym natężeniu, a mianowicie:

- równomierny rozkład na obszarze całego dorzecza (pod warunkiem przejścia danych wyjściowych z tylko jednej stacji opadowej);
- nierównomierny rozkład na obszarze dorzecza wg Thiessena (Hortona) (dane wyjściowe są przejmowane z kilku stacji opadowych);

- nierównomierny rozkład na obszarze dorzecza za pomocą interpolacji liniowej. Obszar jest dzielony na trójkąty, przy czym w wierzchołkach znajdują się istniejące stacje opadowe, z których przejmowane są dane wyjściowe. Dla odpowiednich trójkątów przeprowadzana jest interpolacja liniowa natężenia opadu. To samo odnosi się również do grubości i równoważnika wodnego pokrywy śnieżnej. Nie jest jednak jeszcze możliwe wprowadzenie pokrywy śnieżnej jako interpolacji liniowej.

System programowy zakłada stosowanie cyfrowych modeli progностycznych do prognozowania opadów, np. model ALADIN. W sposób bardzo uproszczony można prognozować opad również za pomocą implementowanej ekstrapolacji liniowej na wszystkich stacjach lub za pomocą "zatrzymania" ostatnich wartości natężenia opadów przed wydaniem prognozy.

Proces opad-odpływ

Podczas procesu opad-odpływ rozpatrywane są dwie formy transformacji:

- hydrologiczna,
- hydrauliczna.

W ramach transformacji hydrologicznej od całkowitego natężenia opadu spadającego na powierzchnię odejmowane są straty hydrologiczne (model uwzględnia tylko straty wskutek infiltracji według Hortona w powiązaniu z sumą opadów poprzedniego tygodnia).

W ramach transformacji hydraulicznej odbywa się sukcesywnie symulacja odpływu powierzchniowego na powierzchniach prezentacji graficznej oraz odpływu skoncentrowanego w korytach rzek, transformacja przez zbiorniki wodne, aż do profilu zamykającego dorzecza. Transformacja hydrauliczna stanowi całościowe rozwiązanie problemu początkowego i brzegowego. Ruch wody na powierzchniach i krawędziach grafiki jest ogólnie opisany za pomocą równań Saint-Venanta dla przepływu niestacjonarnego. W stosowanym modelu matematycznym zostały one uproszczone zgodnie z poniższym opisem.

Pierwsze równanie – równanie ciągłości – pozostawiono w formie różniczkowej, drugie równanie – równanie ilości ruchu – zastąpiono równaniem Manninga. Wymienione tu uproszczenie jest określane jako kinematyczna aproksymacja fali. Procedura ta może zostać zastosowana wszędzie tam, gdzie dla liczby Fraude'a jest $Fr < 2$ [1, 2]. Na zbiegach cieków zachowana jest jedynie ciągłość przepływów. Wymienione równania rozwiązywane są za pomocą nieuwikłanej metody różnicowej. Transformacja przepływu wody w zbiornikach jest wyrowadzana z równania podstawowego zbiornika. Do rozwiązania stosuje się nieuwikłaną metodę różnicową według Runge-Kutta [2]. Odpływ podziemny określany jest zarówno na początku, jak również podczas symulacji dla poszczególnych odcinków przez podział odpływu podziemnego w profilu zamykającym w stosunku wielkości doczepionych powierzchni. Jego zmienność czasowa obliczana jest za pomocą koncepcyjnego modelu regresji. Dla bardzo małych zlewni można przyjąć, że jest stały. Topnienie pokrywy śnieżnej rozpatrywane jest za pomocą zmodyfikowanej metody „stopień-dzień”. Topnienie śniegu odbywa się sukcesywnie, zgodnie z poprzednią i prognozowaną temperaturą na stacjach opadowych oraz w zależności od:

- grubości pokrywy śnieżnej,
- zawartości wody w śniegu, korespondującej ze współczynnikiem K, który określa prędkość topnienia pokrywy śnieżnej i jest charakterystyczny dla czynników geograficznych dorzecza.

Sterowanie operacyjne

W przypadku operacyjnego sterowania odpływu wody ze zbiornika zadanie znajduje swoje rozwiązanie poprzez nieliniową optymalizację podczas okresu prognozy. Jako kryterium służy tu suma kwadratów między określonymi maksymalnymi przepływami w przekrojach sterowania a planowanymi przepływami. Wektor niewiadomej przedstawia poszukiwane pozycje zasuw regulujących.

**SYSTEM OSLONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

4. Wodowskazy prognostyczne

Rzeka	Wodowskaz prognostyczny	Uwagi
Ostrawica	Ostrawa	
Olza	Věřňovice	
Biała	Mikulovice	

5. Parametry modelu

Wielkości prognozowane:	odpływ
Początek prognozy:	1 × dobę w normalnych warunkach
Przedział czasowy:	24 do 48 h
Liczba przedziałów czasowych:	
Prognoza pogody:	48 h
Sprzęt komputerowy:	Pentium III 400 (800)
System operacyjny:	Win 95, 98, NT
Wykorzystane dane pomiarowe:	opad (cogodzinny) odpływ (cogodzinny)
Częstotliwość prognozy:	maks. co 3 godziny w przypadku powodzi (wg potrzeby)
Uwagi:	

6. Odbiorcy prognozy

Odbiorca	Sposób przekazu	Uwagi
Czeski Instytut Hydrometeorologiczny.	internet, telefon, fax	
Komitety przeciwpowodziowe powiatów	internet, telefon, fax	
Nadrzędne komitety przeciwpowodziowe (w razie potrzeby)	internet, telefon, fax	

7. Współpraca z innymi ośrodkami prognoz

Regionalna Pracownia Prognoz Czeskiego Instytutu Hydrometeorologicznego
w Ostrawie

Centralna Pracownia Prognoz Czeskiego Instytutu Hydrometeorologicznego
w Pradze

PROGNOSTYCZNY MODEL POWODZIOWY - POZNAŃ

1. Ośrodek prognoz

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej ,Oddział Poznań

2. Nazwa modelu: HYDROG-8.40 wersja podstawowa

Stan prac: - stosowany

3. Krótki opis

Koncepcyjny model hydrologiczny dla celów prognozy powodziowej obejmujący następujące części składowe:

- model rzeki Warty oparty na metodzie Muskingum,
- model dynamiczno-stochastyczny węzła Odra, Warta,
- element do tabelarycznej prezentacji wyników.

Za pomocą systemu możliwe jest prognozowanie stanów wody i przepływów dla wodowskazów Poznań, Gorzów Wielkopolski, Gozdowice na 3-4 dni.

4. Wodowskazy prognostyczne

Rzeka	Wodowskaz prognostyczny	Uwagi
Warta	Poznań	
	Gorzów Wielkopolski	
Odra	Gozdowice	

5. Parametry modelu

Wielkości prognozowane:	W, Q
Przedział czasowy:	24 h
Liczba przedziałów czasowych:	24
Początek prognozy:	Aktualnie
Częstotliwość prognozy:	1 × dziennie
Prognoza pogody:	
Sprzęt komputerowy:	PC, Pentium II
System operacyjny:	Windows 98
Wykorzystane dane pomiarowe:	W: Uniejów, Koło, Nowa Wieś, Podgórna, Śrem, Poznań, Oborniki, Wronki, Skwierzyna, Gorzów Wielkopolski, Drezdenko, Słubice, odpływ ze zbiornika Jeziorsko

Uwagi:

Czas prognozy na Gorzów Wielkopolski (Warta) wynosi 96 h. Dla wodowskazów Poznań (Warta) i Gozdowice (Odra) wykonywana jest prognoza na następne 72 h.

**SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPÓWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

6. Odbiorcy prognozy

Odbiorca	Sposób przekazu
LUA Brandenburg	internet, telefon, fax
HWMZ Frankfurt	internet, telefon, fax
IMGW Wrocław	internet, telefon, fax
IMGW Gdynia	internet, telefon, fax
RZGW Poznań	internet, telefon, fax
RZGW Szczecin	internet, telefon, fax
Sztaby Kryzysowe	internet, telefon, fax

7. Współpraca z innymi ośrodkami prognoz

Współpraca z IMGW Wrocław

PROGNOSTYCZNY MODEL POZIOMU MORZA ORAZ JEGO WYPEŁNIENIA

1. Ośrodek prognoz

Samodzielna Pracownia Prognoz Hydrologicznych IMGW OM w Gdyni

2. Nazwa modelu: model I – prognozy poziomu morza oraz jego wypełnienia

Stan prac: - stosowany

3. Krótki opis

Model I – prognozy poziomu morza na wybrzeżu oraz jego wypełnienia (jednowymiarowy model numeryczny zintegrowany z modelem stochastycznym) wykorzystuje bieżący i prognozowany rozkład pola ciśnienia, wiatru i temperatury nad Bałtykiem oraz bieżące zmiany poziomu wody na brzegu i oblicza prognozę poziomu wody dla trzech stacji: Świnoujście, Helu i Gdyni z wyprzedzeniem 6, 12 i 24 godz.

4. Wodowskazy progностyczne

	Wodowskaz progностyczny	Uwagi
Morze Bałtyckie	Świnoujście	
Morze Bałtyckie	Gdynia	
Morze Bałtyckie	Hel	

5. Parametry modelu

Wielkości prognozowane: poziom
 Przedział czasowy: 24 h
 Liczba przedziałów czasowych: 3
 Prognoza pogody: 24 h
 Początek prognozy: 07:00 (czas środkowoeuropejski)
 Częstotliwość prognozy: 3 x na dobę
 Sprzęt komputerowy: PC 486
 System operacyjny: DOS
 Wykorzystane dane pomiarowe: poziomy morza, ciśnienia atmosferyczne, kierunek i prędkość wiatru, temperatura powietrza i wody

Uwagi:

Model wykorzystuje modele meteorologiczne (progностyczne) do obliczania pola wiatru, ciśnień w założonej siatce numerycznej nad Bałtykiem:

- Europa - z Offenbachu
- UK z Bracknell

do 24 godzin wyprzedzenia oraz autorski program do obliczania pola wiatru, ciśnień w założonej siatce numerycznej nad Bałtykiem na podstawie depesz SYNOP do 3 godzin wstecz.

**SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

6. Odbiorcy prognozy

Odbiorca	Sposób przekazu	Uwagi
Administracja morska	telex, internet	
Administracja samorządowa		
Komitety przeciwpowodziowe		
IMGW Szczecin		
BSH Rostock		

METODA PROGNOSTYCZNA POZIOMU DLA TRZEBIEŻY I SZCZECINA

1. Ośrodek prognoz

Samodzielna Pracownia Prognoz Hydrologicznych IMGW OM w Gdyni

2. Nazwa modelu: model II – prognozy poziomu dla Trzebieży i Szczecina

Stan prac: - stosowany

3. Krótki opis (metodyka, dalszy rozwój)

Model II jest empiryczną metodą prognozy poziomu wody dla Trzebieży i Szczecina, wykorzystującą prognozę dla Świnoujścia z poprzedniego modelu (model I), napełnienia Bałtyku, prognozę wiatru dla wyspy Chełminek, obserwowane stany wody ze Świnoujścia, Trzebieży i Gozdowic.

4. Wodowskazy prognostyczne

	Wodowskaz prognostyczny	Uwagi
Morze Bałtyckie	Świnoujście	
Zalew Szczeciński	Trzebież	
Odra	Gozdowice	

5. Parametry modelu

Wielkości prognozowane: poziom
 Przedział czasowy: 24 h
 Liczba przedziałów czasowych: 3
 Prognoza pogody: prognoza wiatru h
 Początek prognozy: 12:00 UTC
 Częstotliwość prognozy: 3 x na dobę
 Sprzęt komputerowy:
 System operacyjny:
 Wykorzystane dane pomiarowe: poziom morza w Świnoujściu, stany wody w Trzebieży i Gozdowicach, prognozowane stany wody w Świnoujściu, napełnienie Bałtyku

Uwagi:

Model wykorzystuje modele meteorologiczne (prognostyczne) do obliczania pola wiatru, ciśnień w założonej siatce numerycznej nad Bałtykiem:

- Europa - z Offenbachu
- UK z Bracknell

do 24 godzin wyprzedzenia oraz autorski program do obliczania pola wiatru, ciśnień w założonej siatce numerycznej nad Bałtykiem na podstawie depesz SYNOP do 3 godzin wstecz.

**SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

6. Odbiorcy prognozy

Odbiorca	Sposób przekazu	Uwagi
Administracja morską	telex	
Administracja samorządowa		
Komitety przeciwpowodziowe		
Szczeciński Urząd Morski		

MODEL EMPIRYCZNO-STATYSTYCZNY PROGNOZY POZIOMU MORZA

1. Ośrodek prognoz

Samodzielna Pracownia Prognoz Hydrologicznych IMGW OM w Gdyni

2. Nazwa modelu: model III – empiryczno-statystyczny model prognozy poziomu morza

Stan prac: - stosowany

3. Krótki opis (metodyka, dalszy rozwój)

Model III – empiryczno-statystyczny model prognozy poziomu morza oparty jest na metodzie funkcji ortogonalnych (EOF) dla bieżącego (z ostatnich 2 dób), a także prognozowanego (na 24 godz.) pola ciśnienia nad całym obszarem Bałtyku Południowego oraz bieżących (z ostatnich 2 dób) zmian poziomu wody w 5 punktach pomiarowych na całym wybrzeżu; model daje prognozę poziomu wody dla trzech stacji: Świnoujście, Hel i Gdynia z wyprzedzeniem 24 godz. Wykorzystuje on układ równań wielokrotnej regresji dla empirycznych funkcji ortogonalnych dla wysokości poziomów morza na brzegu, a także dla układu ciśnień atmosferycznych nad Bałtykiem. Model wykorzystuje własne prognozy do obliczania ciśnień i pola wiatru co 3 godziny na podstawie depesz SYNOP (do 72 godzin wstecz).

4. Wodowskazy prognostyczne

	Wodowskaz prognostyczny	Uwagi
Morze Bałtyckie	Świnoujście	
Morze Bałtyckie	Kołobrzeg	
Morze Bałtyckie	Ustka	
Morze Bałtyckie	Hel	
Morze Bałtyckie	Gdynia	

5. Parametry modelu

Wielkości prognozowane: Poziom
Przedział czasowy: 24 h
Liczba przedziałów czasowych: 8
Prognoza pogody: 24 h
Początek prognozy: 09:00 UTC
Częstotliwość prognozy: 1 × w normalnych warunkach,
maks. co 3 godziny (wg potrzeby)
Sprzęt komputerowy:

System operacyjny:

Wykorzystane dane pomiarowe: poziom (co 3 godz.), ciśnienie atm.
prędkość i kierunek wiatru

Uwagi:

Model wykorzystuje modele meteorologiczne (prognostyczne) do obliczania pola wiatru, ciśnień w założonej siatce numerycznej nad Bałtykiem:

- Europa - z Offenbachu
- UK z Bracknell

do 24 godzin wyprzedzenia

oraz autorski program do obliczania pola wiatru, ciśnień w założonej siatce numerycznej nad Bałtykiem na podstawie depesz SYNOP do 72 godzin wstecz.

**SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

6. Odbiorcy prognozy

Odbiorca	Sposób przekazu	Uwagi
Kapitanat Świnoujście	internet, telex	
Administracja morską		
Administracja samorządowa		
Komitety przeciwpowodziowe		
IMGW Szczecin		
BSH Rostock	internet	

PROGNOSTYCZNY MODEL STANÓW WÓD I PRZEPŁYWÓW

1. Ośrodek prognoz

Samodzielna Pracownia Prognoz Hydrologicznych IMGW OM w Gdyni

2. Nazwa modelu: model IV – model stanów wody i przepływów Morza Bałtyckiego

Stan prac: - stosowany

3. Krótki opis (metodyka, dalszy rozwój)

Model IV – hydrodynamiczno-numeryczny (dwuwymiarowy) model dla prognozy poziomów wody oraz przepływów na morzu pozwala na prognozowanie zmian poziomu wody w dowolnym punkcie na brzegu z dowolnym wyprzedzeniem czasowym, zależnym jedynie od użytych analiz i prognoz pola ciśnienia atmosferycznego na poziomie morza; wyprzedzenie 24 godz. W modelu rozwiązywany jest w sposób numeryczny schemat, odpowiadający przecałowanemu w pionie układowi równań hydrodynamiki.

4. Wodowskazy prognostyczne

	Wodowskaz prognostyczny	Uwagi
Morze Bałtyckie	Świnoujście	
Morze Bałtyckie	Kołobrzeg	
Morze Bałtyckie	Ustka	
Morze Bałtyckie	Hel	
Morze Bałtyckie	Gdynia	

5. Parametry modelu

Wielkości prognozowane: Poziom
 Przedział czasowy: 24 h
 Liczba przedziałów czasowych: 24
 Prognoza pogody: 24 h
 Początek prognozy: 07:00 UTC
 Częstotliwość prognozy: 1 × w normalnych warunkach
 Sprzęt komputerowy:
 System operacyjny:
 Wykorzystane dane pomiarowe: ciśnienia atmosferyczne

Uwagi:

Model wykorzystuje modele meteorologiczne (prognostyczne) do obliczania pola wiatru, ciśnień w założonej siatce numerycznej nad Bałtykiem:

- Europa - z Offenbachu
- UK z Bracknell

do 24 godzin wyprzedzenia

oraz autorski program do obliczania pola wiatru, ciśnień w założonej siatce numerycznej nad Bałtykiem na podstawie depesz SYNOP do 72 godzin wstecz.

**SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPÓWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

PROGNOSTYCZNY MODEL POZIOMU MORZA MIKE 21

1. Ośrodek prognoz

Samodzielna Pracownia Prognoz Hydrologicznych IMGW OM w Gdyni

2. Nazwa modelu: model I – prognozy poziomu morza MIKE 21

Stan prac: - testowany

3. Krótki opis (metodyka, dalszy rozwój)

Model IV – hydrodynamiczno-numeryczny, wielofunkcyjny dwuwymiarowy model analityczno-prognostyczny MIKE 21 - dostosowany jest do warunków całego obszaru Bałtyku, ze szczególnym uwzględnieniem polskiej strefy brzegowej. Jest oparty na całkowanych w pionie równaniach ruchu i ciągłości dla ośrodka jednorodnego (równania płytkiej wody). Ponieważ są to równania różniczkowe, w celu jednoznacznego określenia rozwiązania wymagają one sformułowania odpowiednich warunków początkowych i granicznych. Do otrzymania schematów numerycznych w obu modelach zastosowano metodę różnic skończonych.

4. Parametry modelu

Wielkości prognozowane:	Poziom
Przedział czasowy:	48h
Liczba przedziałów czasowych:	16
Prognoza pogody:	48 h
Początek prognozy:	07:00 (czas środkowoeuropejski)
Częstotliwość prognozy:	1 × w normalnych warunkach maks. co 1 godziny podczas powodzi (wg potrzeby)

Sprzęt komputerowy:

System operacyjny:

Wykorzystane dane pomiarowe: batymetria, poziomy wody, pole wiatrowe

Uwagi:

Przetestowany w OM IMGW, możliwość wdrożenia po sfinalizowaniu prawno-administracyjnych formalności.

PROGNOSTYCZNY MODEL BSH

1. Ośrodek prognoz

Odbiór i przekaz: Samodzielna Pracownia Prognoz Hydrologicznych IMGW
OM w Gdyni

2. Nazwa modelu: model I – prognozy poziomu morza BSH

Stan prac: - testowany

3. Krótki opis (metodyka, dalszy rozwój)

Model V - numeryczny model hydrodynamiczny BSH (Niemcy) prognozuje poziomy wód i prądy dla wszystkich ważniejszych akwenów Bałtyku, w tym również dla polskiego wybrzeża: Świnoujścia, Kołobrzegu, Ustki, Helu i Gdyni. Ponadto uzyskuje się prognozy temperatury wody powierzchniowej i zasolenia. Model jest trójwymiarowy, wejściowe dane to pole wiatru i ciśnienie atmosferyczne na poziomie morza znad Morza Północnego i Bałtyku, pływy i fale wewnętrzne dopływające z Atlantyku do Morza Północnego oraz dopływ wód rzecznych (rozważane są jedynie dopływy z wielkich rzek). Dane meteorologiczne do modelu są obliczane przez DWD w Offenbach'u przy pomocy modelu meteorologicznego atmosfery i codziennie przekazywane do BSH. Wartości pływów na Morzu Północnym, stanowiące warunek na otwartych granicach omawianego modelu hydrodynamicznego, są obliczane przy pomocy metody harmonicznych składowych.

4. Wodowskazy prognostyczne

5. Parametry modelu

Wielkości prognozowane:	poziom morza, temperatura
Przedział czasowy:	48 h
Liczba przedziałów czasowych:	48
Prognoza pogody:	48 h
Początek prognozy:	00:00 UTC
Częstotliwość prognozy:	24 × dobę
Sprzęt komputerowy:	
System operacyjny:	
Wykorzystane dane pomiarowe:	meteorologiczne, poziomy morza, dopływy

Uwagi:

Otrzymujemy codziennie przy pomocy internetu

6. Odbiorcy prognozy

7. Współpraca z innymi ośrodkami prognoz

BSH Hamburg

PROGNOSTYCZNY MODEL HIROMB

1. Ośrodek prognoz

Odbiór i przekaz: Samodzielna Pracownia Prognoz Hydrologicznych IMGW OM w Gdyni

2. Nazwa modelu: model VI – prognostyczny model HIROMB

Stan prac: - testowany

3. Krótki opis (metodyka, dalszy rozwój)

Model VI – model HIROMB jest numerycznym modelem oceanograficznym, prognozującym poziom morza, temperatury wody oraz kierunek i prędkość prądu. Prognozy wydawane są jeden raz na dobę o godzinie 00 UTC z czasem wyprzedzenia od 1 do 48 godzin. Wykorzystuje dane meteorologiczne z modelu HIRLAM.

4. Wodowskazy prognostyczne

5. Parametry modelu

Wielkości prognozowane:	poziom morza, temperatura
Przedział czasowy:	48 h
Liczba przedziałów czasowych:	48
Prognoza pogody:	48 h
Początek prognozy:	00:00 UTC
Częstotliwość prognozy:	1 × dobę
Sprzęt komputerowy:	
System operacyjny:	
Wykorzystane dane pomiarowe:	meteorologiczne

Uwagi:

Dostęp bezpośrednio do serwera SMHI Szwecja.

6. Odbiorcy prognozy

7. Współpraca z innymi ośrodkami prognoz

SMHI (Szwecja), BSH Hamburg

PROGNOSTYCZNY MODEL NEURON-ODRA

SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPÓWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

1. Ośrodek prognoz

Samodzielna Pracownia Prognoz Hydrologicznych IMGW OM w Gdyni

2. Nazwa modelu: model VI – prognostyczny model NEURON-ODRA

Stan prac: - testowany

3. Krótki opis (metodyka, dalszy rozwój)

Model oparty na metodyce sieci neuronowych programuje poziomy morza i wody na Zalewie Szczecińskim. Prognozy mogą być liczone w dowolnym czasie – zależnie od terminów wydawania prognoz meteorologicznych.

4. Wodowskazy prognostyczne

5. Parametry modelu

Wielkości prognozowane:	poziom morza, temperatura
Przedział czasowy:	do 72 godzin (w zależności od wykorzystywanego mezoskalowego/regionalnego/lokalnego modelu meteorologicznego)

Uwagi:

Model testowany w OM IMGW. Przewidywane uruchomienie modelu: 2001 r.

PROGNOSTYCZNY MODEL POWODZIOWY MIKE 11 - WROCŁAW 1

1. Ośrodek prognoz

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Oddział we Wrocławiu

2. Nazwa modelu: model transformacji przepływu Saint-Venant dla Odry

Stan prac: - stosowany

3. Krótki opis (metodyka, dalszy rozwój)

W modelu wykorzystywane są informacje na temat aktualnej sytuacji w dorzeczu górnej i środkowej Odry przychodzące z Systemu Hydrologii Operacyjnej. Modele opad-odpływ obliczają dopływ do Odry z podzlewni. Następnie dokonywane jest przekształcenie przepływu metodą Saint-Venant. Model wykorzystywany jest na odcinku Chałupki-Połęcko.

Jako wartości wejściowe wykorzystuje się zaobserwowane hydrogramy stanów wody i przepływu z ostatnich 4 dni dla wodowskazów zamykających na dopływach i wodowskazów na Odrze oraz prognozy przepływu na kolejne 72 godziny dla Chałupki na Odrze i Żagania na Bobrze oraz prognozy opadów dla zlewni dopływów.

4. Wodowskazy prognostyczne

Rzeka	Wodowskaz prognostyczny	Uwagi
Odra	Krzyżanowice	
Odra	Miedonia	
Odra	Koźle	
Odra	Krapkowice	
Odra	Opole	
Odra	Ujście Nysy	
Odra	Brzeg Most	
Odra	Oława	
Odra	Trestno	
Odra	Rędzin	
Odra	Brzeg Dolny	
Odra	Małczyce	
Odra	Ścinawa	
Odra	Głogów	
Odra	Nowa Sól	
Odra	Cigacice	
Odra	Nietków	
Odra	Krosno Odrzańskie	
Odra	Połęcko	

5. Parametry modelu

Wielkości prognozowane:	W, Q
Początek prognozy:	aktualnie
Przedział czasowy:	1 h
Liczba przedziałów czasowych:	72 (prognoza na 72-godcz.)
Częstotliwość prognozy:	co godzinę
Prognoza pogody:	opady, temperatura powietrza
Sprzęt komputerowy:	PC/Pentium II
System operacyjny:	Windows 98
Wykorzystane dane pomiarowe:	W i Q

Uwagi:

Okres prognozowania: cały rok

6. Odbiorcy prognozy

Odbiorca	Sposób przekazu	Uwagi
Wydziały zarządzania kryzysowego urzędów wojewódzkich: Katowice, Opole, Wrocław, Zielona Góra (Gorzów Wielkopolski)	internet (e-mail), faks, telefon,	
Landesumweltamt (LUA) Brandenburg, Staatliches Umweltfachamt (StUFA) Bautzen,	internet (e-mail, ftp), faks, telefon,	
Czeski Instytut Hydrometeorologiczny (CHMU): Ostrawa, Usti nad Łabą, Hradec Kralove	internet (e-mail), faks, telefon,	
Regionalne zarządy gospodarki wodnej w Gliwicach, Szczecinie, we Wrocławiu	internet (e-mail), faks, telefon,	
Urzędy: miasta, wojewódzkie, obrony cywilnej, wojsko, straż pożarna, Wojewódzkie zarządy melioracji i urządzeń wodnych (Wrocław, Zielona Góra), Zespoły elektrowni wodnych, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW): Warszawa, Katowice, Poznań	internet (e-mail), faks, telefon,	
Inne: gminy, sołectwa, firmy i osoby prywatne	internet (e-mail), faks, telefon,	

7. Współpraca z innymi ośrodkami prognoz

- Czeski Instytut Hydrometeorologiczny (CHMU): Ostrawa, Hradec Kralove, Usti nad Łabą,
- Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW): Warszawa, Katowice, Poznań,
- Landes Umweltfachamt (LUA) Brandenburg.

PROGNOSTYCZNY MODEL POWODZIOWY - WROCŁAW 2

1. Ośrodek prognoz

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Oddział we Wrocławiu

2. Nazwa modelu: model transformacji przepływu typu Kalinina-Miljukowa

Stan prac: - stosowany

3. Krótki opis (metodyka, dalszy rozwój)

Ten koncepcyjny model transformacji przepływu Kalinina-Miljukowa znajduje zastosowanie w przypadku wolno płynących rzek oraz na odcinkach poniżej zbiorników.

W dorzeczu Odry stosowany jest dla następujących dopływów:

- Nysa Kłodzka od zbiornika Nysa do ujścia;
- Bystrzyca poniżej zbiornika Lubachów do zbiornika Mietków oraz pomiędzy zbiornikiem Mietków a ujściem;
- Kaczawa od wodowskazu Rzymówka do ujścia razem z Nysą Szaloną pomiędzy zbiornikiem Słup a ujściem;
- Bóbr od zbiornika Bukówka do zbiornika Pilchowice oraz pomiędzy zbiornikiem Pilchowice a ujściem;
- Kwisa od zbiornika Leśna do ujścia;
- Nysa Łużycka od wodowskazu Zgorzelec do ujścia.

W oparciu o zaobserwowane dane przepływu z ostatnich 24 godzin oraz prognozy na kolejne 72 godziny na profilach początkowych danej rzeki, wzgl. zrzuty ze zbiorników oraz zaobserwowane w ciągu ostatnich 24 godzin i prognozowane na kolejne 72 godziny przepływy dla profili ujściowych monitorowanych dopływów w odstępach godzinowych, opracowywane są prognozy hydrogramów przepływu dla monitorowanych wodowskazów na danej rzece oraz na jej ujściu na kolejne 72 godziny.

4. Wodowskazy prognostyczne

Rzeka	Wodowskaz prognostyczny	Uwagi
Nysa Kłodzka	Skorogoszcz	
Nysa Kłodzka	ujście	profil ujściowy rzeki
Bystrzyca	Krasków	
Bystrzyca	Jarnołtów	
Bystrzyca	ujście	profil ujściowy rzeki
Kaczawa	Dunino	
Kaczawa	Piątnica	
Kaczawa	ujście	profil ujściowy rzeki
Bóbr	Błaskowa	

**SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPÓWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

Bóbr	Kamienna Góra	
Bóbr	Wojanów	
Bóbr	Jelenia Góra	
Bóbr	Dąbrowa Bolesławiecka	
Bóbr	Szprotawa	
Bóbr	Żagań	
Bóbr	Dobruszów	
Bóbr	ujście	profil ujściowy rzeki
Kwisa	Nowogrodziec	
Kwisa	Łozy	
Kwisa	ujście	profil ujściowy rzeki
Nysa Łużycka	Przewóz	
Nysa Łużycka	Gubin	
Nysa Łużycka	ujście	profil ujściowy rzeki

5. Parametry modelu

Wielkości prognozowane:	Q
Początek prognozy:	aktualny
Przedział czasowy:	1 h (krok czasowy)
Liczba przedziałów czasowych:	72 (prognoza na 72 godz.)
Częstotliwość prognozy:	co godzinę
Prognoza pogody:	
Sprzęt komputerowy:	PC/Pentium III
System operacyjny:	Windows 98
Wykorzystane dane pomiarowe:	Q w profilach początkowych oraz Q dla zrzutów ze zbiorników

Uwagi:

Okres prognozowania od 1 maja do 30 października

6. Odbiorcy prognozy

Odbiorca	Sposób przekazu	Uwagi
Wydziały zarządzania kryzysowego urzędów wojewódzkich: Katowice, Opole, Wrocław, Zielona Góra (Gorzów Wielkopolski)	internet (e-mail), faks, telefon,	
Landes Umweltamt (LUA) Brandenburg, Staatliches Umweltfachamt (StUFA) Bauzen, Czeski Instytut Hydrometeorologiczny (CHMU): Ostrawa, Usti nad Łabą, Hradec Kralove	internet (e-mail, ftp), faks, telefon,	
Regionalne zarządy gospodarki wodnej: Gliwice, Wrocław, Szczecin	internet (e-mail), faks, telefon,	
Urzędy: miasta, wojewódzkie, obrony cywilnej, wojsko, straż pożarna, Wojewódzkie zarządy melioracji i urzą- dzeń wodnych (Wrocław, Zielona Góra), Zespoły elektrowni wodnych, IMGW (Warszawa, Katowice, Poznań)	internet (e-mail), faks, telefon,	
Inne: gminy, sołectwa, firmy i osoby prywatne	internet (e-mail), faks, telefon,	

7. Współpraca z innymi ośrodkami prognoz

- Czeski Instytut Hydrometeorologiczny (CHMU): Ostrawa, Hradec Kralove, Usti nad Łabą,
- Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW): Warszawa, Katowice, Poznań,
- Landes Umweltfachamt (LUA) Brandenburg.

PROGNOSTYCZNY MODEL POWODZIOWY - WROCŁAW 3

SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

1. Ośrodek prognoz

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Oddział we Wrocławiu

2. Nazwa modelu: model transformacji przepływu typu Kalinina-Miljukowa

Stan prac: - w użyciu

3. Krótki opis (metodyka, dalszy rozwój)

W tym modelu blokowym, według zasady powierzchni nasycenia, określany jest opis procesu tworzenia się odpływu opadu skutecznego. Dla fazy koncentracji odpływu, w oparciu o geomorfologiczną reakcję (odpowiedź) impulsową, następuje ustalenie hydrogramu odpływu z opadu skutecznego. W końcu dla przebiegu przepływu przy pomocy kaskady zbiorników liniowych Nasha z trzech składników odpływu - powierzchniowy, pośredni i gruntowy - obliczany jest odpływ całkowity.

Model ten stosowany jest dla następujących dorzeczy cząstkowych:

- Nysa Kłodzka do zbiornika Otmuchów;
- Piława do wodowskazu Mościsko;
- Nysa Szalona do zbiornika Słup;
- Kaczawa do wodowskazu Rzymówka;
- Łomnica do wodowskazu Łomnica;
- Kamienna do wodowskazu Jelenia Góra;
- Kamienica do wodowskazu Barcinek;
- Kwisza do zbiornika Złotniki.

Jako dane wejściowe dla modelu wykorzystywane są:

- zaobserwowane w ciągu ostatnich 24 godzin wartości przepływu na profilach ujściowych danego dorzecza cząstkowego;
- zmierzone opady dzienne (suma wartości 3- wzgl. 12-godzinnych) wybranych stacji opadowych w danym dorzeczu cząstkowym;
- określone dla danego dorzecza cząstkowego (z ostatnich 24 godzin) wielkości meteorologiczne;
- prognozy sumy opadów na kolejne 72 godziny;
- prognozy dystrybucji opadów na początku opadów;
- prognozy dot. wielkości meteorologicznych na następne 72 godziny.

W oparciu o te dane, przy pomocy modelu, prognozowane są przepływy na profilach ujściowych danego dorzecza cząstkowego na kolejne 72 godziny w cyklach godzinnych. Poza tym dla wodowskazów poniżej zbiorników opracowywane są prognozy przepływu na następne 12 godzin.

4. Wodowskazy prognostyczne

Rzeka	Wodowskaz prognostyczny	Uwagi
Nysa Kłodzka	Bardo	
Piława	Mościsko	
Nysa Szalona	Jawor	
Kaczawa	Rzymówka	
Łomnica	Łomnica	
Kamienna	Jelenia Góra	
Kamienica	Barcinek	
Kwisa	Mirsk	

5. Parametry modelu

Wielkości prognozowane:	Q
Początek prognozy:	aktualny
Przedział czasowy:	1 h (krok czasowy)
Liczba przedziałów czasowych:	72 (prognoza na 72 godz.)
Częstotliwość prognozy:	co godzinę
Prognoza pogody:	opady; wielkości meteorologiczne: temperatura średnia, średnia prędkość wiatru, niedosyt wilgotności, promieniowanie całkowite
Sprzęt komputerowy:	PC/Pentium
System operacyjny:	Windows 98
Wykorzystane dane pomiarowe:	Q w profilach ujściowych; opady dobowe; wielkości meteorologiczne: temperatura średnia, średnia prędkość wiatru, niedosyt wilgotności, promieniowanie całkowite

Uwagi:

Okres prognozowania od 1 maja do 30 października

6. Odbiorcy prognozy

Odbiorca	Sposób przekazu	Uwagi
Wydziały zarządzania kryzysowego urzędów wojewódzkich: Katowice, Opole, Wrocław, Zielona Góra (Gorzów Wielkopolski)	internet (e-mail), faks, telefon,	
Landes Umweltamt (LUA) Brandenburg, Staatliches Umweltfachamt (StUFA) Bauzen, Czeski Instytut Hydrometeorologiczny (CHMU): Ostrawa, Usti nad Łabą, Hradec Kralove	internet (e-mail, FTP), faks, telefon,	
Regionalne zarządy gospodarki wodnej: Gliwice, Wrocław, Szczecin	internet (e-mail), faks, telefon,	
Urzędy: miasta, wojewódzkie, obrony cywilnej, wojsko, straż pożarna, Wojewódzkie zarządy melioracji i urządzeń wodnych (Wrocław, Zielona Góra), Zespoły elektrowni wodnych, IMGW (Warszawa, Katowice, Poznań)	internet (e-mail), faks, telefon,	
Inne: gminy, sołectwa, firmy i osoby prywatne	internet (e-mail), faks, telefon,	

7. Współpraca z innymi ośrodkami prognoz

- Czeski Instytut Hydrometeorologiczny (CHMU): Ostrawa, Hradec Kralove, Usti nad Łabą,
- Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW): Warszawa, Katowice, Poznań,
- Landes Umweltfachamt (LUA) Brandenburg.

**SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

PROGNOSTYCZNY MODEL POWODZIOWY - WINPRO NYSA ŁUŻYCKA

1. Ośrodek prognoz

Regionalna Centrala Powodziowa w Państwowym Specjalistycznym Urzędzie Środowiska Bautzen (Staatliches Umweltfachamt Bautzen)

2. Nazwa modelu: WINPRO Nysa Łużycka

Stan prac: - 11/99, obecnie testowanie do dn. 30.06.2000 r.

3. Krótki opis

Program WINPRO Nysa Łużycka to koncepcyjny model hydrologiczny dla celów prognozy powodziowej obejmujący następujące części składowe:

- model opad-odpływ dla prognozy odpływu na obszarach powstawania powodzi;
- model cieków do symulacji spłaszczenia fali między dwoma przekrojami;
- model odpływu dla obszarów pośrednich;
- element do graficznej i tabelarycznej prezentacji wyników.

Program jest pomyślany do pracy w okresie rzeczywistym. Za pomocą programu możliwe jest obliczanie stanów wody i odpływów dla wodowskazów Zittau i Görlitz na 5 dni naprzód na podstawie zaobserwowanych i prognozowanych opadów.

4. Wodowskazy prognostyczne

Rzeka	Wodowskaz prognostyczny	Uwagi
Nysa Łużycka	Zittau	
	Görlitz	

5. Parametry modelu

Wielkości prognozowane:	W, Q
Początek prognozy:	aktualnie
Przedział czasowy:	1 godzina
Liczba przedziałów czasowych:	120
Prognoza pogody:	3 prognozy opadów z 90%, 50%, 10% prawdopodobieństwem nieprzekroczenia wielkości prognozowanej
Częstotliwość prognozy:	1 × dziennie
Sprzęt komputerowy:	PC, Pentium II
System operacyjny:	Windows NT
Wykorzystane dane pomiarowe:	W Zittau, W Görlitz, TS odpływ ze zbiornika Niedów (Witka) opad Zittau

Uwagi:

Czas prognozy wynoszący 120 h jest teoretyczny. Za dostatecznie dokładne uważa się prognozy na następne 24 h dla wodowskazu Zittau i 48 h dla wodowskazu Görlitz.

Wyniki modelu zależą w bardzo dużym stopniu od zmierzonej wielkości opadów i opadów prognozowanych, z uwzględnieniem prognozy wody z roztopów. Obecnie nie ma możliwości internetowego dostępu do niezbędnych codziennych wielkości opadów.

**SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

6. Odbiorcy prognozy

Odbiorcy	Sposób przekazu	Uwaga
Służba Meteorologiczna Niemiec (DWD), Centrala Regionalna w Lipsku	fax	odbiorcy otrzymują prognozy w formie raportów
Centrum Sytuacyjne Saksońskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych		
Krajowy Zarząd Zapór Saksonia		
Krajowy Zarząd Zapór Saksonia, Wydział Serwisowy Sprewa		
Krajowy Urząd Środowiska, Oddział Cottbus		
Prezydium Okręgu Regencyjnego w Dreźnie		
Saksoński Krajowy Urząd Środowiska i Geologii		
Saksońskie Ministerstwo Środowiska i Rolnictwa		
Państwowa Spółka Operatorska ds. Środowska		
StUFA Bautzen, Oddział Görlitz		

7. Współpraca z innymi ośrodkami prognoz

Obecnie nie ma miejsca bezpośrednia współpraca wykraczająca poza ramy wymiany danych.

PROGNOSTYCZNY MODEL POWODZIOWY - WVM ODRA GRANICZNA

1. Ośrodek prognoz

Ośrodek Oślony Przeciwpowodziowej we Frankfurcie n. Odrą w Krajowym Urzędzie Środowiska (LUA) Brandenburgii - Oddział we Frankfurcie n. Odrą

2. Nazwa modelu: WVM Odra graniczna

Stan prac: - etap rozwoju (wykonawca: Federalny Zakład Hydrologii BfG)

Zakończenie prac: - 31.12.2001 r., zastosowanie od 30.06.2002 r.

3. Krótki opis

BfG opracowuje we współdziałaniu z LUA niestacjonarny hydrodynamiczny model do obliczania odpływów na odcinku Odry od Brzegu Dolnego do Ueckermünde. W modelu należy uwzględnić dopływy najważniejszych dopływów Odry, np. Kaczawy, Baryczy, Bobru, Nysy Łużyckiej i Warty. Dopływy innych, nie wymienionych tu dopływów Odry należy również uwzględnić, jeżeli przy opracowywaniu modelu strony uzgodnią konieczność ich włączenia.

Dla środkowej części symulowanego dorzecza między Ratzdorfem w górnym biegu i Gartz w dolnym biegu granicznego odcinka rzeki model powinien dostarczać prognozy stanów wód z wyprzedzeniem co najmniej dwóch do trzech dni i rozdzielczością miejscową od 300 do 500 m. Model musi umożliwiać symulowanie otwarcia i przerwania obwałowań.

4. Wodowskazy prognostyczne

Rzeka	Wodowskaz prognostyczny	Uwagi
Odra	Ratzdorf	
	545,6 km rzeki	wąskie gardło Biała Góra
	552,0 km rzeki	ujście Kanał Odra-Sprewa
	Eisenhüttenstadt	
	570,4 km rzeki	wąskie gardło Kunitzer Loose
	577,0 km rzeki	ujście jezioro Brieskower See
	Frankfurt/Odra	
	593,7 km rzeki	Lebus, przystań
	607,2 km rzeki	rurociąg lewarowy Reitwein
	Kietz	
	618,0 km rzeki	za ujściem Warty
	Kienitz	
	633,2 km rzeki	rurociąg lewarowy Kienitz
	Groß Neuendorf	(tylko lata pomiarowa)
	645,3 km rzeki	Güstebieser Loose
	650,67 km rzeki	otwór wału most celny

**SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

Odra	Neuglietzen	(tylko lata pomiarowa)
	Hohensaaten-Finow	
	Hohensaaten-Ostschleuse	
	Stützkow	
	Schwedt – most odrzański	
	Schwedt – śluza (górny wodowskaz)	
	704,1 km rzeki	
	Hohensaaten – śluza zachodnia (górny wodowskaz)	
	Hohensaaten – śluza zachodnia (dolny wodowskaz)	
	Schwedt – śluza (dolny wodowskaz)	
	Mescherin	(tylko lata pomiarowa)

5. Parametry modelu

Wielkości prognozowane:	W, Q
Początek prognozy:	aktualnie
Przedział czasowy:	1 godzina
Liczba przedziałów czasowych:	96
Prognoza pogody:	wiatr (Zalew Szczeciński)
Częstotliwość prognozy:	1 × dziennie
Sprzęt komputerowy:	PC, Pentium III
System operacyjny:	Windows NT
Wykorzystane dane pomiarowe:	W polskich wodowskazów Odry, W polskich i niemieckich dopływów odpływy ze zbiorników na polskich dopływach

Uwagi:

6. Odbiorcy prognozy

Odbiorca	Sposób przekazu	Uwagi
IMGW Warszawa, Wrocław, Poznań	fax, e-mail	Odbiorcy otrzymują prognozy w formie raportu
Służba Meteorologiczna Niemiec (DWD), Centrala Regionalna w Poczdamie		
Ministerstwo Rolnictwa, Środowiska i Gospodarki Przestrzennej Brandenburgii, ULIZ		
Ministerstwo Rolnictwa, Środowiska i Gospodarki Przestrzennej Brandenburgii, Centrum Sytuacyjne		
Dyrekcja Wodno-Żeglugowa Wschód (WSD Ost)		
Urząd Wodno-Żeglugowy (WSA) Eberswalde		
Federalny Zakład Hydrologii (BfG)		
Federalny Urząd Żeglugi Morskiej i Hydrografii (BSH), Oddział Rostock-Warnemünde		
Placówki sterujące powiatów Odra-Sprewa, Märkisch- Oderland, Barnim i Uckermark		
Placówka sterująca Zarządu Miejskiego Frankfurt/Odra		
Krajowy Urząd Środowiska (LUA) Brandenburgii		
Związki ds. wód, gleb i wałów		
Federalny Urząd Służby Granicznej Frankfurt/Odra		

Placówki urzędu celnego	fax, e-mail	Odbiorcy otrzymują prognozy w formie raportu
Okręgowa Komendantura Obrony 85 Frankfurt/Odra		
Ośrodek Oślony Przeciwpowodziowej Cottbus		
Regionalna Centrala Przeciwpowodziowa w Państwowym Specjalistycznym Urzędzie Środowiska (StUFA) Bautzen		
Prasa, radio i telewizja regionu		
Zakłady, instytucje itd.		

7. Współpraca z innymi ośrodkami prognoz

- Porozumienie w sprawie wymiany ekspertów centrali sygnalizacji powodziowej pomiędzy województwem dolnośląskim, województwem lubuskim a Krajowym Urzędem Środowiska Brandenburgii z dnia 05.04.2000 r.
- Obecnie nie istnieje dodatkowa bezpośrednia współpraca z innymi środkami osłony przeciwpowodziowej wykraczająca poza ramy wymiany danych i meldunków.

ZAŁĄCZNIK 31

STOPNIE ALARMOWE W REPUBLICE CZESKIEJ

źródło: Povodňové plány. Odvětvová technická norma vodního hospodářství TNV 752931 [Techniczne normy gospodarki wodnej TNV 752931]. Hydroprojekt a.s., Praga 1997

Plan przeciwpowodziowy Republiki Czeskiej przewiduje trzy stopnie alarmowe w przypadku powodzi i zalodzeń:

STOPIEŃ 1 (stan czujności) następuje w przypadku zagrożenia powodziowego i kończy się, gdy przestaną istnieć przyczyny tego zagrożenia, przy czym za zagrożenie powodziowe uznaje się: osiągnięcie określonego stanu wody na wybranych wodowskazach; zapowiedź nagłej wilży; opady o większym natężeniu; zamknięte odcinki pokrywy lodowej na cieku wodnym; niepomyślne kształtowanie się bezpieczeństwa urządzenia piętrzącego; ewentualnie konieczne upusty wody lub nieregularny odpływ z urządzenia piętrzącego, przy których osiągany jest stan wody odpowiadający pierwszemu stopniowi na wybranym wodowskazie. W przypadku tego stopnia podejmuje z reguły działalność służba meldunkowa, przeciwpowodziowa i wartownicza.

STOPIEŃ 2 (stan pogotowia) ogłaszany jest przez urząd przeciwpowodziowy w chwili właściwej powodzi na podstawie danych służby wartowniczej i komunikatów służby progностycznej i meldunkowej. Stopień następuje przy osiągnięciu określonego stanu wody na wybranych wodowskazach, przy czym grożą następujące niebezpieczeństwa: wystąpienia wody z brzegów cieku; przejściowy wzrost stanu wody cieku przy jednoczesnym spływie kry lodowej, ewentualnie w wyniku tworzenia się barier lodowych; długotrwałe niepomyślne kształtowanie się bezpieczeństwa urządzenia piętrzącego; nadzwyczajne upusty wody lub nieregularny odpływ z urządzenia piętrzącego, powodujące powstanie sztucznej fali, przy której osiągany jest stan wody odpowiadający drugiemu stopniowi alarmowemu. W przypadku tego stopnia podejmują działalność urzędy przeciwpowodziowe i inne jednostki ochrony przeciwpowodziowej, udostępniane są środki na prace zabezpieczające i w miarę możliwości podejmowane są działania w celu spłaszczenia fali powodziowej, zgodnie z planem przeciwpowodziowym.

STOPIEŃ 3 (stan zagrożenia) ogłaszany jest przez urząd przeciwpowodziowy. Stopień następuje przy osiągnięciu określonego stanu wody na wybranych wodowskazach z następującą charakterystyką: bezpośrednie zagrożenie dla życia i mienia na obszarze objętym zalaniem; powstanie krytycznej sytuacji na urządzeniu piętrzącym, która może prowadzić do awarii; nadzwyczajne upusty wody lub nieregularny odpływ z urządzenia piętrzącego, powodujące powstanie sztucznej fali, przy której osiągany jest stan wody przekraczający trzeci stopień alarmowy na wybranym wodowskazie. W przypadku tego stopnia mają miejsce prace zabezpieczające oraz w razie potrzeby prace ratownicze

STOPNIE ALARMOWE W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Stan pogotowia przeciwpowodziowego lub alarmu powodziowego jest ogłaszany i odwoływany przez komitety przeciwpowodziowe z chwilą przekroczenia umownych stanów charakterystycznych wody na wodowskazie. Do umownych stanów charakterystycznych wody stosowanych w ochronie przed powodzią zaliczają się stany ostrzegawcze i alarmowe określone dla poszczególnych wodowskazów.

Stan ostrzegawczy zaczyna się ok. 10 cm poniżej poziomu wody brzegowej. Obliguje on do zwiększenia czujności.

Stan alarmowy przekracza poziom wody brzegowej (najczęściej o kilka centymetrów), przy uwzględnieniu stopnia zagospodarowania terenu, oraz oznacza groźbę powodzi.

ZAŁĄCZNIK 33

STOPNIE ALARMOWE W KRAJU ZWIĄZKOWYM BRANDENBURGIA

źródło: Rozporządzenie sygnalizacji powodziowej z dnia 09.07.1997 r.

Orientacyjne stany wody dla poszczególnych stopni alarmowych są zasadniczo ustalone w ten sposób, że w przypadku ich przekroczenia dla terenu zagrożonego charakterystyczne są następujące sytuacje:

STOPIEŃ ALARMOWY I

- początek wystąpienia wód z brzegów

STOPIEŃ ALARMOWY II

- zalanie użytków zielonych lub obszarów leśnych na terenach zalewowych;
- wystąpienie wód obwałowanych z brzegów sięgające do stopy wału.

STOPIEŃ ALARMOWY III

- zalanie pojedynczych posesji, dróg lub piwnic;
- zawilgocenie polderów przez wodę filtracyjną;
- stany wody sięgające do około połowy wysokości wału.

STOPIEŃ ALARMOWY IV

- zalanie większych powierzchni łącznie z drogami i urządzeniami na terenach zabudowanych;
- bezpośrednie zagrożenia dla ludzi, zwierząt, obiektów i urządzeń;
- zagrożenie stateczności wałów wskutek długotrwałej wilgotności, spływu kry lodowej lub większych szkód;
- stany wody na wale w zakresie rezerwy wysokości, niebezpieczeństwo przelania.

SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

**SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPÓWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

ZAŁĄCZNIK 34

NAZWY WODOSKAZÓW

polskie	niemieckie	czeskie
Odolanów	Adelnau	
Zagrodno	Adelsdorf	
Chałupki	Annaberg	
Jarnołtów	Arnoldsmühle	
Pleśno	Beesgen Plesse	
Bielinek	Bellinchen	
Barcinek	Berthelsdorf	
Błażkowa	Blasdorf	
Dobroszów	Boberau	
Branice	Branitz	Branice
Borów	Bohrau	
Lubachów	Breitenhain	
Brzeg Most	Brieg	
Bukówka	Buchwald (a.d. Bober)	
Bukówna	Buchwald (a.Schwarzw.)	
Koźle	Cosel	
Krosno	Crossen	
Słubice	Damm (Vorstadt)	
Raławice	Deutsch Rasselwitz	
	Diehlau	Děhylov
Dunino	Dohnau	
Brzeg Dolny	Dyhernfurth	
Dąbrowa Bolesławiecka	Eichberg	
Żelazno	Eisersdorf	
Niemodlin	Falkenberg	
Mościsko	Faulbrück	
Widuchowa	Fiddichow	
Gozdnica	Freiwalddau	Jeseník
Mirsk	Friedeberg	
	Friedland	Frýdlant
	Füllstein	Bohušov
Kłodzko	Glatz	
Głogów	Glogau	
Gliwice	Gleiwitz	
Zgorzelec	Görlitz	
Gryfino	Greifenhagen	

polskie	niemieckie	czeskie
	Großpeterswald	Petřvald
Porajów	Groß Poritsch	
	Grottau	Hrádek nad Nisou
Gubin	Guben	
Gozdowice	Güstebiese	
Bystrzyca Kłodzka	Habelschwerdt	
Chojnów	Haynau	
Jelenia Góra	Hirschberg	
	Jägerndorf	Krnov
Jakuszyce	Jakobstall	
Jawor	Jauer	
Karłowice	Karlsmarkt	
	Karlsthal	Karlovice
Sieniawka	Kleinschönau	
Staniszcze	Klein Zeidel	
Korzeńsko	Korsenz	
Krapkowice	Krappitz	
Krasków	Kratzkau	
	Kreuzberg	Kružberk
Krzyżanowice	Kreuzenort	
	Kriegsdorf	Valšov
Krupski Młyn	Kruppamühle	
Kostrzyn	Küstrin	
Łazany	Laasan	
Łądek	Landeck	
Kamienna Góra	Landeshut	
Gorzów Wlkp.	Landsberg	
Łomnica	Lomnitz	
Łozy	Loos	
Łąki	Lunke	
	Mährisch Ostrau	Ostrava
Malczyce	Maltsch	
Leśna	Marklissa	
Pilchowice	Mauer	
	Messendorf	Mezina
Międzylesie	Mittenwalde	
Gorzuchów	Möhlten	
Nowogrodziec	Naumburg am Queis	
Nysa	Neiße	
Ujście Nysy	Neiße-mündung	
Nietków	Nettkow	

polskie	niemieckie	czeskie
Nowa Sól	Neusalz	
Prudnik	Neustadt	
	Niklasdorf	Mikulovice
	Oderberg	Bohumín
Cigacice	Odereck/Tschicherzig	
Miedonia	Oderfurt	
	Odrau	Odry
Oława	Ohlau	
Oława Most	Ohlau, Brücke	
Opole	Oppeln	
Osetno	Osten	
Ostrožno	Ostrichen	
	Ottendorf	Otovice
Piątnica	Pfaffendorf	
Połęcko	Pollenzig	
Przewóz	Priebus	
	Priedlanz	Předláňce
Chwaliszów	Quolsdorf	
Radwanice	Radwanitz	Radvanice
Rędzin	Ransern	
Raławice	Rasselwitz	
Racibórz	Ratibor	
Dzierżoniów	Reichenbach	
	Reichenberg	Liberec
Ręczyn	Reutnitz	
Rzymówka	Riemberg	
Białobrzeże	Rothschloß	
Chałupki	Ruderswald	
Żagań	Sagan	
Wojanów	Schildau	
	Schönau	Šenov
Świerzawa	Schönau am Katzbach	
	Schönbrunn	Svinov
Skorogoszcz	Schurgast	
Kopice	Schwarzengrund	
Szalejów	Schwedeldorf	
Szprotawa	Sprottau	
Zborowice	Spurwitz	
Ścinawa	Steinau	
	Teschen Baliny	Český Těšín-Baliny
	Tierlitzkow	Těrlicko

polskie	niemieckie	czeskie
Trestno	Treschen	
	Troppau	Opava
Tłumaczów	Tuntschendorf	
Zbytowa	Vielguth	
Bardo Śląskie	Wartha	
Krzyżanowice	Weidebrück	
	Weidenau	Vidnava
Winnica	Weinberg	
	Weißbach	Bílý Potok
Wilkanów	Wölfelsdorf	
	Willmersdorf	Věřňovice
Staniszcze	Zeidel	
Głucholazy	Ziegenhals	
Trzebież	Ziegenort	

SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPÓWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

ZAŁĄCZNIK 35

WIELOJĘZYCZNE NAZWY RZEK

polskie	niemieckie	czeskie
	Beczwa	Bečva
	Bistrica	Bystřice
	Czeladnitza	Čeladenka
	Dürre Bautsch	Budišovka
	Gewitscher Bach	Jevička
	Lomna	Lomná
	Lubina	Lubina
	Lucina	Lučina
	Mittelbord Bach	Branna
	Morawka	Moravka
	Sazawa	Mor. Sázava
	Tess	Desná
Barycz	Bartsch	
Biała Głucholaska	Bielau	Bělá
Biała Łądecka	Glatzer Biele	
Bóbr	Bober	
Budzówka	Pausebach	
Bystrzyca	Kressenbach	
Bystrzyca Dusznicka	Weistritz	
Bystrzyca Kłodzka	Weistritz (b. Glatz)	
Czarna Opawa	Schwarze Oppa	Černá Opava
Czarna Woda	Schwarzwasser	
Czarny Potok	Schwarzbach	Černý potok
Czerna Wielka	Hammerbach	
Czerwona Woda	Rothwasser	
Dzwina	Dievenov	
Hośnica	Hossnitzbach	Hvozdnice
Jiczinka	Titschbach	Jičínka
Kaczawa	Katzbach	
Kamienna	Gansbach	Husí potok
Kamienna	Zacken	
Kłodnica	Klodnitz	
Kmienica	Kemnitz	
Kwisa	Queis	
Lubsza	Lubst	
Łomnica	Lomnitz	
Mała Panew	Malapane	

polskie	niemieckie	czeskie
Młynówka	Mühlgraben	
Morawa	March	Morava
Morawica	Mohra	Moravice
Nysa Kłodzka	Glatzer Neiße	
Nysa Łużycka	Lausitzer Neiße	Lužická Nisa
Nysa Szalona	Wütende Neiße	
Odra	Oder	Odra
Olza	Olsa	Olše
Oława	Ohle	
Ondrejnica	Ondrejnitza	
Opawa	Oppa	Opava
Orla	Horle	
Osobłoga	Hotzenplotz	Osoblaha
Ostrawica	Ostrawitz	Ostravice
Piława	Peile	
Psina	Zinna	
Ręgalica	Reglitz	
Setina	Wagbach	Bílovka
Stobrawa	Stober	
Strzegomka	Striegauer Wasser	
Swidna	Grundwasser	
Szprotawa	Sprotte	
Ścinawa Niemodlińska	Steinau	
Ścinawka	Steine	Stěňava
Ślęża	Lohe	
Świna	Swine	
Trzebiel	Triebe	Třebůvka
Warta	Warthe	
Widawa	Weide	
Widna	Weidenauer Wasser	Vidnávka
Wilczka	Wölfelsbach	
Witka	Wittig	Směda
Złota Opawica	Gold Oppa	Opavice
Złoty Potok	Goldbach	

**SYSTEM OŚLONY
PRZECIWPÓWODZIOWEJ
I PROGNOZ
W DORZECZU ODRY**
OPIS STANU FAKTYCZNEGO
I ZALECENIA

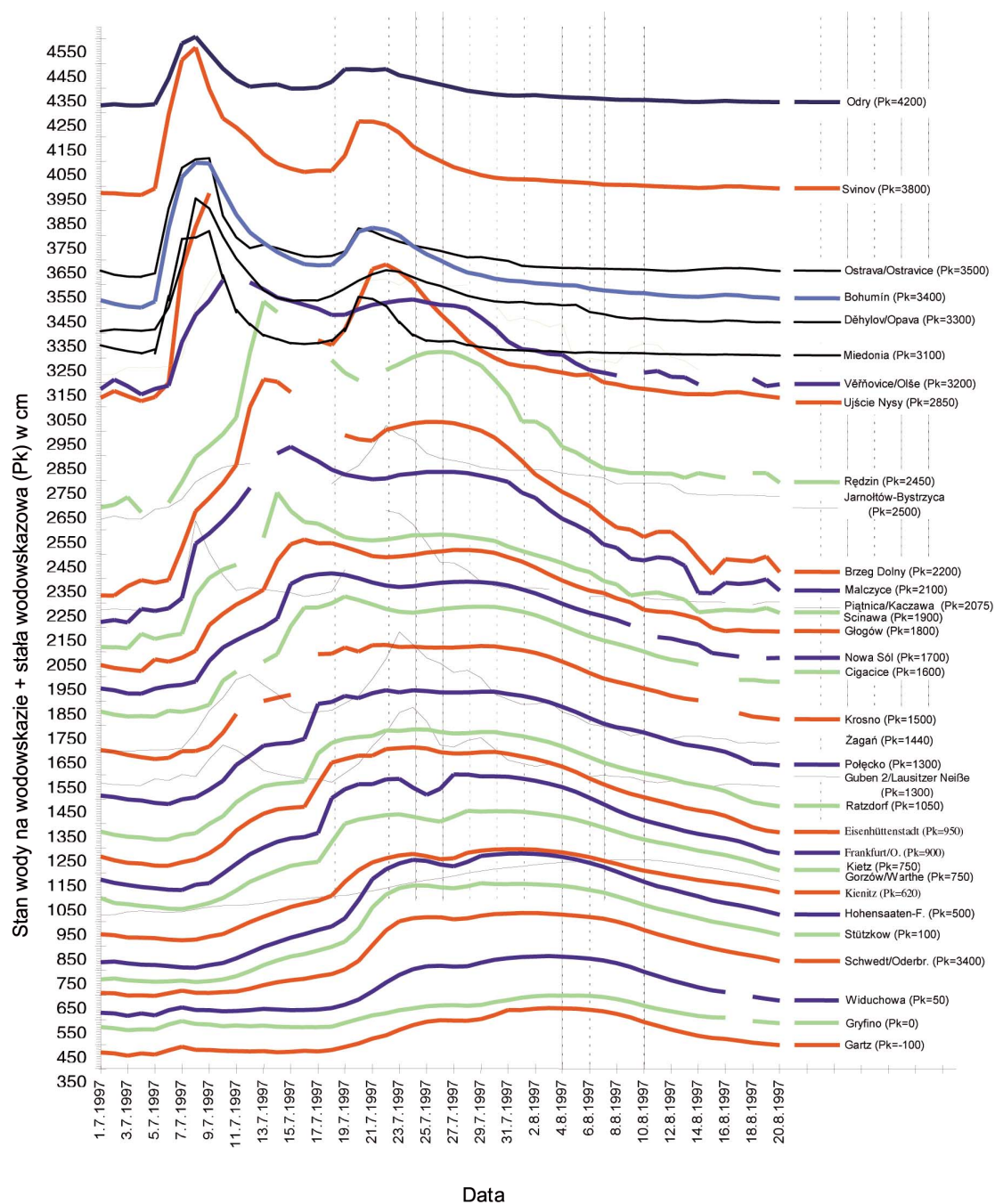
ZAŁĄCZNIK 36

NAZWY GEOGRAFICZNE

polskie	niemieckie	czeskie
Bałtyk	Ostsee	Baltské moře
Beskid Śląski	Mährisch-Schlesische Beskiden	Moravsskoslezzsk Beskydy
Brama Łużycka	Lausitzer Pforte	Lužická brána
Brama Morawska	Mährische Pforte	Moravská brána
Góry Izerskie	Isergebirge	Jizerské hory
Góry Odrzańskie	Odergebirge	Oderské vrchy
Jezioro Dąbie	Damm'scher See	
Karkonosze	Riesengebirge	Krkonoše
Nizina Północno- Niemiecka	Norddeutsches Flachland	
Nizina Śląska	Schlesische Bucht	
Pradziady	Altwatergebirge	Hrubý Jeseník
Wyżyna Śląska- Wyżyna Małopolska	Ostschlesisch- Polnische Platte	
Zalew Szczeciński	Stettiner Haff	Štětínská zátoka
Zatoka Pomorska	Pommersche Bucht	Pomořanská zátoka

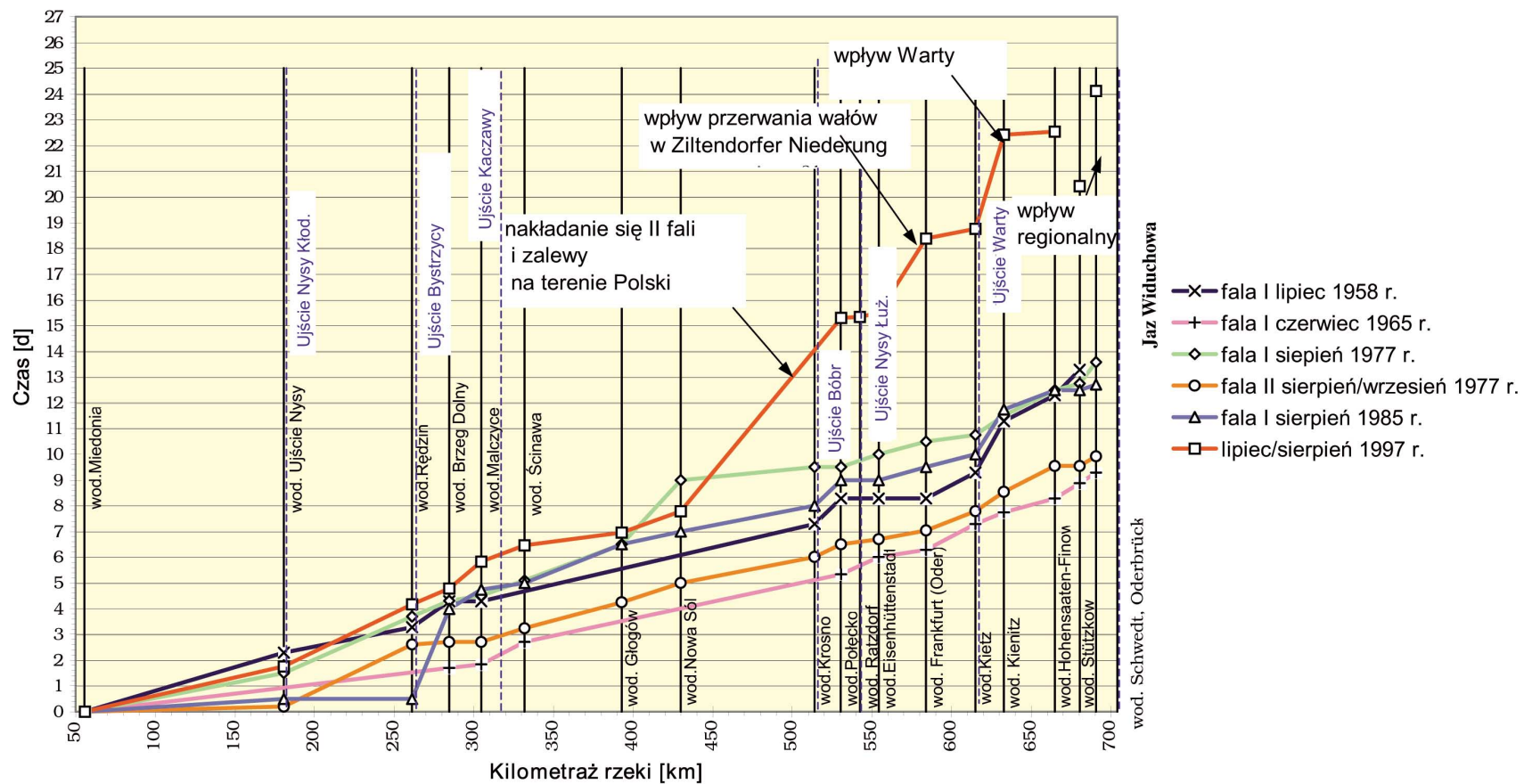
(tymczasowe wartości dla godz. 8.00 lub 6.00; źródło danych: ČHMU, IMGW i WSA Eberswalde)

źródło: LUA, wyd. W, dec. W9/2 stan: marzec 1998 r.

Rys. 2-2

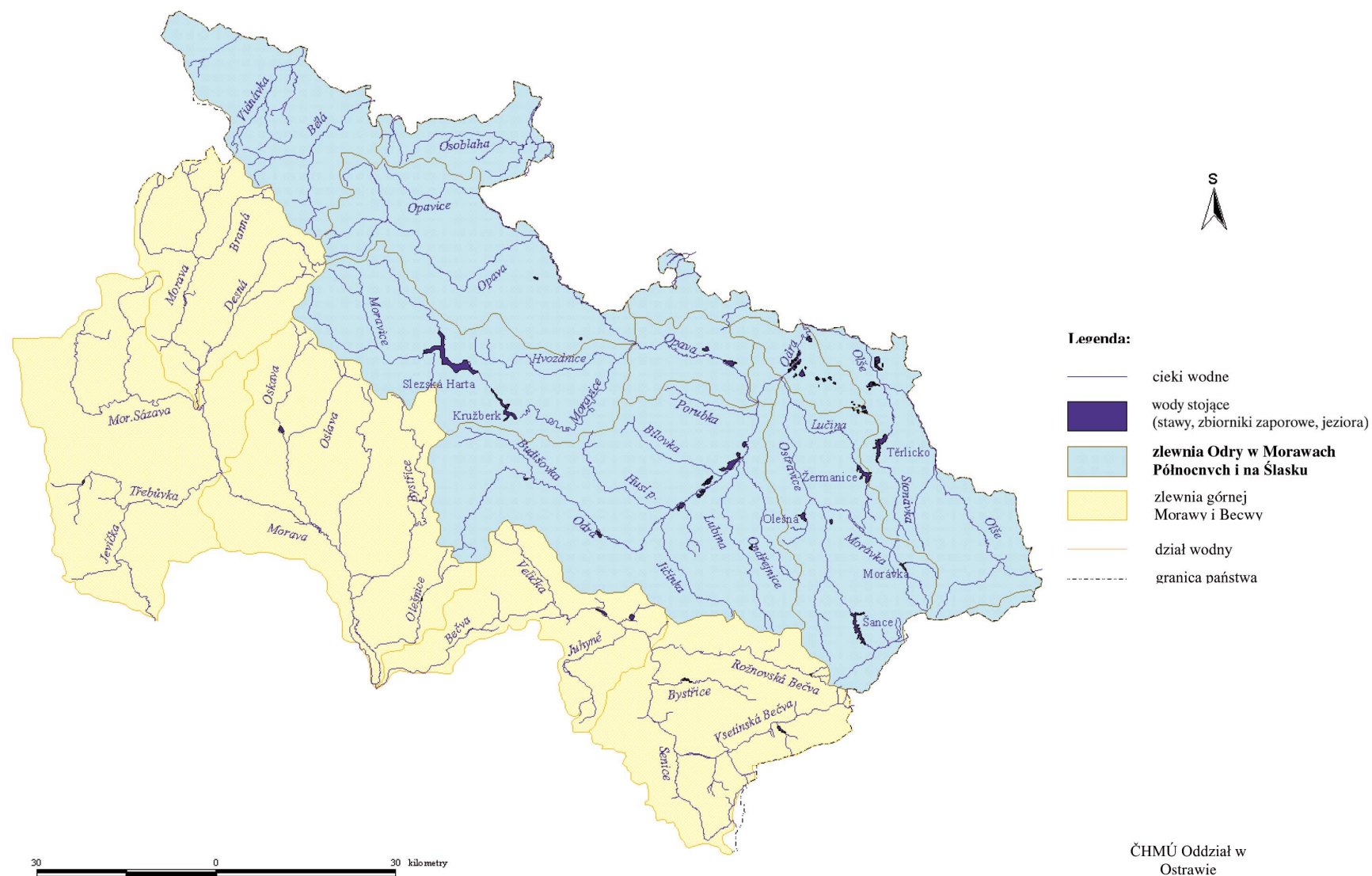
Hydrogramy stanów wody na Odrze i wybranych dopływach
(tymczasowe wartości dla godz. 8.00 lub 6.00)

źródło: LUA, wyd. W, dec. W9/2 stan: 2000 r

Rys. 2-3

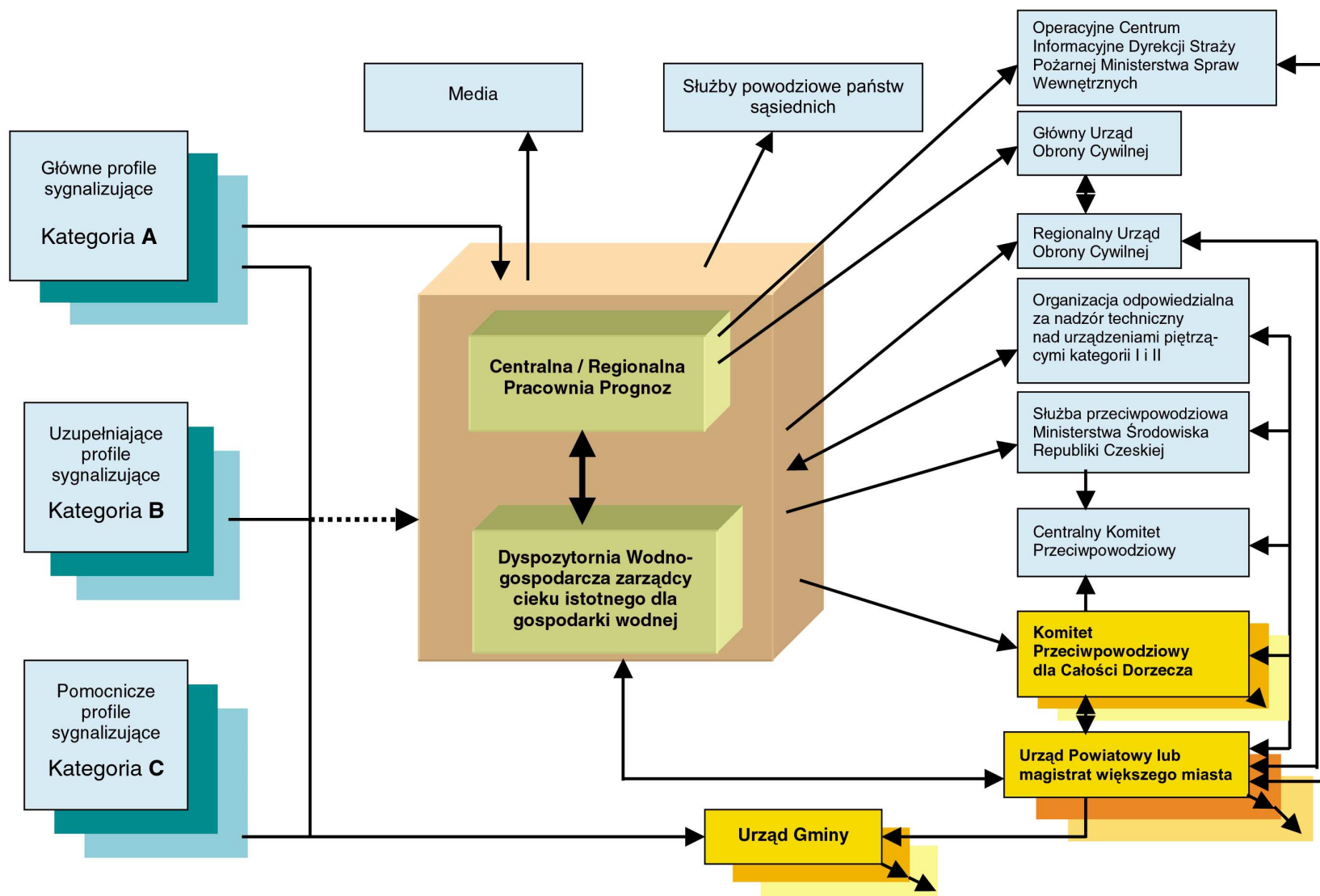
Czasy trwania kulminacji fali powodziowej podczas ważniejszych powodzi letnich na Odrze

Rys. 3-1 Terytorialny zasięg kompetencji Centrum Powodziowego, Oddział Regionalny w Ostrawie

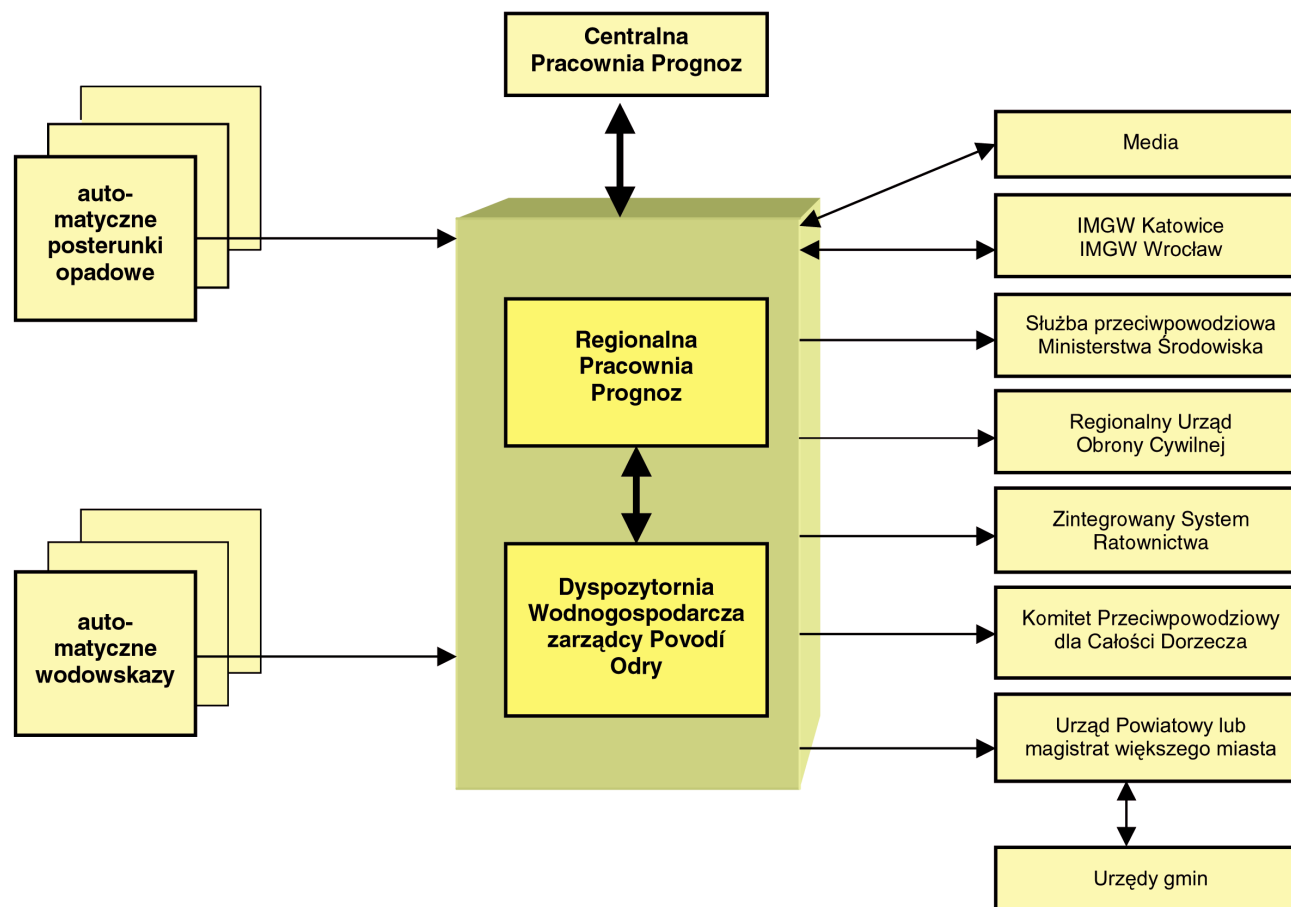

Rys. 3-2 Wodowskazy sygnalizujące kategorii A i B w dorzeczu Odry

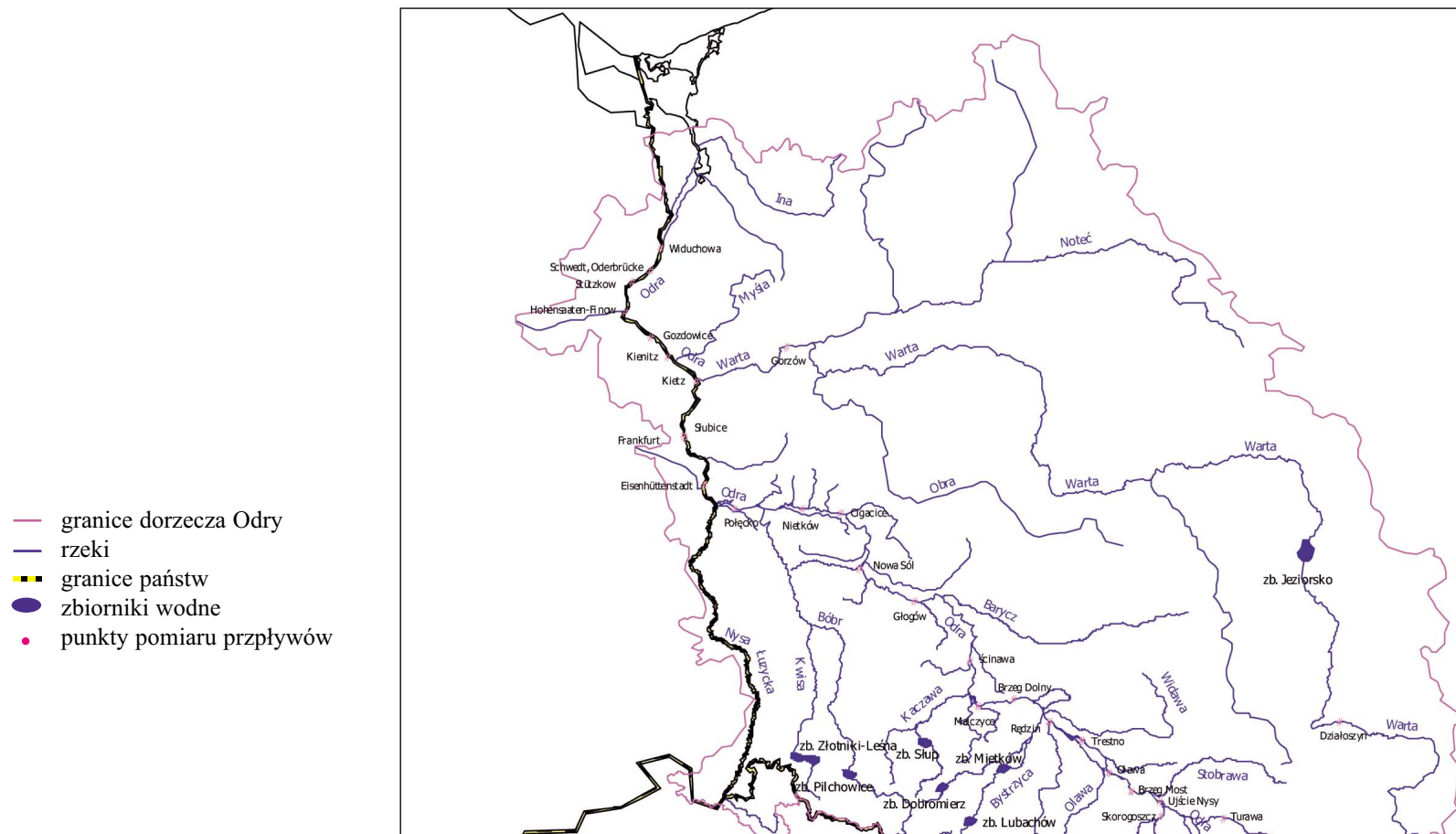

Rys. 3-3

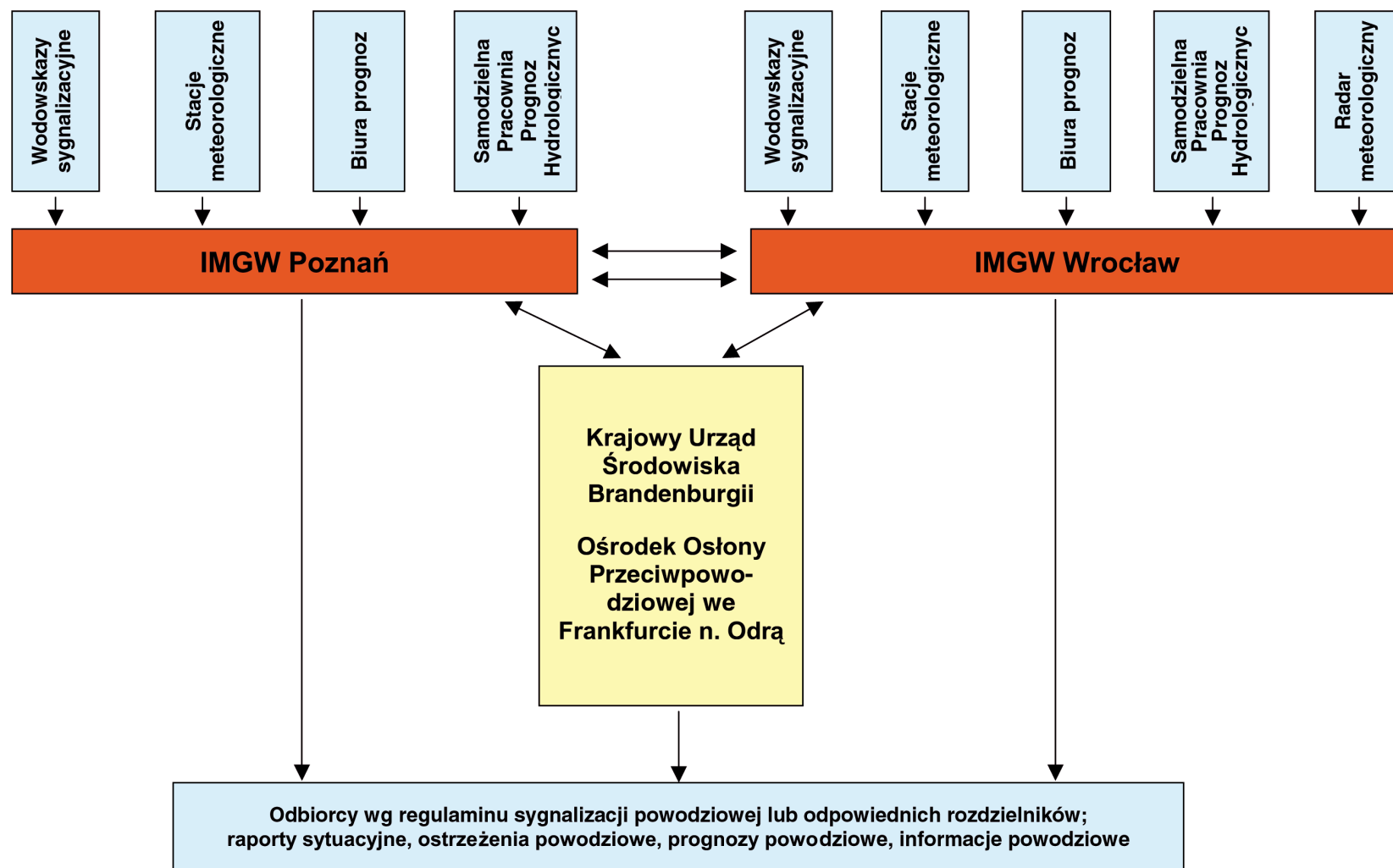
System przekazywania informacji w systemie osłony przeciwpowodziowej i prognoz Republiki Czeskiej (w sytuacji zagrożenia powodziowego i prognoz) (stan: 31.12.2000 r.)

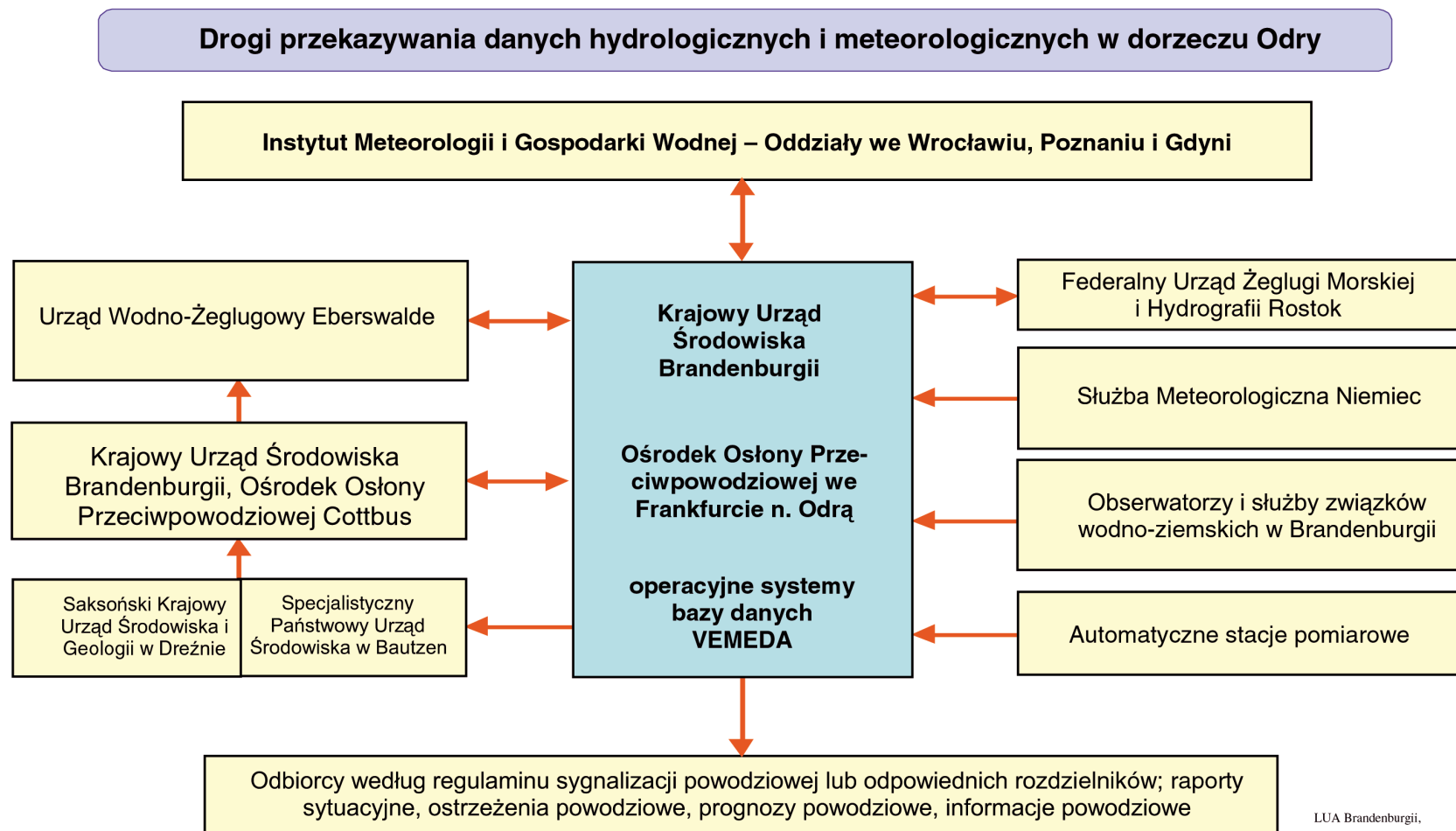
Rys. 3-4 Schemat przekazywania informacji w systemie osłony przeciwpowodziowej i prognoz w czeskim dorzeczu górnej Odry (stan: 31.12.2000 r.)

Rys. 3-6 Wodowskazy w dorzeczu środkowej i dolnej Odry

Rys. 3-7 System przepływu informacji w polskiej części dorzecza Odry

Rys. 3-8 Drogi przekazywania informacji w Brandenburgii